

БИЛТЕН

Интернет адреса на Министерството за финансии на Република Македонија
<http://www.finance.gov.mk/>

Интернет адреса на Управата за јавни приходи
<http://www.ujp.gov.mk/>

Интернет адреса на Царинската управа на Република Македонија
<http://www.customs.gov.mk/>

Интернет адреса на Македонската берза за долгорочни хартии од вредност
<http://www.mse.org.mk/>

Интернет адреса на Комисијата за хартии од вредност
<http://www.sec.gov.mk/>

Интернет адреса на Државниот завод за статистика
<http://www.stat.gov.mk/>

Интернет адреса на Централниот регистар на Република Македонија
<http://www.crm.org.mk/>

Скопје, март/април 2007

СОДРЖИНА

I. АНАЛИЗИ, ТАБЕЛИ И ГРАФИЧКИ ПРИКАЗИ

Табела 1: Основни макроекономски индикатори на Република Македонија	7
Табела 2: Одбрани макроекономски индикатори во одделни транзициони економии	7
Краткорочни економски движења, април 2007 година	8
Табела 3: Бруто домашен производ	13
Табела 4: Основни краткорочни економски трендови	14
Табела 5: Бруто домашен производ според произведен метод	16
Табела 6: Бруто домашен производ според расходиен метод	16
График 1: Бруто домашен производ	17
График 2: Инфлација, просечна	17
График 3: Инфлација, на крај на година	18
График 4: Надворешно-трговска размена	18
Табела 7: Платен биланс на Република Македонија	19
Табела 8: Надворешно-трговска размена по земји	20
Надворешен долг на Република Македонија	22
Јавен долг	23
Табела 9: Буџет – Централна државна власт	26
Табела 10: Функционална класификација на расходите на Централниот буџет на РМ	27
График 5: Функционална класификација на расходите на Централниот буџет на РМ	27
Табела 11: Буџет на Република Македонија (Централен буџет и буџети на фондови)	28
Фонд за пензиско и инвалидско осигурување	30
Фонд за здравствено осигурување	31
Агенција за вработување	32
Фонд за магистрални и регионални патишта	33
Македонска берза на долгорочни хартии од вредност – април 2007 година	34
Депозити на населението и претпријатијата кај банките	39
Табела 12: Каматни стапки на банките и штедилниците во Република Македонија	40
Табела 13: Кредитни линии за мали и средни претпријатија обезбедени од Владата на РМ	42
Табела 14: Други проекти за поддршка на мали и средни претпријатија	47

II. АКТУЕЛНИ ВЕСТИ И СТАТИИ

Актуелни вести	51
Анета Крстевска – Кредитниот раст во Република Македонија	59
Finance and Development – Економиите во Источна Европа, Страв од колапс	65

ПОЧИТУВАНИ,

И покрај стабилните макроекономски перформанси во Република Македонија, економскиот раст во изминатите 15 години беше релативно понизок од земјите во транзиција како и земјите во опкружувањето. Така во 2006 година растот на Бруто домашниот производ изнесуваше 3,1%, што претставува понизок раст од потенцијалниот, а беше постигнат во услови на ниска стапка на инфлација од 3,2%, низок буџетски дефицит од само 0,6%, одржлив дефицит на тековната сметка и стабилен девизен курс.

Земајќи во предвид дека основната причина за досегашниот низок раст во Република Македонија е структурната неприспособеност на економијата и институциите, во 2006 година Владата на Република Македонија подготви амбициозна економска програма на структурни реформи со крајна цел забрзување на економскиот раст и процесот на евроинтеграција, како и подобрувањето на животниот стандард на граѓаните.

Амбициозната економска програма на Владата на Република Македонија, како и програмата за забрзано спроведување на структурните реформи веќе дава позитивни резултати на економски план. Реформите во областа на влезот и излезот од пазарот (со цел создавање услови за конкурентен бизнис амбиент), реформите во судството, пазарот на работна сила, реформите во образованието и здравството веќе создаваат услови за подобар живот за граѓаните на Република Македонија.

Имено, макроекономските перформанси на македонската економија на почетокот од 2007 година

конечно покажуваат дека земјата може економски да расте со висока стапка на раст, исто како и понапредните земји во транзиција.

Според официјалните податоци на Државниот завод за статистика, Бруто домашниот производ во првиот квартал од 2007 година забележа раст од 7%, што претставува највисок раст во изминатите 15 години. Особено значајно е што ваквиот раст е поддржан со ниска и стабилна инфлација од 0,9%, силен раст на извозот од околу 50%, пораст на индустриското производство, силна инвестициска активност како од домашни така и од странски инвеститори, тренд на намалување на каматните стапки и конвергирање кон оние на земјите од Европската Унија, како и растечки девизни резерви. Растот се должи на следниве фактори:

- Силна инвестициска активност – Во првиот квартал забележан е раст на увозот на опрема за инвестиции и интермедијарни производи за 48%. Исто така, долгорочните банкарски кредити на претпријатијата – оние кои се наменети за кредитирање на инвестиционата активност забележуваат пораст од 44%. Се разбира овде спаѓаат и веќе остварените конкретни инвестиции – во осигурителниот бизнис (Вардар Осигурување, Табак Осигурување), ИТ индустријата (Он.Нет), Телекомуникации – Mobilcom Austria, автомобилската индустрија – Jonson Controls, Прехранбената индустрија – Шведска млекара итн.
- Доказ за акцелерацијата на економската активност во 2007 година е и високиот раст на обемот на стоконата размена. Имено во периодот ја-

нуари – мај 2007 година извозот на стоки и услуги забележа пораст од 51,5%, при истовремено зголемување на увозот за околу 31,7%, придонесувајќи за реално намалување на дефицитот во размената со странство (номинално дефицитот се зголеми за само 6 милиони долари). Стабилното ниво на приватни трансфери во почетокот на 2007 година укажува дека дефицитот на тековната сметка нема да ги надмине очекуваните 1 до 3% од БДП.

- Силен раст на личната потрошувачка – реален пораст на платите од 5,6% во услови на непроменето ниво на плати на јавната администрација. Исто така, вреди да се напомене и намалувањето на процентот на вработено население кое не примило плата. Според последните расположливи податоци, овој процент изнесува 12,8% и е најнизок досега. Како потврда за зголемената куповна моќ на граѓаните на РМ е и порастот на кредитирањето на населението од околу 40% во првите пет месеци од 2007 година.
- Одлични фискални перформанси во првите шест месеци од 2007 година. Имено, во анализираниот период наплатени се даночни приходи за 16% повеќе од истиот период од минатата година, а 10% повеќе од планираните. Ваквите позитивни движења се постигнати како резултат на подобрената наплата од страна на Управата за јавни приходи и Царината, но и на интензивираниот економски раст.

Она што е особено важно кај економскиот раст во 2007 година е тоа што тој е базиран на широка основа, при што особено значајно е што производството на стоки со повисока додадена вредност (ИТ индустрија, производство на Машины и опрема и сл.) забележуваат високи стапки на раст. Традиционално силните индустриски гранки (производство на основни метали, индустрија за градежни материјали) исто така забележаа силен раст, со што растот на индустриското производство за првите пет месеци изнесува 6,9%. Во таа насока се движеше и услужниот сектор, при што особено е интензивен растот кај трговијата, финансиското посредување и сообраќајот и комуникациите.

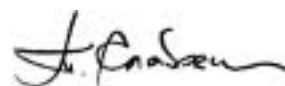
Ваквите движења не извршија притисок врз стапката на инфлација. Имено, трошоците на живот во првата половина од 2007 година забележаа раст од скромни 0,9% што укажува дека стапката на инфлација е поддржана не само со зголемена побарувачка туку и со зголемена понуда (supply side driven), согласно зголемениот реален пораст на производството. Исто така, во насока на поддршка на ниската и стабилна инфлација делуваше и растот на продуктивноста кај индустријата, раст кој за првиот квартал од 2007 година изнесува 15% (растот на продуктивноста во 2006 година изнесуваше 5%).

Позитивните движења, во сите сегменти на економијата, укажуваат дека проектираниот раст на БДП за 2007 година од 6% не само што ќе се оствари, туку можеби ќе биде и натфрлен.

Со почит,

Д-р Трајко Славески

Министер за финансии

БИЛТЕН

МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

I. АНАЛИЗИ, ТАБЕЛИ, ГРАФИЧКИ ПРИКАЗИ

Табела 1: ОСНОВНИ МАКРОЕКОНОМСКИ ИНДИКАТОРИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005*	2006*
Реален БДП												
БДП	%	1,2	1,4	3,4	4,3	4,5	-4,5	0,9	2,8	4,1	4,1	4,0
Инфлација (просек)	УСД мил.	3.390	3.458	3.581	3.674	3.588	3.437	3.769	4.631	5.368	5.815	6.306
Инфлација (крај на период)	%	2,3	2,6	-0,1	-0,7	5,8	5,5	1,8	1,2	-0,4	0,5	3,2
БДП дефлатор	%	-0,7	2,7	-2,4	2,4	6,1	3,7	1,1	2,6	-1,9	1,2	2,9
Буџетско салдо	%	2,9	3,4	1,4	2,7	8,2	3,6	3,4	0,3	1,3	3,8	3,2
(централен буџет и фондови)	% БДП	-0,5	-0,4	-1,7	0,0	1,8	-7,2	-5,7	-0,6	0,4	0,3	-0,6
Девизен курс, просек	ДЕН/1USD	40,0	49,8	54,5	56,9	65,9	68,1	64,7	54,3	49,4	49,3	48,8
Девизен курс, просек	ДЕН/1EUR	50,1	56,2	61,1	60,6	60,7	60,9	61,0	61,3	61,3	61,3	61,2
Девизен курс, крај на период	ДЕН/1USD	41,4	55,4	51,8	60,3	65,3	69,2	58,6	49,9	45,9	51,7	46,5
Девизен курс, крај на период	ДЕН/1EUR	51,3	61,2	60,9	60,6	60,8	61,0	61,1	61,3	61,4	61,2	61,2
Извоз (Ф.О.Б.)	USD мил.	1.147	1.237	1.291	1.190	1.321	1.155	1.112	1.362	1.672	2.041	2.401
Увоз (Ф.О.Б.)	USD мил.	1.462	1.623	1.807	1.686	2.011	1.681	1.916	2.211	2.785	3.097	3.763
Трговски биланс	USD мил.	-315	-386	-516	-496	-690	-526	-804	-849	-1.113	-1.056	-1.362
Биланс на тековна сметка	USD мил.	-340	-286	-269	-32	-72	-244	-358	-149	-415	82	76
како % од БДП	%	-10,0	-8,3	-7,5	-0,9	-2,0	-7,1	-9,5	-3,2	-7,7	1,4	1,2
Девизни резерви	USD млд.	0,28	0,26	0,33	0,45	0,71	0,78	0,73	0,90	0,99	1,33	1,87
Покривање на увозот (резерви/увоз)	месеци	2,2	1,9	2,2	3,2	3,7	4,7	4,0	3,9	3,3	3,6	5,5
Надворешен долг ¹⁾	USD млд.	1.118	1.139	1.437	1.490	1.489	1.506	1.635	1.813	2.044	2.258	2.315
како % од БДП	%	33,1	33,5	41,4	41,5	39,9	41,0	43,1	44,9	44,6	38,8	36,7
Странски директни инвестиции	USD мил.	11,2	30,0	127,7	32,4	175,1	440,7	77,7	96,0	155,0	97,0	383,8
како % од БДП	%	0,3	0,9	3,6	0,9	4,9	12,8	2,1	2,1	2,9	1,7	6,1

1) Почнувајќи од 1998 година, согласно новата методологија препорачана од Светската банка, вкупниот надворешен долг ги опфаќа краткорочните, среднорочните и долгорочните кредити

* Проценка или претходни податоци

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии на Република Македонија и Народна банка на Република Македонија

Табела 2: ОДБРАНИ МАКРОЕКОНОМСКИ ИНДИКАТОРИ ВО ОДДЕЛНИ ТРАНЗИЦИОНИ ЕКОНОМИИ

	Реален БДП				Потрошувачки цени ¹⁾				Тековна сметка (салдо) ²⁾			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
Пазари во развој - Вкупно	6,6	5,5	6,0	5,5	6,1	4,8	5,0	4,8	-5,8	-5,3	-6,7	-6,6
Бугарија	5,7	5,5	6,2	6,0	6,1	5,0	7,3	5,3	-5,8	-11,3	-15,9	-15,7
Чешка Република	4,2	6,1	6,1	4,8	2,8	1,8	2,5	2,9	-6,0	-2,6	-4,2	-4,1
Естонија	8,1	10,5	11,4	9,9	3,0	4,1	4,4	4,8	-12,5	-10,5	-13,8	-12,9
Унгарија	4,9	4,2	3,9	2,8	6,8	3,6	3,9	6,4	-8,4	-6,7	-6,9	-5,7
Латвија	8,6	10,2	11,9	10,5	6,2	6,7	6,5	7,3	-12,9	-12,7	-21,3	-23,0
Литванија	7,3	7,6	7,5	7,0	1,2	2,7	3,8	3,5	-7,7	-7,1	-12,2	-12,3
Полска	5,3	3,5	5,8	5,8	3,5	2,1	1,0	2,2	-4,2	-1,7	-2,1	-2,7
Романија	8,4	4,1	7,7	6,5	11,9	9,0	6,6	4,5	-8,4	-8,7	-10,3	-10,3
Словачка	5,4	6,0	8,2	8,2	7,5	2,8	4,4	2,4	-3,6	-8,6	-8,0	-5,7
Словенија	4,4	4,0	5,2	4,5	3,7	2,5	2,5	2,3	-2,7	-2,0	-2,3	-2,6
Хрватска	3,8	4,3	4,6	4,7	2,1	3,3	3,2	2,7	-5,4	-6,4	-8,1	-8,3
Малта	0,8	2,2	2,5	2,3	2,7	2,5	2,6	2,4	-8,1	-10,5	-11,2	-11,5
Турција	8,9	7,4	5,5	5,0	8,6	8,2	9,6	8,0	-5,2	-6,3	-8,0	-7,3

1) Годишен просек

2) Процент од БДП

Извор: World Economic Outlook, IMF, Washington D.C., April 2007

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

АПРИЛ 2007 ГОДИНА

1. РЕАЛЕН СЕКТОР

1.1. Индустриско производство

Во првите четири месеци од 2007 година индустриското производство се зголеми за 9,9% во однос на истиот период минатата година. Гледано месечно, во април 2007 година индустриското производство забележа годишен пораст од 5,3%, додека во однос на претходниот месец се забележува опаѓање за 3%.

Анализирано по сектори, падот на индустриското производство во април во однос на март 2007 година се согледува, пред се, во секторот Преработувачка индустрија, каде е забележано намалување од 2,5% и во секторот Снабдување со електрична енергија, гас и вода каде намалувањето изнесува 11,6%. Наспроти ова, секторот Вадење руди и камен има месечен пораст од 11,3%.

Во рамки на секторот Преработувачка индустрија позитивни промени се забележани во следните 8 гранки: производство на прехранбени производи (2,0%); преработка на дрво, производи од дрво и плута (26,2%); производство на целулоза, хартија (5,0%); нафтена индустрија (3,8%); производство на производи од други неметални минерали (23,7%); производство на основни метали (1,1%); производство на метални производи во металопреработувачката фаза (16,4%) и производство на мебел и слично (14,5%). Во останатите 16 гранки е регистрирана намалена активност, од кои најголем пад има во гранката производство на електрични машини и апарати (55,7%).

1.2. Во април 2007 година, трошоците на живот забележаа пораст на месечна основа од 0,4%, додека на годишна основа (во однос на истиот месец од претходната година) забележаа пораст од 1,0%.

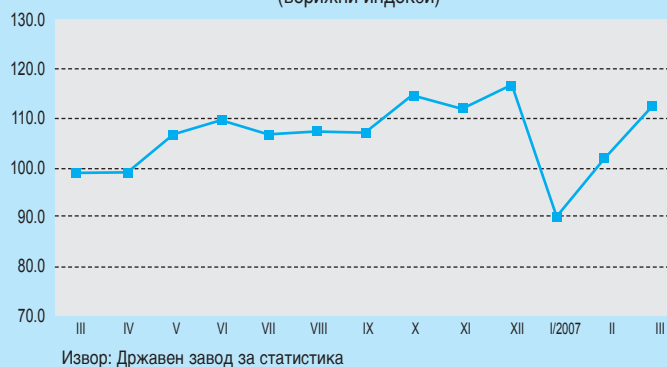
Кумулативниот индекс на трошоците на животот за периодот јануари – април 2007, во однос на истиот период од претходната година, забележа пораст од 0,8%.

Вредноста на потрошувачката кошница за исхрана и пијалоци за едно четиричлено домаќинство за месец април 2007 година, пресметана врз основа на цените на мало, изнесува 10.372 денари и во однос на претходниот месец е повисока за 0,3%.

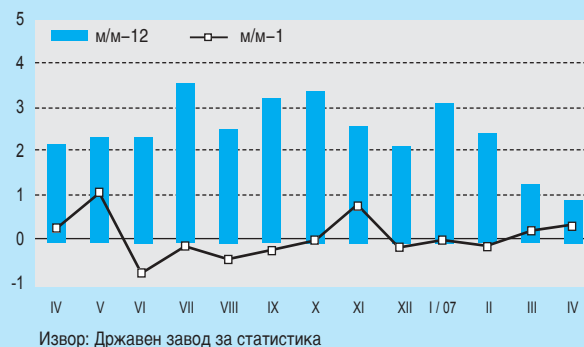
Индексот на цените на мало во април 2007 година, во однос на март 2007 година, е повисок за 0,7%. Пораст на индексот на цените на мало во април 2007 година, во однос на претходниот месец, е забележан во групата индустриско-непрехранбени производи за 1,0%, услуги за 0,8% и земјоделски производи за 0,9%.

1.3. Во април 2007 година, движењата на светските стокови берзи беа стабилни, без поголеми потреси, особено кај производите кои се во нашиот фокус на интерес. Притоа, цените на најзначајните производи во главно забележаа зголемување или го задржаа истото ценовно ниво, со исклучок на шеќерот.

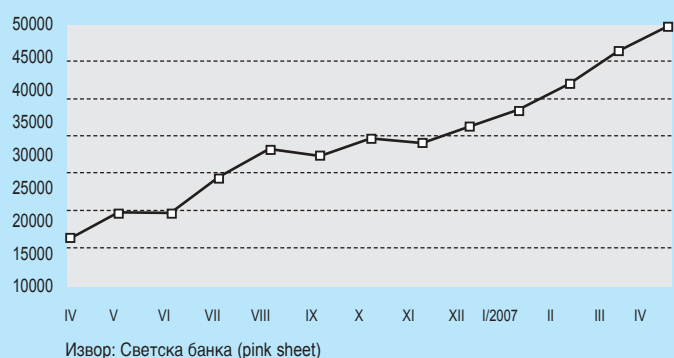
Индекси на индустриско производство
(верижни индекси)

Трошоци на живот

Никел (US\$/mt)

Најголем раст на месечно ниво е евидентиран кај нафтените дефивати, чија берзанска цена се зголеми за околу 7% во споредба со март месец 2007 година. Низок раст на берзанските цени е евидентиран кај бакарот и оловото.

Гледано од аспект на македонската економија, она што особено радува е порастот на цената на никелот, која достигна рекордно ниво од 50.267 САД \$ за еден метрички тон. Никелот во април 2007 година во однос на истиот месец од 2006 година забележа пораст околу 175%.

2. НАДВОРЕШЕН СЕКТОР

2.1. Во првите четири месеци од 2007 година, вкупната надворешно-трговска размена, во однос на истиот период минатата година, во доларска вредност бележи исклучително висок пораст од 104%. Притоа, физичкиот обем на извозот е зголемен за 30%, а неговата вредност достигна 973 милиони долари, што претставува пораст од 55%. Зголемувањето на количинскиот увоз на стоки изнесува 29%, а неговата вредност оствари износ од 1.430 милиони долари, или пораст од 36,5%.

На месечно ниво, извозот во април во однос на март е зголемен за 3,4%, а увозот за 8,8%, што резултираше во зголемување на трговскиот дефицит во април за 22,9 милиони долари во однос на претходниот месец, додека покриеноста на увозот со извоз е речиси на исто ниво и изнесува 68%.

Поголемиот извоз во првите четири месеци од 2007 година, пред се е резултат на зголемениот извоз на железо и челик (стапка од 137%), облека (14%), нафта и производи од нафта (5%), метална руда и метални отпадоци (154%), обувки (56%), пијалоци (39%) итн.

2.2. Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во овој период се: железо и челик со 40,3%, облека 18,7%, нафта и производи од нафта 5,4%, пијалоци и тутун 5,2%, метална руда и метални отпадоци 4,2%. Овие пет групи производи сочинуваат околу 74% од вкупниот извоз на државата.

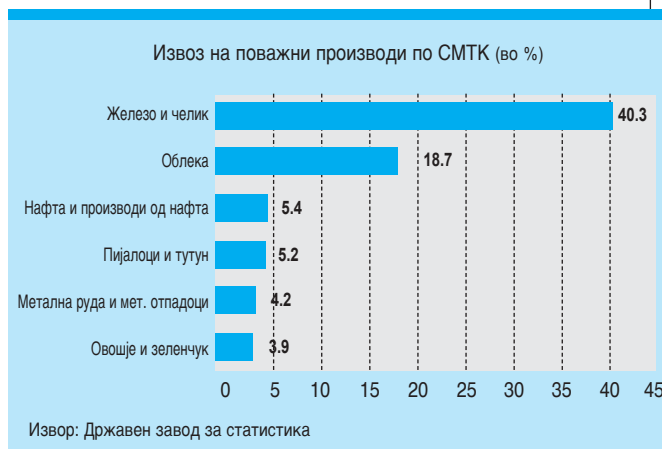
Најголем дел од увозот на стоки во април оваа година отпаѓа на: железо и челик (55,1 мил. долари), нафта и производи од нафта (47,6 мил. долари), текстилни предмети и слично (32,8 мил. долари), друмски возила (23,4 мил. долари), индустриски машини и делови (11,1 мил. долари), специјални машини за индустрија (11 мил. долари), месо и преработки од месо (10,9 мил. долари), електрични машини и делови (10,6 мил. долари), метална руда и метални отпадоци (10,3 мил. долари) и друго.

2.3. Во првите четири месеци од 2007 година околу 68% од вкупно извезените стоки се пласирани на пазарот на Европската Унија (ЕУ27), а 50% од вкупно увезените стоки во Република Македонија се со потекло од оваа интеграција. Извозот во Европската Унија е поголем за 72,6%, а увозот е зголемен за 34,4% во однос на истиот период од 2006 година.

2.4. Анализата на извезените стоки по економска намена во анализираниот период, укажува дека извозот на стоки за широка потрошувачка е зголемен за 21,1%, додека кај сировините и репроматеријалите е забележан значителен пораст од 82,5%, со што е зголемено и нивно структурно учество (63,3%) во вкупниот извоз за 9,5 процентни поени.

2.5. Според анализата по валутна структура, извозот во евра бележи зголемување за 116 милиони евра (30,3%), а делот од извозот реализиран на „доларскиот пазар“ бележи значително зголемување за 147 милиони долари (92,6%). Според ова, во анализираниот период

вкупниот извоз изразен во денарска противвредност забележа зголемување од 41,5%. **Доколку доларскиот дел на извозот за периодот јануари-април 2007 година се сведе по просечен курс на доларот остварен во истиот период 2006 година, се согледува загубата во из-**

возот од 1.339 милиони денари или околу 26,4 милиони долари.

Увозот на стоки од евро пазарот е зголемен за 158,1 милиони долари (или 27,4%), а увозот од доларските подрачја за 107,7 милиони долари (или 31,9%). Со тоа вкупниот увоз на стоки во денарска противвредност во анализираниот период е зголемен за 24,6%.

Салдото на размената остварена во евра е зголемено за 42 милиони евра (или за 21,7%), при истовремено намалување на доларскиот дел на дефицитот за 39,9 милиони долари (или 22,4%). Соодветно на ова, вкупниот денарски износ на трговскиот дефицит забележа намалување од 115 милиони денари, односно 0,5%.

2.6. Надворешниот долг на Република Македонија на крајот на април 2007 година изнесуваше 2.312 милиони долари и во споредба со крајот на 2006 година е намален за 35 милиони долари, во најголем дел како резултат на поголемиот износ на отплатата на долгот во однос на користените средства.

Од аспект на должници, надворешниот долг на јавниот сектор изнесува 1.530 милиони долари, и во споредба со состојбата во 2006 година тој е намален за 77 милиони долари. Во рамки на долгот во јавниот сектор, намалување во однос на 2006 година е забележано кај долгот на Централната Влада, Монетарната власт и јавните претпријатија. Надворешниот долг во приватниот сектор изнесува 781 милион долари, од кои 187 милиони долари долг на приватни банки, а остатокот од 594 милиони долари на небанкарскиот приватен сектор. Во споредба со 2006 година тој е зголемен за 54 милиони долари, во најголем дел како резултат на зголемувањето на долгот во небанкарскиот приватен сектор и приватните банки.

2.7. За првите четири месеци од оваа година, повлечени се средства во износ од 89,7 милиони долари, од кои 74 милиони долари во приватниот сектор. Во овој период склучени се нови кредити во износ од 153,9 милиони долари, од кои 121 милион долари во приватниот сек-

НАДВОРЕШНО - ТРГОВСКА РАЗМЕНА на Република Македонија (по валути)

извоз	I-IV 2006					I-IV 2007					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во %)
валута	000 т	извоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	извоз во денари	структура во %	000 т	извоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	извоз во денари	структура во %		
EUR	583	382.481.059	61,2157	23.413.845.763	73,4	772	498.509.559	61.1795	30.498.565.565	67,6	116.028.500	30,3
USD	226	159.489.076	50,7173	8.088.855.314	25,4	277	307.177.731	46.3557	14.239.438.745	31,6	147.688.655	92,6
EUR+USD	809			31.502.701.078	98,9	1.049			44.738.004.310	99,2		
Вк. извоз	810			31.879.341.873	100,0	1.053			45.096.444.864	100,0		41,5

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

тор. Редовното сервисирање на обврските продолжува и понатаму, при што за првите четири месеци од 2007 година, сервисирани се 210 милиони долари, од кои 187,8 милиони долари главница. Најголем дел во износ од 100,9 милиони долари е отплатено по основ на репрограмираниот долг кон Парискиот клуб на кредитори од 1995 година.

2.8. Состојбата на краткорочниот долг на крајот на април 2007 година изнесуваше 117 милион долари и во целост се однесува на приватниот сектор, и тоа по основ на финансиски кредити.

3. ФИСКАЛЕН СЕКТОР

3.1. Во периодот јануари-април 2007 година, вкупните приходи на Централниот буџет изнесуваат 22.348 милиони денари, што претставува зголемување од 17,0% во однос на истиот период од минатата година.

Даночните приходи во овој период се реализирани во износ од 21.310 милиони денари, што претставува зголемување од 19,9% во однос на периодот јануари- април минатата година.

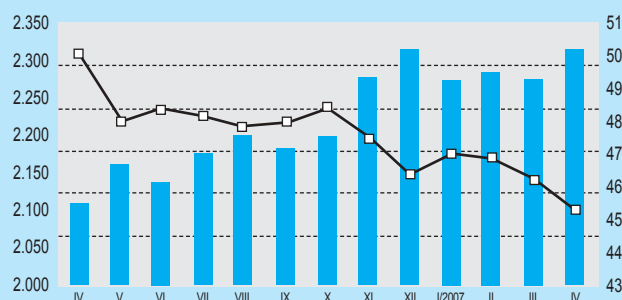
Учеството на данокот на додадена вредност во вкупните даночни приходи во периодот јануари – април 2007 година изнесува 48,0%, а на акцизите 16,8%, при што, од овие два даноци се остварени приходи од 13.805 милиони денари. Гледано по одделни категории, приходите од ДДВ забележаа пораст од 27,1%, данокот на добивка од 19,9%, приходите од царина се зголемени за 31,2%, додека приходите од персоналниот данок се намалија за 4,8% споредено со истиот период лани.

3.2. Во првите четири месеци од 2007 година, вкупните расходи на Централниот буџет изнесуваа 19.558 милиони денари, што е речиси идентично (односно само за 0,1% повеќе) во однос на истиот период од 2006 година.

Најголеми расходни ставки се платите и надоместоците (7.633 милиони денари) и трансферите (7.800 милиони денари). Во вкупните расходи на Централниот буџет, расходите за плати и надоместоци во овој период учествуваат со 39,0% и во однос на истиот период лани тие се зголемени за 4,4%.

Расходите за стоки и услуги се извршени во износ од 2.247 милиони денари, односно имаат помало остварување во споредба со 2006 година за 5,1%.

Надворешен долг во САД\$

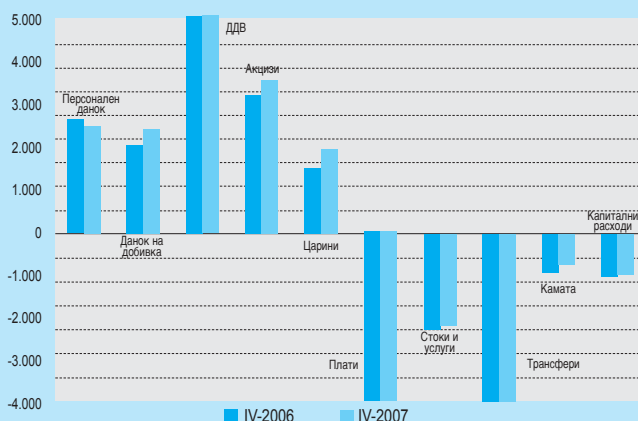
Извор: НБРМ

Во делот на трансферите, во овој период се потрошени 0,6% повеќе средства споредено со 2006 година. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување се извршени во износ од 3.353 милиони денари или за 398 милиони денари повеќе (13,5% зголемување). Каматите се реализирани во износ од 796 милиони денари што е помалку за 21,6%.

Во анализираниот период средствата за капитални расходи изнесуваат 1.082 милиони денари, што е намалување за 1,4% во споредба со истиот период 2006 година.

3.3. Зголемената наплата на јавните приходи, во услови на помало трошење на буџетските средства, придонесоа во периодот јануари- април 2007 година да се оствари суфицит на Централниот Буџет од 2.790 милиони денари, додека суфицитот на консолидираниот буџет изнесува 3.775 милиони денари.

Одделни категории на приходи и расходи

Извор: Министерство за финансии

4. МОНЕТАРЕН СЕКТОР

4.1. Во април 2007 година, вкупните ликвидни средства на банките се на повисоко ниво за 18,1%, при зголемена побарувачка на готови пари во оптек, што резултираше со пораст на примарните пари за 6,8%, кои на крајот на април изнесуваа 31.355 милиони денари.

Од аспект на ликвидност, девизните трансакции на НБРМ и овој месец претставуваа тек на креирање на ликвидност (реализиран нето – откуп на девизи на девизниот пазар), додека останатите автономни фактори, односно денарските депозити на државата и готовите пари во оптек, делуваа во насока на повлекување на ликвидност од банкарскиот сектор. Монетарните инструменти претставуваа тек на повлекување на ликвидност, при истовремен пораст на благајничките записи и државните записи за монетарни цели.

Во април 2007 година, продолжи намалувањето на просечната каматна стапка на благајничките записи, која изнесуваше 5,09%, односно месечно намалување за 0,21 процентни поени, додека просечните месечни пондерирали каматни стапки на државните записи со рочност од три и шест месеци изнесуваа 6,39% и 6,83%, соодветно.

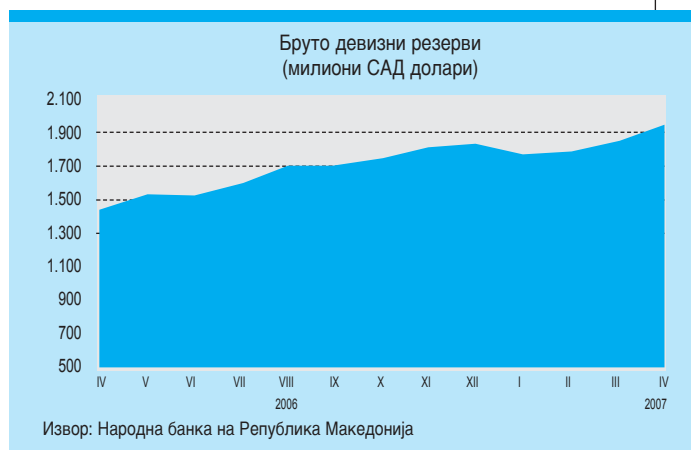
4.2. На крајот од април 2007 година, на месечна основа, примарните пари забележаа пораст од 6,8%, а на годишна основа 26,9%. Побарувачката на готовите пари во оптек забележа месечен пораст од 3,3%, додека на годишно ниво порастот изнесуваше 6,7%.

Монетарниот агрегат M1 на месечна основа е зголемен за 4,2%, додека на годишно ниво бележи пораст за 21,2%. Овој пораст, проследен и со порастот на вкупниот депозитен потенцијал на банките, резултираше со месечен пораст на пошироките монетарни агрегати M2 и M4 од 3,8% и 4,2%, соодветно. На годишна основа, монетарните агрегати M2 и M4 бележат пораст од 26,8% и 27,1%, соодветно.

4.3. Вкупниот депозитен потенцијал на комерцијалните банки во март 2007 година на годишна основа забележа пораст од 25,9%. Краткорочните депозити на годишно ниво се зголемени за 27,8%, а долгорочните депозити за 33,8%. Кредитите на приватниот сектор во април 2007 година забележаа годишен пораст од 32,1%, при што кредитите во домашна валута се зголемени за 30,0%, а кредитите во странска валута бележат пораст од 33,2%.

4.4. Во каматната политика на комерцијалните банки и во април не беа забележани некои позначајни промени. Имено, просечните пондерирали каматни стапки на денарските кредити изнесуваа 10,5%, а каматните стапки на девизните кредити изнесуваа 8,4%, при што го задржаа нивото од претходниот месец. Просечните пасивни каматни стапки на денарските депозити на месечна основа се намалени за еден процентен поен и изнесуваа 4,7%, а каматните стапки на девизните депозити се зголемени за 0,2 процентни поени и изнесуваа 1,9%.

4.5. Бруто девизните резерви на крајот на април 2007 година достигнаа ниво од 1.985 милиони долари,

односно во споредба со декември 2006 година се зголемени за 120 милиони долари.

Во текот на април 2007 година, при интервенциите на девизниот пазар, НБРМ продаде 6,3 милиони долари и откупи 89,1 милиони долари, со што нето ефектот беше откупени 82,7 милиони долари.

5. СОЦИЈАЛЕН СЕКТОР

5.1. Во период јануари-април 2007 година, во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 60.863 засновани нови работни односи (неопределено време, определено и сезонски). Во однос на истиот период 2006 година, бројот на нови вработувања е зголемен за 4.821 или 12%, со што и понатаму продолжува позитивниот тренд на остварени вработувања. Вработувањата на неопределено време учествуваат со 46,8% во вкупните вработувања. Вработувањата на регистрираните невработени лица во април 2007 година учествуваа со 29% во вкупните вработувања, додека останатите вработувања се директно од неактивното население или лица кои преминале од едно на друго работно место.

5.2. Во април 2007 година, во Агенцијата за вработување на Република Македонија се евидентирани 370.934 невработени лица и споредено со март 2007 година претставува намалување за 0,24%. Од нив 76.940 (20,7%) евидентирани невработени лица се изјасниле дека се пријавуваат само за остварување на правото на здравствено осигурување, а 295.338 (79,3%), активно бараат работа. Во однос на месец април минатата година, бројот на невработените лица е зголемен за 13.378 или 3,6%. Најголем процент од невработените, односно 67,3% се од урбани средини (градско население).

Во вкупните евидентирани невработени лица, мажите учествуваат со 58,3%.

Во однос на образовната структура, нема поголеми промени, што значи дека 51,2% од невработените се неквалификувани или полуквалификувани, 24,9% со средно стручно образование, 17% се квалификувани и високо квалификувани работници, а оние со вишо и високо образование учествуваат со 6,8%.

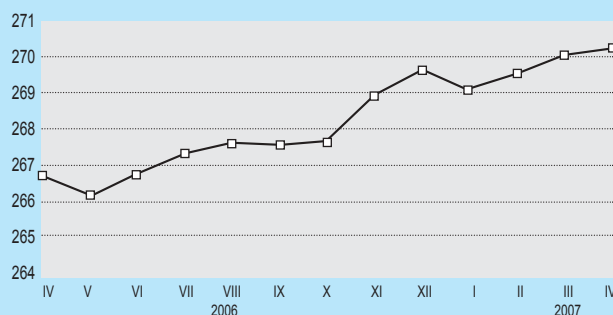
Приливот на лица во Регистарот на Агенцијата за вработување во април 2007 година изнесува 7.399 лица, додека како одлив на лица од Агенцијата се регистрирани 8.281 лица (59,2% од одливот се однесува на нови засновани работни односи додека 40,8% се однесува на бришење од евиденцијата по законски основи).

5.3. Во април 2007 година, во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, се евидентирани 270.307 пензионери, што во однос на март 2007 година претставува пораст за 0,2%, а споредбено со истиот период од минатата година, претставува пораст за 1,3%. За исплата на пензиите, во овој месец се потрошени 2.041,2 милиони денари. Во април 2007 година, вредноста на просечната пензија изнесуваше 7.741 денари, што на годишно ниво претставува пораст од 3,1%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена нето плата во март 2007 година изнесува 55,5%.

5.4. Во социјалната сфера, на месечна основа нема поголеми промени, т.е. продолжува трендот на минимален пораст на корисниците на социјална помош. Имено, во март 2007 година за исплата на социјална помош се потрошени 144,2 милиони денари за 67.340 домаќинства. На годишна основа, ова значи помалку за 0,4%. За помош по основ на туѓа нега, во март се потрошени 70,5 милиони денари за 21.807 лица. Како корисници на постојана парична помош, во овој месец се регистрирани 5.198 лица и за нив се потрошени 16,2 милиони денари, додека здравствена заштита користат 5.219 лица (лица кои не користат заштита по други основи).

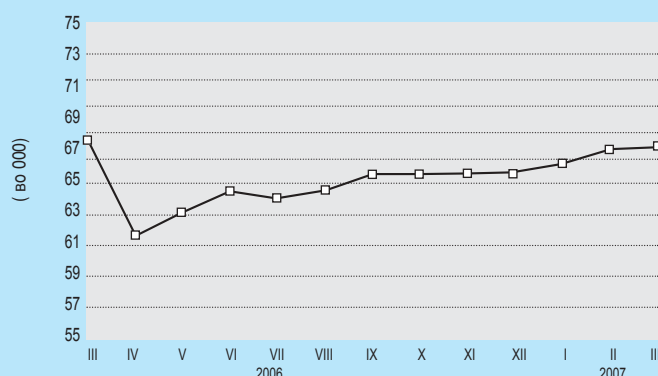
5.5. Во првиот квартал од 2007 година просечната месечна нето-плата по вработен изнесуваше 13.934 денари, што на месечна основа, претставува номинално и реално зголемување за 1,0% односно 0,7%. Најголем месечен пораст на просечната нето плата, од 25,2% е забележан во одделот Производство на хемикалии и хемиски производи.

Вкупен број на пензионери

Извор: Фонд на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија

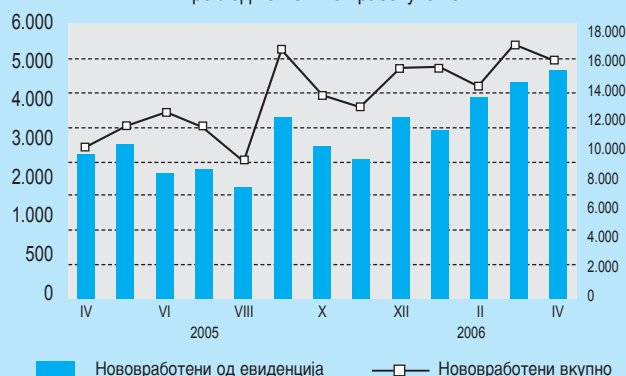
Корисници на социјална помош

Извор: Министерство за труд и социјална политика

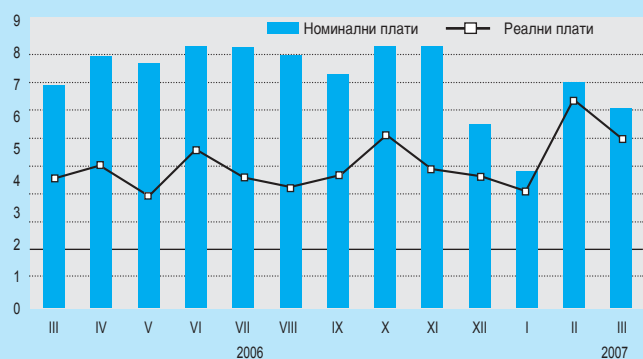
Кумулативно, споредено со истиот период од 2006 година, забележан е пораст на просечната номинална и реална плата за 5,7% односно 5,0%. Во март 2007 година, 13% од работниците во Република Македонија не примиле плата.

Преглед на новите вработувања

Извор: Агенција за вработување

Просечни нето-плати (годишни промени, %)

Извор: Државен завод за статистика

Табела 3: БРУТО ДОМАШЕН ПРОИЗВОД

(реални стапки на раст, квартал во однос на ист квартал претходна година, 2000–2006)

		Земјоделство, лов, шумарство и рибарство	Вадење руди и камен, преработувач. индус. снабдување со ел. енергија, гас и вода	Градежништво	Трговија на големо и трговија на мало	Хотели и ресторани	Сообраќај, складирање и врски	Финансиско посреду. активности во врска со недвижен имот, изнајмување и импутирани станарини	Јавна управа и одбрана, социјална заштита, образование, здравство и социјална работа	Импутирани банкарски услуги	Додадена вредност	Нето даноци на произ-водство	БРУТО ДОМАШЕН ПРОИЗВОД
		А + Б	В + Г + Д	Ѓ	Е	Ж	З	С + И + Љ	Ј + К + Л + Н				
2000	I	2,4	16,3	4,1	37,7	-7,1	13,4	2,4	1,0	0,5	11,4	15,1	12,0
	II	3,6	17,1	-9,9	4,6	-14,8	11,1	2,5	1,3	0,8	5,6	9,0	6,1
	III	1,2	1,8	5,3	-8,7	-9,6	10,1	2,7	-0,8	1,9	0,6	3,9	1,0
	IV	-3,1	4,5	12,5	-12,7	-13,1	0,7	3,2	-1,1	3,7	-0,3	3,0	0,2
00/99		1,0	9,4	2,6	3,0	-11,3	8,5	2,7	0,1	1,7	4,1	7,5	4,5
2001	I	-6,9	-2,8	0,7	-18,9	6,7	-4,8	3,0	-8,7	-6,9	-6,2	-6,9	-6,3
	II	-12,5	-4,7	-4,9	4,5	-7,1	-7,2	2,6	-5,1	-8,5	-3,8	-4,4	-3,9
	III	-13,3	-10,6	-22,9	4,4	-14,7	-11,1	1,4	0,8	-13,1	-6,2	-6,9	-6,4
	IV	-10,3	-0,5	-22,8	9,7	-0,1	-9,9	1,3	3,7	-13,5	-1,5	-2,2	-1,6
01/00		-10,8	-4,6	-14,4	-0,8	-4,5	-8,3	2,1	-2,3	-10,5	-4,4	-5,1	-4,5
2002	I	-5,6	-10,1	-7,0	6,0	-1,0	-3,4	-2,8	10,0	-2,5	-1,8	1,1	-1,3
	II	-2,5	-3,5	0,7	4,6	16,1	-6,7	-4,1	4,7	1,7	-0,9	2,0	-0,4
	III	-1,6	-1,3	5,3	4,2	32,2	-0,5	-4,1	0,8	6,2	0,3	3,2	0,8
	IV	1,8	10,2	1,4	6,8	18,8	3,5	-3,7	-0,8	2,2	3,6	6,6	4,1
02/01		-2,0	-0,8	0,6	5,4	16,7	-1,8	-3,7	3,5	1,8	0,4	3,3	0,9
2003	I	3,2	3,9	8,8	1,8	14,2	-2,7	-4,4	5,7	4,4	2,3	-0,5	1,8
	II	3,5	4,0	8,1	2,2	6,7	5,2	-3,7	6,5	-3,2	3,5	0,7	3,0
	III	6,5	15,0	13,8	1,1	11,1	0,5	-3,0	4,9	-4,3	5,9	3,1	5,4
	IV	6,2	-0,7	21,6	2,0	7,0	-0,9	-3,3	2,7	-1,6	1,7	-1,0	1,2
03/02		4,8	5,0	13,3	1,8	9,6	0,4	-3,6	4,9	-1,2	3,3	0,6	2,8
2004	I	4,5	0,7	2,7	13,3	-11,2	-7,6	11,5	0,0	10,4	3,4	3,4	3,4
	II	6,3	0,7	10,1	14,9	-8,4	-5,0	12,4	-0,4	13,2	4,8	4,8	4,8
	III	6,7	1,3	6,6	16,6	-14,2	-4,7	12,0	-1,3	13,7	4,6	4,6	4,6
	IV	7,3	-5,0	8,6	17,6	-10,7	-2,2	11,2	-0,8	12,6	3,4	3,4	3,4
04/03		6,2	-0,8	7,4	15,7	-11,3	-4,8	11,8	-0,6	12,5	4,0	4,4	4,1
2005*	I	1,1	0,6	-4,1	2,7	-1,3	10,7	-2,9	3,7	17,5	1,2	14,2	3,0
	II	0,7	8,7	-3,3	5,0	3,2	11,7	-2,4	3,4	20,1	3,3	16,5	5,1
	III	-0,1	1,8	3,0	5,4	3,3	12,4	-1,9	5,1	18,5	2,4	15,6	4,2
	IV	-1,0	0,0	6,0	5,4	0,2	7,1	-0,3	6,5	31,6	2,1	15,3	4,0
05/04		0,1	2,7	0,9	4,7	1,5	10,4	-1,9	4,7	21,9	2,3	15,4	4,1
2006*	I	1,0	-0,9	-2,4	6,8	1,0	8,4	1,4	1,1	4,1	2,0	2,0	2,0
	II	0,8	4,9	1,4	4,6	-1,6	6,8	1,7	2,4	5,2	3,4	3,4	3,4
	III	0,4	8,3	1,8	4,8	-0,8	4,7	2,0	2,3	8,7	4,0	4,0	4,0
	IV	0,3	1,5	-3,2	5,9	1,4	8,9	1,0	2,3	1,2	2,7	2,7	2,7
06/05		0,6	3,6	-0,4	5,5	0,0	7,2	1,5	2,0	4,7	3,0	3,0	3,0
2007*	I	3,5	11,6	5,8	13,6	1,8	11,1	3,0	1,0	12,5	7,0	7,0	7,0

* Претходни податоци

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 4: ОСНОВНИ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ТРЕНДОВИ

Процентуална промена во однос на истиот период од претходната година, освен ако не е поинаку назначено

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006				2006	2007	
							К - 1	К - 2	К - 3	К - 4		К - 1	април
РЕАЛЕН СЕКТОР													
Производство реални промени													
Бруто домашен производ	4,6	-4,5	0,9	2,8	4,1	4,0	2,2	3,4	4,0	2,6	3,1	7,0	
Индустриско производство	3,5	-3,1	-0,8	6,6	-2,1	7,0	-0,9	4,9	8,3	1,5	3,6	11,7	9,9
номинални промени												10,7	
Инвестиции во машини и опрема	20,8	-16,9	16,4	-7,7	4,9	4,9	9,2	24	24	13,3	18,3		
Цени													
Трошоци на живот	5,8	5,5	1,8	1,2	-0,4	0,5	2,7	3,5	3,6	2,3	3,2	1,2	2,3
Цени на производители на индустриски производи	8,9	2,0	-0,9	-0,3	0,9	3,2	5,6	5,7	0,1	0,2	4,5		1,0
Конкурентност на индустријата													
Продуктивност	6,0	0,5	3,0	13,1	3,9	11,8	3,8	5,9	8,9	10,9	6,4	17,4	10,3
Трошоци за работна сила по единица производ	-4,7	-0,7	0,2	-10,3	0,7	-11,8	-3,6	-1,2	-4,0	-4,3	-3,2	-10,6	-0,6
Реални трошоци за работна сила по единица производ	-12,5	-2,7	1,1	-10,1	-0,4	-15,1	-9,3	-7,3	-8,3	-7,2	-7,6	-10,4	0,3
Берзански цени на најважните извозни и увозни производи цени во САД\$													
Сурова нафта-брент	28,3	24,4	25,0	28,9	38,3	54,4	61,9	69,8	70,1	59,7	65,4	58,1	67,4
Јагнешко месо (ц/кг)	261,9	291,2	330,3	388,4	461,4	443,3	383,9	420,3	408,5	399,3	403,6	402,1	400,0
Никел	8.638,0	5.944,7	6.772,0	9.629,0	13.823,4	14.744,0	14.810,0	19.925,0	29.154,0	33.129,0	24.254,0	41.440,0	50.267,0
Бакар	1.813,0	1.578,3	1.559,0	1.779,0	2.866,0	3.679,0	4.940,0	7.210,0	7.670,0	7.068,0	6.722,0	5.933,0	7.766,0
Олово	45,4	47,6	45,3	51,5	88,7	97,6	124,2	110,0	119,0	162,7	129,0	178,7	200,1
Цинк	112,8	88,6	77,9	82,8	104,8	138,1	224,2	329,2	336,3	420,4	327,5	345,6	355,7
Ладно валани челични лимови	385,8	299,2	328,3	444,6	607,1	733,3	750,0	666,7	700,0	658,3	693,8	650,0	650,0
Топло валани челични лимови	295,8	216,5	246,7	320,2	502,5	633,3	650,0	591,7	600,0	558,3	600,0	550,0	550,0
НАДВОРЕШЕН СЕКТОР													
номинални промени на доларски вредности													
Извоз на стоки (ФОВ)	11,0	-12,7	-3,7	22,2	22,4	21,8	-6,5	14,1	35,7	22,8	17,6	55,4	53,9
Увоз на стоки (ЦИФ)	17,9	-19,4	16,3	15,3	25,9	10,1	-6,4	8,4	25,8	24,8	16,6	42,4	24,1
Трговски биланс (милиони САД \$)	-771	-533	-849	-937	-1.230	1.187	-206,0	-382,6	-269,2	-214,6	1.362,0	-335,4	-125,3
Тековна сметка на Платниот биланс (милиони САД \$) fob	-236	-38	-324	-277	-415	-81,5	-44,6	-64,1	133,5	-48,6	-18,9	39,7	41,3
Промена во девизните резерви (милиони САД \$) „-“ значи намалување	235,6	62,0	-40,5	168,8	82,3	415,1	33,5	112,8	167,8	61,7	375,8	-5,3	41,0
Надворешен долг средно. долго. (крај на период во милиони САД \$)	1.495,1	1.429,0	1.577,0	1.798,6	2.007,5	2.181,3	2.017,4	2.141,0	2.184,5	2.315,8	2.315,8	2.301,9	2.331,6
Курсеви (просечен)													
денар/ЕУРО	60,73	60,91	60,98	61,26	61,34	61,30	61,23	61,17	61,70	61,19	61,19	61,19	61,18
денар/САД \$	65,89	68,04	64,73	54,30	49,41	49,2919	50,97	48,75	48,00	47,47	48,79	46,96	45,33

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006				2006	2007	
							К - 1	К - 2	К - 3	К - 4		К - 1	април
ВЛАДИНИ ФИНАНСИИ													
номинални промени													
Приходи	22,5	-10,3	10,1	-7,4	5,8	7,5	-6,1	-11,4	-10,2	9,2	2,8	23,6	2,1
Даночни приходи	22,1	-6,9	14,0	-9,6	6,8	4,8	-0,3	-8,4	9,8	6,8	7,1	24,7	8,2
ДДВ	75,2	-1,8	19,8	3,2	21,6	5,1	-14,3	-9,2	7,6	-5,1	0,6	35,9	10,8
Расходи	12,7	27,0	-0,1	-13,8	0,3	6,1	10,0	2,9	1,1	12,6	5,8	-1,5	4,6
Тековни расходи	1,8	31,9	17,2	-1,2	1,4	2,2	11,2	3,2	3,3	22,2	9,4	-1,9	6,4
Капитални расходи	94,5	28,3	11,8	-447,0	-3,4	47,4	5,4	0,3	-17,4	-29,5	-20,5	7,2	47,6
Салдо на централниот буџет (во милиони денари)	6.285	-12.490	7.343	-2.551	371	1.183,0	-1.275,0	1.538,0	1.557,0	-2.466,0	-600,0	2.065,0	785,0
Салдо на консолидираниот буџет (во милиони денари)	5.905	-13.171	-13.019	-2.596	7	-1.708,0	-492,0	23,0	1.131,0	-2.366,0	-1.704,0	2.284,0	1.481,0
МОНЕТАРЕН СЕКТОР													
номинални промени (крај на период)													
Нето девизни средства	73,8	57,6	-19,1	5,3	4,7	30,3	41,2	34,8	40,2	28,4	28,4	22,8	18,5
Кредити на приватен сектор	17,2	7,3	12,7	15,8	18,7	20,5	21,0	26,3	24,7	30,5	30,5	33,3	31,5
Готови пари во оптик	16,6	48,5	0,0	0,3	-0,1	2,0	3,7	8,9	9,8	12,2	12,2	9,7	6,7
M1	22,6	5,6	4,6	1,1	-1,1	7,5	3,8	13,3	14,9	17,1	17,1	22,5	21,2
M2	29,4	61,9	-7,0	15,9	15,1	16,0	14,9	12,8	21,9	24,5	24,5	26,4	26,8
M4	25,6	56,7		13,2	15,3	15,1	14,9	12,9	21,9	24,9	24,9	26,4	27,1
Однос на девизните резерви спрема M1	1,65	1,88	1,51	1,51	1,62	2,30	2,55	2,47	2,61	2,49	2,49	2,55	2,52
СОЦИЈАЛЕН СЕКТОР													
Пазар на работна сила													
Стапка на невработеност (APC)	32,2	30,5	31,9	36,7	36,7	36,5	36,2	36,1	35,9	35,9	35,9	35,9	35,9
Вкупно нововработени (крај на период)	101.996	90.308	110.401	79.921	112.013	147.965	40.433	73.887	110.257	150.815	150.815	150.815	150.815
Нововработени на неопределено време (крај на период)	63.987	63.346	74.341	49.661	63.538	85.033	22.258	37.428	51.998	68.878	68.878	68.879	68.880
Плати													
Номинални нето плати	5,5	3,5	6,9	4,8	4,0	4,5	6,6	7,7	7,6	7,2	7,3	5,7	6,4
Реални нето плати	-0,3	-1,9	5,0	3,6	4,4	2,0	3,8	4,1	3,9	4,8	4,0	5,0	5,6
Потрошувачка кошница	2,5	5,2	2,7	-0,7	-2,7	-1,2	4,3	4,7	4,5	4,7	4,6	-	-
Социјална заштита													
Број на пензионери (крај на период)	241.221	247.200	249.421	254.267	260.075	265.152	266.615	266.842	267.636	269.681	269.681	270.118	270.307
Број на домаќинства кои примаат социјална помош (крај на период)	77.309	80.160	82.673	64.453	66.940	66.485	67.629	64.402	65.380	65.540	65.540	67.310	66.468
Број на лица кои примаат надомест за невработени (крај на период)	35.046	41.375	46.772	47.324	45.867	40.230	36.982	36.184	33.196	30.572	30.572	28.317	27.868

Извор: Државен завод за статистика, Народна банка на Македонија, Министерство за финансии, Министерство за труд и социјална политика, Агенција за вработување, World Development Prospects (Pink Sheets), пресметки на Министерството за финансии.

Табела 5: БРУТО ДОМАШЕН ПРОИЗВОД СПОРЕД ПРОИЗВОДЕН МЕТОД

Во милиони денари

По тековни цени

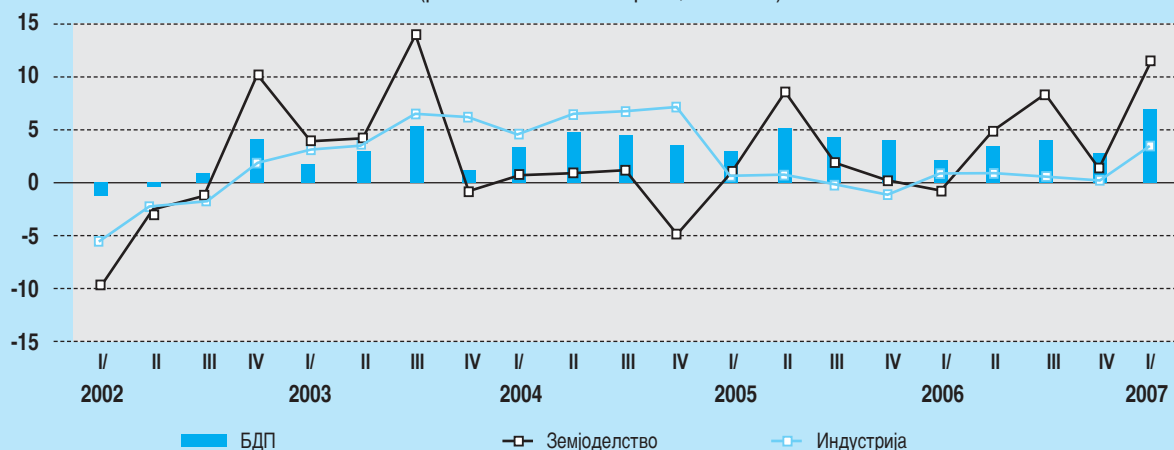
НКД	Назив	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Индекси
сектор								2005 / 2004
A	Земјоделство, лов и шумарство	23.756	22.933	24.509	28.672	30.073	31.602	105,1
B	Рибарство	14	24	48	27	21	26	123,8
B	Вадење на руди и камен	1.856	1.312	960	989	1.042	1.400	134,4
Г	Преработувачка индустрија	40.926	39.587	37.925	39.651	39.663	44.280	111,6
Д	Снабдување со електрична енергија, гас и вода	10.381	10.041	9.146	11.778	11.080	10.162	91,7
Ѓ	Градежништво	13.361	11.801	11.893	13.537	14.736	14.552	98,8
Е	Трговија на големо и мало, поправка на моторни возила, мотоцикли и предмети за лична употреба и за домаќинствата	25.402	26.076	27.348	28.282	36.000	38.049	105,7
Ж	Хотели и ресторани	3.463	3.410	4.088	4.653	4.172	4.200	100,7
З	Сообраќај, складирање и врски	21.261	21.694	20.610	21.062	20.642	23.365	113,2
С	Финансиско посредување	7.342	7.420	7.427	6.110	7.510	8.295	110,5
И	Активности во врска со недвижен имот, изнајмување и деловни активности	7.466	8.304	8.168	8.453	8.853	8.024	90,6
Ј	Јавна управа и одбрана, задолжителна социјална заштита	14.333	14.445	16.145	16.984	17.874	20.721	115,9
К	Образование	8.266	8.048	8.688	9.436	9.913	10.253	103,4
Л	Здравство и социјална работа	8.987	8.690	9.361	9.897	9.650	9.747	101,0
Љ	Други комунални, културни, општи и лични услужни активности	5.217	5.548	5.553	5.503	5.984	6.363	106,3
	Импутирани станарини	10.465	10.631	10.792	13.732	15.662	15.574	99,4
	Минус: импутирани банкарски услуги	5.153	4.738	4.160	3.797	4.720	5.933	125,7
A.	Додадена вредност по основни цени	197.344	195.230	198.592	214.969	228.155	240.140	105,3
Б.	Нето даноци на производство	39.045	38.611	45.378	36.516	37.101	44.086	118,8
A + Б	БРУТО ДОМАШЕН ПРОИЗВОД	236.389	233.841	243.970	251.485	265.256	284.226	107,2

Табела 6: БРУТО ДОМАШЕН ПРОИЗВОД СПОРЕД РАСХОДЕН МЕТОД

	Во милиони денари						Во %					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000	2001	2002	2003	2004	2005
БРУТО ДОМАШЕН ПРОИЗВОД	236,389	233,841	243,970	251,486	265,256	284,226	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(по тековни цени)												
Финална потрошувачка	218,986	221,771	242,795	243,853	262,208	276,880	92,6	94,8	99,5	97,0	98,9	97,4
Финална потрошувачка на домаќинствата	175,965	163,788	188,179	191,873	209,075	222,890	74,4	70,0	77,1	76,3	78,8	78,4
Финална јавна потрошувачка	43,021	57,983	54,616	51,980	53,133	53,990	18,2	24,8	22,4	20,7	20,0	19,0
Бруто-инвестиции	50,683	42,759	50,276	50,261	56,716	56,792	21,4	18,3	20,6	20,0	21,4	20,0
Инвестиции во основни средства	38,332	34,716	40,448	42,110	47,286	48,868	16,2	14,8	16,6	16,7	17,8	17,2
Пораст на залихи	12,351	8,043	9,828	8,151	9,430	7,924	5,2	3,4	4,0	3,2	3,6	2,8
Извоз на стоки и услуги	114,209	99,091	92,780	95,254	106,758	128,137	48,3	42,4	38,0	37,9	40,2	45,1
Извоз на стоки	87,161	78,625	71,994	73,800	82,635	100,538	36,9	33,6	29,5	29,3	31,2	35,4
Извоз на услуги	19,971	15,894	16,387	17,705	20,154	23,250	8,4	6,8	6,7	7,0	7,6	8,2
Набавки на нерезидентите во земјата	7,077	4,572	4,399	3,749	3,968	4,349	3,0	2,0	1,8	1,5	1,5	1,5
Увоз на стоки и услуги	147,489	129,780	141,881	137,882	160,426	177,583	62,4	55,5	58,2	54,8	60,5	62,5
Увоз на стоки	123,910	107,166	124,062	120,038	137,584	152,663	52,4	45,8	50,9	47,7	51,9	53,7
Увоз на услуги	23,579	22,614	17,819	17,844	22,842	24,920	10,0	9,7	7,3	7,1	8,6	8,8

Извор: Државен завод за статистика

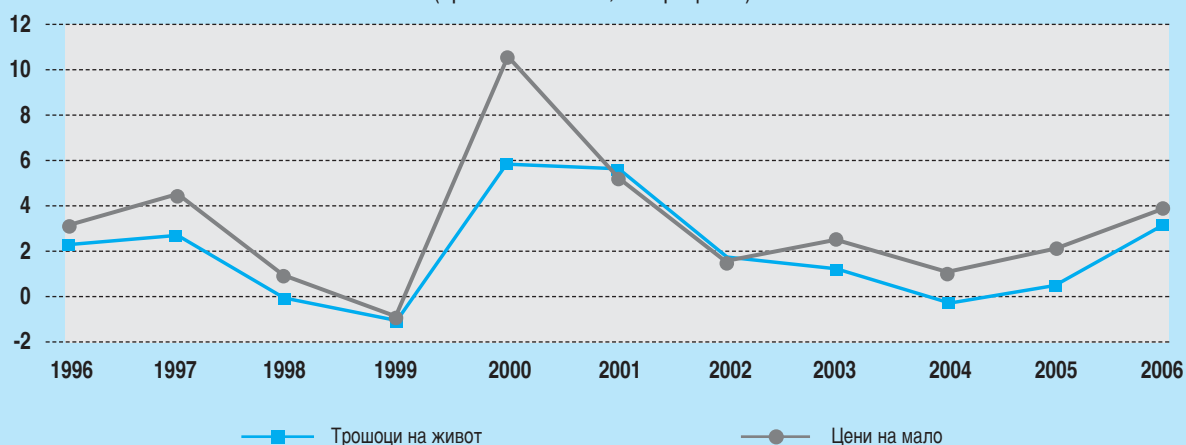
График 1: БРУТО ДОМАШЕН ПРОИЗВОД
(реални стапки на пораст, Q / Q - 4)

Бруто домашен производ ¹⁾	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
во милиони САД \$	3.450	3.389	3.351	3.390	3.458	3.575	3.730	3.899	3.723	3.872	4.119	4.298	4.519
(по глава на жител) во САД \$	1.785	1.742	1.705	1.709	1.732	1.781	1.848	1.924	1.830	4.119	2.032	2.114	2.219

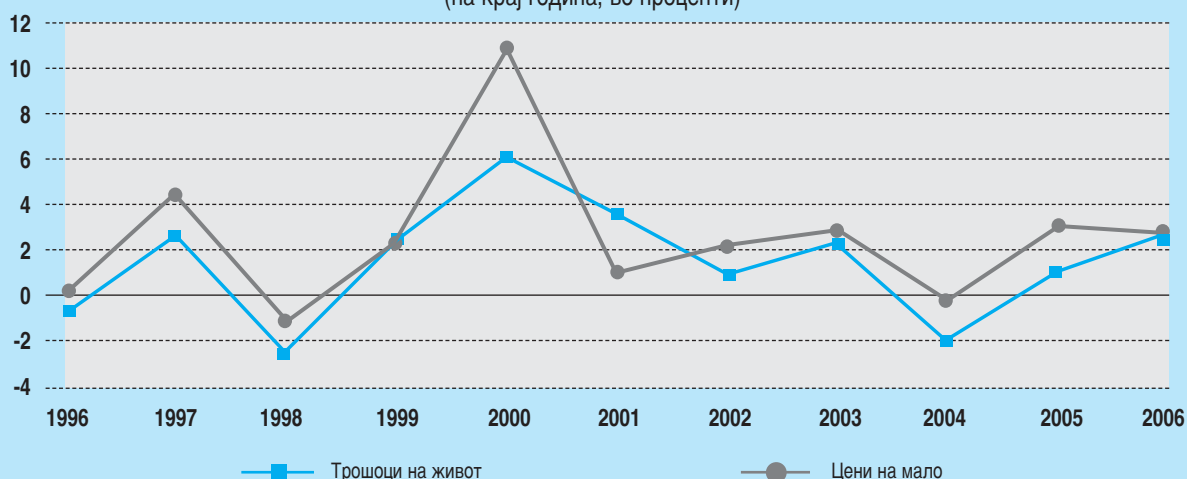
1) Пресметани по ПАРЕ методологија на ООН со која се врши конверзија со курс приспособен кон движењата на цените во националната економија. Притоа, како базен е земен курсот на САД\$ во однос на денарот во 1994 година, а од 2002 како базна е земена 2000-та година и е извршена индексација со дефлаторот. Поради тоа, податоците за 2002, 2003 и 2004 година не се споредливи со претходните години.*

График 2: ИНФЛАЦИЈА
(просечни стапки, во проценти)

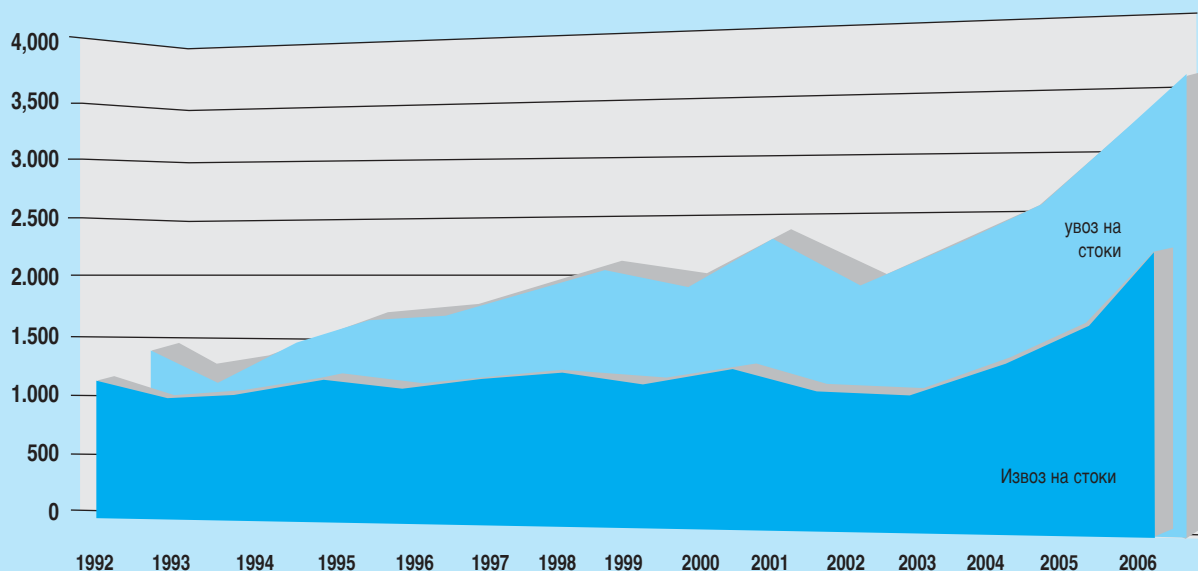
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Трошоци на живот	2,3	2,6	-0,1	-0,7	5,8	5,5	1,8	1,2	-0,4	0,5	3,2
Цени на мало	3,0	4,4	0,8	-1,1	10,6	5,2	1,4	2,4	0,9	2,1	3,9

График 3: ИНФЛАЦИЈА
(на крај година, во проценти)

	крај на година, во проценти										
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Трошоци на живот	-0,7	2,7	-2,4	2,4	6,1	3,7	1,1	2,6	-1,9	1,2	2,9
Цени на мало	0,2	4,5	-1	2,3	10,8	1,2	2,2	2,9	-0,1	3,2	2,9

График 4: НАДВОРЕШНО ТРГОВСКА РАЗМЕНА
(во милиони САД \$)

	во милиони САД \$														
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Извоз на стоки	1,199	1,055	1,086	1,204	1,147	1,237	1,292	1,190	1,321	1,153	1,112	1,359	1,674	2,041	2,401
Увоз на стоки (FOB)	1,206	1,013	1,271	1,427	1,462	1,623	1,807	1,686	2,011	1,677	1,917	2,211	2,793	3,097	3.682
Салдо	-7	42	-185	-223	-315	-386	-515	-496	-690	-524	-805	-852	-1,119	-1,056	-1.281

Табела 7: ПЛАТЕН БИЛАНС НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
(годишни, квартални и месечни податоци)¹

(во милиони долари)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	K1/2006	K2/2006	K3/2006	K4/2006	2006	I	II	III	K1/2007	IV	I-IV/2007
ТЕКОВНИ ТРАНСАКЦИИ	-75,28	-235,43	-357,81	-152,28	-414,82	-81,48	-44,46	-64,11	133,46	-48,61	-23,73	-0,89	12,70	40,96	52,77	2,50	55,27
Стоки, нето	-690,41	-523,23	-804,34	-851,48	-1112,08	-1.057,47	-266,83	-367,20	-261,39	-389,82	-1.285,24	-93,56	-85,49	-77,70	-256,75	-102,89	-359,65
Извоз, f.o.b.	1.320,73	1.153,33	1.112,15	1.359,04	1.672,43	2.039,64	449,87	586,05	699,82	660,51	2.396,26	208,32	229,38	262,49	700,20	270,32	970,52
Увоз, f.o.b. ²	-2.011,14	-1.676,56	-1.916,49	-2.210,52	-2.784,51	-3.097,11	-716,70	-953,26	-961,21	-1.050,33	-3.681,49	-301,88	-314,87	-340,20	-956,95	-373,21	-1.330,16
Услуги, нето	47,05	-15,79	-22,13	-2,56	-54,39	-33,87	-6,18	-5,60	30,02	6,96	25,20	-2,81	0,99	-0,09	-1,91	1,42	-0,49
Доход, нето	-45,44	-39,46	-29,78	-32,33	-39,23	-54,99	5,89	-1,88	-11,88	4,78	-3,09	6,47	4,43	7,47	18,37	-16,68	1,69
од кој: камата, нето	-39,15	-33,59	-18,64	-31,88	-26,22	-25,95	-9,38	-3,60	-6,70	-4,66	-24,34	-0,39	-2,38	-0,39	-3,16	-2,04	-5,20
Тековни трансфери, нето	613,53	343,06	498,45	734,09	790,88	1.064,85	222,66	310,57	376,71	329,47	1.239,40	89,01	92,77	111,29	293,07	120,65	413,72
Официјални	132,30	48,65	100,50	103,36	70,07	64,39	16,93	19,73	17,83	19,26	73,75	4,13	1,93	5,21	11,27	7,26	18,52
Приватни	481,23	294,41	397,95	630,73	720,81	1.000,47	205,73	290,84	358,88	310,21	1.165,66	84,88	90,84	106,08	281,80	113,39	395,20
КАПИТАЛНА И ФИНАНСИСКА СМЕТКА																	
Капитална сметка, нето	11,28	178,23	376,87	169,97	407,01	94,67	42,00	58,71	-135,45	48,60	13,87	-0,03	-16,26	-37,01	-53,30	-0,34	-53,63
Капитални трансфери, нето	0,31	1,30	8,26	-6,69	-4,61	-2,01	0,44	-0,54	-0,26	-0,76	-1,11	-1,61	0,12	13,14	11,65	0,76	12,41
Официјални	0,31	3,64	9,92	-6,60	-4,61	-2,01	0,44	-0,54	-0,26	-0,76	-1,11	-1,61	0,12	-0,21	-1,70	0,76	-0,94
Други	0,00	3,64	9,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Стекнување/располагање со нефинансиски средства	0,31	0,00	0,00	-6,60	-4,61	-2,01	0,44	-0,54	-0,26	-0,76	-1,11	-1,61	0,12	-0,21	-1,70	0,76	-0,94
Финансиска сметка, нето	10,97	176,93	368,62	176,66	411,62	96,68	41,56	59,24	-135,19	49,37	14,98	1,58	-16,39	-50,15	-64,95	-1,10	-66,05
Директни инвестиции, нето	176,23	442,32	77,72	94,26	155,85	97,08	290,53	21,61	11,97	26,22	350,33	0,00	6,54	15,85	22,39	41,85	64,24
Портфолио инвестиции, нето	-0,09	0,36	0,35	3,39	14,82	235,11	14,19	31,53	8,96	28,63	83,31	15,96	-10,09	21,17	27,04	35,10	62,13
Други инвестиции, нето	85,05	-183,27	159,98	129,97	260,42	179,56	-229,63	118,90	11,67	56,21	-42,84	-49,21	-28,87	-42,36	-120,44	-13,82	-134,26
Трговски кредити, нето	146,54	-125,08	83,1	82,95	170,05	24,60	7,18	40,11	-57,21	51,09	41,17	-13,74	2,20	-51,53	-63,08	7,12	-55,96
Заеми, нето	13,51	-107,31	8,19	23,47	59,82	153,94	-161,58	70,55	31,56	40,27	-19,20	-44,85	-14,37	15,78	-43,44	-16,33	-59,77
Валуту и депозити, нето	-122,53	27,09	44,69	2,85	-3,66	-24,77	-81,16	-3,88	29,43	-48,14	-103,75	7,63	-18,79	-10,89	-22,06	-14,13	-36,19
од кои: монетарна власт, нето	-0,19	-77,08	68,79	17,77	26,44	0,77	-68,78	0,00	65,66	-0,14	-3,26	0,00	-0,02	-0,02	-0,03	-0,02	-0,05
комерцијални банки, нето	-93,26	-272,39	112,17	-54,59	-105,08	26,57	7,02	24,63	-22,48	-24,74	-15,58	4,80	-10,78	1,10	-4,87	-1,81	-6,69
население, нето	-29,08	376,56	-136,27	39,68	74,97	-52,10	-19,40	-28,50	-13,74	-23,25	-84,90	2,83	-8,00	-11,98	-17,15	-12,30	-29,45
Други, нето	47,53	22,03	24,00	20,69	34,22	25,79	5,93	12,12	7,89	12,99	38,94	1,75	2,10	4,29	8,14	9,52	17,66
Бруто официјални резерви	-250,22	-82,48	130,57	-50,96	-19,47	-415,07	-33,53	-112,80	-167,80	-61,69	-375,82	34,83	16,04	-44,80	6,06	-64,22	-58,15
(„-“ значи зголемување) ³																	
ГРЕШКИ И ПРОПУСТИ	64,00	57,19	-19,07	-17,70	7,81	-13,19	2,46	5,40	1,99	0,00	9,86	0,92	3,57	-3,95	0,53	-2,17	-1,64

1) Ревидирана временска серија – претходни податоци

2) Увозот е прикажан на f.o.b. паритет согласно V-тото издание на Прирачникот за платен биланс од ММФ. Пресметката на с.и.ф. - f.o.b. факторот како процент од увозот с.и.ф. по години изнесува: 1993–20%, 1994–20%, 1995–20%, 1996–14%, 1997–10%, 1998–5.02%, 1999–4.86%, 2000–3.90%, 2001–4.20%, 2002–3.80%, 2003, 2004, 2005 и 2006 – 4,06%

3) Без монетарно злато и курсни разлики; Добиените средства од сукцесијата на поранешна СФРЈ во Мај 2003 година не се платно билансна трансакција, поради што истите се вклучени само во состојбите на девизните резерви, а не и во промените

Табела 8: НАДВОРЕШНО - ТРГОВСКА РАЗМЕНА ПО ЗЕМЈИ

		Вкупно			Германија			Србија и Црна Гора			САД		
		Извоз	Увоз	Салдо	Извоз	Увоз	Салдо	Извоз	Увоз	Салдо	Извоз	Увоз	Салдо
2003		1,363.2	2,299.9	-936.7	278.3	303.8	-25.5	273.8	212.6	61.2	72.8	56.2	16.6
2004		1,675.9	2,931.6	-1,255.7	317.1	368.1	-51.0	347.6	249.7	97.9	71.9	47.7	24.2
2005		2,041.3	3,228.0	-1,186.7	364.2	335.0	29.2	459.4	264.1	195.3	44.0	45.0	-1.0
2006		2,400.7	3,762.7	-1,362.0	375.5	369.3	6.2	557.8	282.8	275.0	22.4	41.0	-18.6
2000	Q1	331.1	606.8	-275.7	66.1	80.9	-14.8	78.8	47.8	31.0	49.6	16.3	33.3
	Q2	317.7	481.0	-163.3	56.9	52.7	4.2	76.3	47.3	29.0	48.6	16.5	32.1
	Q3	345.1	470.6	-125.5	70.8	55.0	15.8	82.8	47.3	35.5	37.5	23.4	14.1
	Q4	328.7	535.4	-206.7	63.7	64.7	-1.0	97.3	48.0	49.3	29.9	26.8	3.1
2001	Q1	291.5	400.4	-108.9	69.0	52.8	16.2	62.3	34.9	27.4	28.4	13.4	15.0
	Q2	285.3	416.6	-131.3	52.9	59.0	-6.1	74.1	39.2	34.9	23.4	15.6	7.8
	Q3	295.7	378.9	-83.2	61.9	42.8	19.1	62.9	33.4	29.5	26.9	11.7	15.2
	Q4	282.5	491.7	-209.2	53.7	58.7	-5.0	67.5	49.7	17.8	21.0	10.8	10.2
2002	Q1	244.0	444.2	-200.2	60.9	56.4	4.5	47.2	38.2	9.0	18.0	18.2	-0.2
	Q2	264.4	461.7	-197.3	54.0	70.5	-2.7	53.6	47.9	5.7	18.9	15.6	3.3
	Q3	289.1	497.1	-208.0	60.3	77.1	-10.4	55.8	47.9	7.9	16.5	10.7	5.8
	Q4	301.8	597.6	-295.8	57.0	89.2	-32.2	66.4	55.1	11.3	24.6	13.9	10.7
2003	Q1	293.7	531.7	-238.0	66.6	69.2	-2.6	47.2	50.4	-3.2	16.7	13.8	2.9
	Q2	355.8	580.9	-225.1	68.0	74.2	-6.2	76.4	54.8	21.6	13.8	19.1	-5.3
	Q3	337.8	550.2	-212.4	72.0	71.0	1.0	74.7	53.5	21.2	16.0	11.1	4.9
	Q4	375.9	637.1	-261.2	71.7	89.4	-17.7	75.5	53.9	21.6	26.3	12.2	14.1
2004	Q1	366.1	616.9	-250.8	82.1	84.4	-2.3	57.9	48.2	9.7	14.8	13.4	1.4
	Q2	368.0	716.6	-348.6	63.4	90.3	-26.9	84.4	63.7	20.7	14.1	11.6	2.5
	Q3	443.4	708.3	-264.9	78.5	83.1	-4.6	97.5	68.1	29.4	23.4	11.1	12.3
	Q4	498.4	889.8	-391.4	93.1	110.3	-17.2	107.8	69.7	38.1	19.6	11.6	8.0
2005	Q1	482.0	701.2	-219.2	112.0	73.7	38.3	75.0	58.8	16.2	7.5	13.7	-6.2
	Q2	512.7	892.6	-379.9	80.7	90.6	-9.9	123.2	71.2	52.0	11.9	12.2	-0.3
	Q3	507.9	769.0	-261.1	84.9	79.2	5.7	128.9	66.9	62.0	15.5	9.0	6.5
	Q4	538.7	865.2	-326.5	86.6	91.5	-4.9	132.3	67.2	65.1	9.1	10.1	-1.0
2006	Q1	450.9	727.6	-276.7	87.3	74.0	13.3	88.2	49.1	39.1	6.5	8.7	-2.2
	Q2	586.9	985.9	-399.0	88.3	97.8	-9.5	141.8	71.5	70.3	6.5	11.3	-4.8
	Q3	701.4	969.5	-268.1	100.4	91.1	9.3	177.3	74.6	102.7	5.8	9.6	-3.8
	Q4	661.5	1,079.7	-418.2	99.5	106.4	-6.9	150.5	87.6	62.9	3.6	11.4	-7.8
2007	Q1	701.2	1,036.6	-335.4	105.0	99.7	5.3	126.2	75.0	51.2	6.2	16.5	-10.3
2004	I	102.5	176.7	-74.2	27.3	21.8	5.5	14.5	11.2	3.3	6.4	5.3	1.1
	II	132.0	199.6	-67.6	28.0	32.8	-4.8	20.0	17.0	3.0	4.6	3.8	0.8
	III	131.6	240.6	-109.0	26.8	29.8	-3.0	23.4	20.0	3.4	3.8	4.3	-0.5
	IV	125.2	238.4	-113.2	22.3	27.6	-5.3	26.4	22.5	3.9	3.6	4.6	-1.0
	V	118.2	224.3	-106.1	19.7	29.2	-9.5	27.9	22.6	5.3	4.5	3.6	0.9
	VI	124.6	253.9	-129.3	21.4	33.5	-12.1	30.1	18.6	11.5	6.0	3.4	2.6
	VII	155.8	253.4	-97.6	31.6	32.4	-0.8	31.2	20.2	11.0	7.9	3.2	4.7
	VIII	137.6	223.5	-85.9	25.0	25.4	-0.4	34.1	28.0	6.1	6.0	3.5	2.5
	IX	150.0	231.4	-81.4	21.9	25.3	-3.4	32.2	19.9	12.3	9.5	4.4	5.1
	X	158.2	257.9	-99.7	24.6	32.2	-7.6	33.4	21.7	11.7	8.0	3.5	4.5
	XI	154.0	295.2	-141.2	26.9	34.9	-8.0	33.0	21.4	11.6	4.4	4.6	-0.2
	XII	186.2	336.7	-150.5	41.6	43.2	-1.6	41.4	26.6	14.8	7.2	3.5	3.7
2005	I	147.9	209.9	-62.0	43.3	21.7	21.6	19.0	15.8	3.2	3.1	4.5	-1.4
	II	156.6	224.0	-67.4	35.5	25.7	9.8	22.4	16.7	5.7	1.8	5.7	-3.9
	III	177.5	267.3	-89.8	33.2	26.3	6.9	33.6	26.3	7.3	2.6	3.5	-0.9
	IV	174.5	312.7	-138.2	29.5	25.7	3.8	38.8	30.2	8.6	3.5	4.2	-0.7
	V	179.1	284.6	-105.5	23.1	31.2	-8.1	42.8	19.0	23.8	4.4	3.7	0.7
	VI	159.1	295.3	-136.2	28.1	33.7	-5.6	41.6	22.0	19.6	4.0	4.3	-0.3
	VII	184.5	256.8	-72.3	35.8	28.2	7.6	41.7	18.5	23.2	6.0	3.0	3.0
	VIII	146.8	239.5	-92.7	22.8	26.5	-3.7	42.3	21.6	20.7	4.5	3.0	1.5
	IX	176.6	272.7	-96.1	26.3	24.5	1.8	44.9	26.8	18.1	5.0	3.0	2.0
	X	191.4	283.7	-92.3	28.3	30.6	-2.3	50.7	24.5	26.2	4.1	2.7	1.4
	XI	171.7	280.9	-109.2	25.5	29.2	-3.7	42.5	20.1	22.4	3.0	3.7	-0.7
	XII	175.6	300.6	-125.0	32.8	31.7	1.1	39.1	22.6	16.5	2.0	3.7	-1.7
2006	I	123.2	208.0	-84.8	26.4	21.0	5.4	22.5	12.8	9.7	2.7	3.5	-0.8
	II	147.9	219.4	-71.5	29.1	23.7	5.4	29.3	14.6	14.7	2.4	2.0	0.4
	III	179.8	300.2	-120.4	31.8	29.3	2.5	36.4	21.7	14.7	1.4	3.2	-1.8
	IV	176.6	320.1	-143.5	29.2	28.4	0.8	41.2	20.6	20.6	1.5	2.4	-0.9
	V	203.7	326.7	-123.0	29.1	36.0	-6.9	51.5	27.0	24.5	2.9	5.1	-2.2
	VI	206.6	339.1	-132.5	30.0	33.4	-3.4	49.1	23.9	25.2	2.1	3.8	-1.7
	VII	232.0	343.6	-111.6	37.5	31.0	6.5	49.2	24.5	24.7	2.0	3.4	-1.4
	VIII	215.3	316.6	-101.3	29.4	32.4	-3.0	63.8	24.1	39.7	2.1	3.2	-1.1
	IX	254.1	309.3	-55.2	33.5	27.7	5.8	64.3	26.0	38.3	1.7	3.0	-1.3
	X	233.6	331.2	-97.6	26.6	34.3	-7.7	54.0	26.0	28.0	2.0	4.1	-2.1
	XI	204.5	342.4	-137.9	31.3	34.2	-2.9	48.0	25.7	22.3	1.2	3.0	-1.8
	XII	223.4	406.1	-182.7	41.6	37.9	3.7	48.5	35.9	12.6	0.4	4.3	-3.9
2007	I	208.7	334.3	-125.6	33.0	32.7	0.3	36.3	25.0	11.3	0.6	4.2	-3.6
	II	229.7	340.9	-111.2	40.8	35.9	4.9	40.1	23.0	17.1	1.0	3.8	-2.8
	III	262.8	361.4	-98.6	31.2	31.1	0.1	49.8	27.0	22.8	4.6	8.5	-3.9
	IV	271.7	393.3	-121.6	31.6	38.0	-6.4	48.8	31.2	17.6	2.4	6.7	-4.3

во милиони САД \$

Италија			Грција			Русија				
Извоз	Увоз	Салдо	Извоз	Увоз	Салдо	Извоз	Увоз	Салдо		
95,4	122,5	-27,1	179,8	300,2	-120,4	13,7	177,8	-164,1	2003	
134,4	163,6	-29,2	228,8	277,9	-49,1	19,7	265,4	-245,7	2004	
169,5	185,2	-15,7	312,9	296,8	16,1	21,4	418,6	-397,2	2005	
236,8	226,8	10,0	361,2	319,9	41,3	25,5	569,5	-544,0	2006	
25,4	29,4	-4,0	19,7	43,1	-23,4	2,6	60,8	-58,2	2000	Q1
27,4	29,3	-1,9	18,4	42,3	-23,9	2,7	38,6	-35,9		Q2
18,1	25,4	-7,3	23,5	55,3	-31,8	2,1	33,2	-31,1		Q3
19,9	27,0	-7,1	22,5	60,8	-38,3	2,9	59,2	-56,3		Q4
24,0	19,2	4,8	21,2	40,2	-19,0	2,8	53,4	-50,6	2001	Q1
21,4	23,3	-1,9	24,3	38,7	-14,4	3,7	31,7	-28,0		Q2
24,3	29,5	-5,2	30,6	51,1	-20,5	3,3	26,9	-23,6		Q3
19,0	35,7	-16,7	25,3	54,0	-28,7	4,1	27,4	-23,3		Q4
26,7	24,6	2,1	19,2	46,0	-26,8	3,4	49,4	-46,0	2002	Q1
25,1	26,2	-1,1	27,6	49,4	-21,8	3,6	22,3	-18,7		Q2
21,2	29,4	-8,2	30,3	52,2	-21,9	3,5	13,3	-9,8		Q3
18,7	32,2	-13,5	35,6	56,3	-20,7	3,0	61,1	-58,1		Q4
26,9	21,6	5,3	35,1	98,4	-63,3	2,5	25,1	-22,6	2003	Q1
26,5	34,3	-7,8	52,1	76,4	-24,3	3,6	34,6	-31,0		Q2
21,6	29,3	-7,7	43,7	56,7	-13,0	3,4	53,5	-50,1		Q3
20,4	37,3	-16,9	48,9	68,7	-19,8	4,2	64,6	-60,4		Q4
24,5	26,3	-1,8	52,7	59,4	-6,7	3,9	63,1	-59,2	2004	Q1
29,1	45,4	-16,3	55,1	73,6	-18,5	4,7	47,9	-43,2		Q2
38,5	43,0	-4,5	54,6	69,9	-15,3	5,5	74,5	-69,0		Q3
42,3	48,9	-6,6	66,4	75,0	-8,6	5,6	79,9	-74,3		Q4
43,6	37,2	6,4	74,2	66,3	7,9	5,3	77,4	-72,1	2005	Q1
39,9	47,6	-7,7	80,8	79,2	1,6	5,1	99,9	-94,8		Q2
45,7	48,3	-2,6	81,1	72,2	8,9	5,3	113,0	-107,7		Q3
40,3	52,1	-11,8	76,8	79,1	-2,3	5,7	128,3	-122,6		Q4
52,6	41,1	11,5	60,1	62,5	-2,4	6,0	137,5	-131,5	2006	Q1
56,2	61,5	-5,3	98,6	90,4	8,2	6,4	98,6	-92,2		Q2
63,0	57,4	5,6	120,0	75,4	44,6	8,3	150,5	-142,2		Q3
65,0	66,8	-1,8	82,5	91,6	-9,1	4,8	182,9	-178,1		Q4
69,6	52,8	16,8	96,0	95,9	0,1	4,8	157,3	-152,5	2007	Q1
5,8	7,6	-1,8	12,5	17,7	-5,2	1,4	21,8	-20,4	2004	I
8,0	9,9	-1,9	17,8	21,0	-3,2	1,2	17,3	-16,1		II
10,7	8,8	1,9	22,4	20,7	1,7	1,3	24,0	-22,7		III
12,0	13,8	-1,8	19,9	23,0	-3,1	1,7	27,3	-25,6		IV
7,8	14,7	-6,9	17,1	24,8	-7,7	1,7	2,2	-0,5		V
9,3	16,9	-7,6	18,1	25,8	-7,7	1,3	18,4	-17,1		VI
13,3	19,5	-6,2	21,2	29,3	-8,1	1,8	22,7	-20,9		VII
13,1	11,0	2,1	13,7	17,5	-3,8	1,9	29,6	-27,7		VIII
12,1	12,5	-0,4	19,7	23,1	-3,4	1,8	22,2	-20,4		IX
12,4	14,7	-2,3	21,6	23,4	-1,8	1,8	26,4	-24,6		X
12,9	15,1	-2,2	23,7	25,0	-1,3	2,2	25,5	-23,3		XI
17,0	19,1	-2,1	21,1	26,6	-5,5	1,6	28,0	-26,4		XII
12,3	9,6	2,7	20,2	18,6	1,6	1,0	25,9	-24,9	2005	I
13,8	10,2	3,6	26,8	21,0	5,8	1,7	23,4	-21,7		II
17,5	17,4	0,1	27,2	26,7	0,5	2,6	28,1	-25,5		III
10,3	7,9	2,4	31,8	29,7	2,1	1,5	33,5	-32,0		IV
16,9	20,2	-3,3	23,9	25,3	-1,4	1,9	22,4	-20,5		V
12,7	19,5	-6,8	25,1	24,2	0,9	1,7	44,0	-42,3		VI
20,4	18,6	1,8	34,4	27,2	7,2	1,7	28,9	-27,2		VII
10,8	14,8	-4,0	19,9	19,8	0,1	1,9	37,4	-35,5		VIII
14,5	14,9	-0,4	26,8	25,2	1,6	1,7	46,7	-45,0		IX
14,8	16,8	-2,0	27,7	23,7	4,0	1,7	53,4	-51,7		X
12,8	15,0	-2,2	25,5	25,8	-0,3	1,6	40,3	-38,7		XI
12,7	20,3	-7,6	23,6	29,6	-6,0	2,4	34,6	-32,2		XII
14,7	10,7	4,0	16,1	17,3	-1,2	1,8	47,3	-45,5	2006	I
17,4	13,8	3,6	18,2	18,9	-0,7	2,2	39,6	-37,4		II
20,5	16,6	3,9	25,8	26,3	-0,5	2,0	50,6	-48,6		III
19,9	14,6	5,3	24,9	25,9	-1,0	1,8	33,4	-31,6		IV
19,0	21,9	-2,9	35,1	29,6	5,5	2,2	27,1	-24,9		V
17,3	25,0	-7,7	38,6	34,9	3,7	2,4	38,1	-35,7		VI
21,8	26,3	-4,5	38,3	29,0	9,3	3,3	48,1	-44,8		VII
13,7	15,4	-1,7	38,5	20,8	17,7	2,6	52,9	-50,3		VIII
27,5	15,7	11,8	43,2	25,6	17,6	2,4	49,5	-47,1		IX
22,5	22,7	-0,2	33,0	30,2	2,8	2,2	40,5	-38,3		X
18,2	18,6	-0,4	25,2	30,4	-5,2	1,5	63,2	-61,7		XI
24,3	25,5	-1,2	24,3	31,0	-6,7	1,1	79,2	-78,1		XII
25,4	16,9	8,5	27,6	26,9	0,7	1,4	48,6	-47,2	2007	I
17,1	16,6	0,5	29,9	30,7	-0,8	1,9	53,5	-51,6		II
27,1	19,3	7,8	38,5	38,3	0,2	1,5	55,2	-53,7		
35,0	28,7	6,3	35,0	33,6	1,4	1,6	46,4	-44,8		

НАДВОРЕШЕН ДОЛГ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Надворешниот долг на Р. Македонија на крајот на април 2007 година изнесуваше 2.312 милиони долари и во споредба со крајот на 2006 година е намален за 35 милиони долари. Намалувањето на надворешниот долг во најголем дел се должи на повисокиот износ на отплатите на главницата на долгот во однос на користените средства.

Гледано од аспект на должници, надворешниот долг на јавниот сектор на крајот на април 2007 година изнесуваше 1.530 милиони долари, што претставува намалување за 77 милиони долари во однос на 2006 година. Во рамките на долгот во јавниот сектор намалување во однос на 2006 година е забележано кај долгот на Централната Влада, Монетарната власт и јавните претпријатија, додека кај јавните фондови долгот е значително зголемен. Надворешниот долг во приватниот сектор изнесуваше 781 милиони долари, од кои 594 милиони долари долг на небанкарскиот приватен сектор.

Во структурата на надворешниот долг по должници, надворешниот долг на јавниот сектор опфаќа 66,1%, додека на приватниот сектор припаѓа 33,9%. Во рамките на долгот во приватниот сектор, најголем дел опфаќа долгот на небанкарскиот приватен сектор (76%), а остатокот на долгот на приватните деловни банки.

За првите четири месеци од оваа година повлечени се средства во износ од 89,7 милиони долари, од кои најголем дел (73,9 милиони долари) во приватниот сектор, односно, приватни банки и нефинансиски приватен сектор. Во јавниот сектор користени се средства во износ од 15,8 милиони долари, од кои 10,8 милиони долари од мултилатерални кредитори (ЕБРД, ИБРД), како и 5 милиони долари од билатералните кредитори.

Сервисирањето на обврските, продолжува да се извршува редовно, при што кумулативно за првите четири месеци од 2007 година, отплатени се 210 милиони долари, од кои 188 милиони долари главница на долгот. Од вкупните обврски во јавниот сектор отплатени се 142 милиони долари, а остатокот од 68 милиони долари во приватниот сектор. Најголем дел од вкупните отплати во износ од 100,9 милиони долари е отплатено по основ на репрограмираниот долг од 1995 година спрема Парискиот клуб на кредитори.

Новосклучените кредити во првите четири месеци од оваа година изнесуваа 153,9 милиони долари, од кои 121 милион долари претставува задолжување на приватниот сектор, односно приватни банки и небанкарски приватен сектор.

Краткорочниот надворешен долг на крајот на април 2007 година изнесуваше 117 милиони долари по основ на финансиски кредити.

НАДВОРЕШЕН ДОЛГ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА¹

(милиони САД долари)

	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.01.2007	28.02.2007	31.03.2007	30.04.2007
Официјални кредитори	1.052	973	1.034	1.193	1.314	1.257	1.380	1.255	1.247	1.299	1.292
Мултилатерала	720	689	757	922	1.062	1.052	1.161	1.095	1.087	1.155	1.166
IMF	82	71	67	68	63	62	56	54	52	51	49
IBRD	123	124	145	181	223	248	264	260	262	264	268
IFC	57	33	18	13	9	6	4	4	4	4	4
IDA	250	255	296	358	389	362	384	379	383	385	386
EIB	69	75	102	116	148	140	165	163	166	168	168
EUROFIMA	17	14	12	8	8	7	6	6	7	7	7
CEDB	7	6	15	17	23	20	30	30	30	31	31
EBRD	74	62	32	40	65	87	116	120	93	108	113
EU	37	44	65	112	122	106	118	117	119	120	123
IFAD	3	4	5	7	11	13	16	17	17	17	17
EAR	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Билатерала	332	284	277	271,26	252	205	219	160	160	144	126
Приватни кредитори	443	456	543	605	694	924	935	1.010	1.031	979	1.020
Лондонски клуб	253	262	254	243,3	233	222	0	0	0	0	0
Еврообврзница	0	0	0	0	0	177	197	195	198	199	205
Останати	191	194	289	362	461	525	738	762	779	780	815
Банки и финан. инстит.	136	131	205	202,25	238	265	374	364	377	380	390
Претпријатија	55	63	85	159,68	223	260	363	396	403	400	425
ВКУПНО	1.495	1.429	1.577	1.799	2.008	2.181	2.347	2.270	2.281	2.279	2.312

Извор: Народна банка на Република Македонија

1) Долгорочен и среднорочен долг

ЈАВЕН ДОЛГ

I. Јавен долг - дефиниција и состојба

Јавниот долг на Република Македонија е составен од државниот долг и сите финансиски обврски создадени преку задолжување на општините и градот Скопје, како и на јавните претпријатија и трговските друштва кои се во целосна и доминантна сопственост на државата. Оттука, како носители на јавниот долг може да се јават Владата на Република Македонија, општините и градот Скопје, јавните претпријатија и трговски друштва кои се во целосна или во доминантна сопственост на државата.

II. Движење на јавниот долг во периодот март-април 2007 година

Надворешниот јавен долг во декември 2006 година изнесуваше 1.223 милиони евра и бележи константно опаѓање, така што на крајот на месец март 2007 година изнесуваше 1.148 милиони евра, т.е. намалување од 6,1%. Ваквиот тренд е забележлив и во април, кога дополнително надворешниот долг се намали и изнесуваше 1.121 милиони евра. Ова се должи, пред се, на операцијата на предвремен откуп на дол-

во милиони ЕУР			
Основа	31.12.2006	31.03.2007	30.04.2007
Надворешен јавен долг*	1.223,0	1.148,2	1.121,9
Долг на општа влада	1.025,2	962,1	939,3
Централна банка	42,4	38,1	35,9
Јавни претпријатија	155,4	148,0	146,7
Домашен јавен долг	804,9	870,9	844,7
Долг на општа влада	648,4	684,2	651,2
од кои Државни записи за монетарни цели	75,9	92,0	104,1
Централна банка	155,3	185,6	192,5
Јавни претпријатија**	1,2	1,1	1,0
Вкупен јавен долг - GFS	2.027,9	2.019,0	1.966,6
Вкупен јавен долг како % од просечен GDP	41,5	36,8	35,8
Долг на општа влада - GFS	1.673,6	1.646,3	1.590,5
Долг на општа влада како % од просечен GDP	34,3	30,0	29,0
Вкупен јавен долг пресметан врз основ на Законот за јавен долг	1.754,3	1.703,4	1.634,1

Извор: Министерство за финансии и НБРМ

Оваа дефиниција за јавниот долг е содржана во Законот за јавен долг („Службен весник на РМ„ број 62/2005) и ја претставува т.н. Национална методологија за пресметка на јавниот долг. Другата методологија (ГФС методологија), која често се применува во практиката за пресметка на долгот на јавниот сектор е содржана во Прирачникот на ММФ за статистика на владините финансии и истата се разликува од Националната методологија по тоа што покрај претходно наведените носители на јавен долг, во пресметката се вклучува и долгот на монетарните власти, односно долгот на Централната банка. За целите на оваа информација, податоците за јавниот долг содржани во табеларните прегледи ќе бидат пресметани според двете методологии (националната и на ММФ).

Портфолиото на јавниот долг на Република Македонија го сочинуваат долгови наследени од поранешна СФРЈ, задолжувања кај меѓународните финансиски институции и меѓународните финансиски пазари како и задолжувањето на домашните финансиски пазари.

гот кон Парискиот клуб на кредитори, во износ од 77 милиони евра, која започна на крајот на јануари и до 30 април 2007 беше извршен целосен откуп на долгот кон 12 земји членки, а дополнително остана да биде регулиран долгот кон Италија. Целите поради кои се премина кон ваквата операција се реструктурирање на портфолиото на јавниот долг во насока на намалување на надворешниот долг во не-евро валути, намалување на долгот со променливи каматни стапки, како и остварување на каматни заштеди во Буџетот на Република Македонија до 2011 година. За овој откуп беа искористени средства од девизниот депозит на Министерството за финансии.

Истовремено, внатрешниот јавен долг во декември 2006 година изнесуваше 805 милиони евра и до крајот на април 2007 година, истиот порасна за 39,8 милиони евра, односно за 4,9%. Кај континуираните државни хартии од вредност, исто така, постои тренд на благо зголемување на износите, како и на рочноста.

На 01 април 2007 година Министерството за финансии изврши предвремен откуп на Обврзницата за Санација на Стопанска банка А.Д Скопје во износ од

1.302,5 милиони денари. Со предвремениот откуп за периодот од април 2007 заклучно со март 2010 година ќе се оствари вкупна заштеда по основ на каматен трошок во износ од 205,66 милиони денари. Имајќи во предвид дека оваа обврзница е издадена поради структурни цели, со оваа операција на откуп се подобруваат карактеристиките на портфолиото на вкупниот јавен долг во насока на намалување на уделот на долгот емитиран под непазарни услови и се подобрува угледот на Република Македонија пред кредит-рејтинг агенциите.

Врз основа на Законот за издавање на обврзници на Република Македонија за денационализација („Службен весник на Република Македонија, број 37/2002), на 1.3.2007 година беше емитувана шестата обврзница за денационализација во износ од 18 милиони ЕУР (согласно со издадениот проспект). Условите под кои е издадена оваа обврзница се идентични како и за првите пет емисии, односно рок на достасување 10 години со фиксна каматна стапка од 2%. Првата рата за оваа обврзница достасува на 1.6.2008 година.

Вкупниот јавен долг пресметан според ГФС методологијата во декември минатата година изнесуваше 2.027 милиони евра. Во март 2007 година истиот изнесуваше 2.019 милиони евра, за во април да се намали на 1.966 милиони евра.

Истовремено, долгот на општата Влада, пресметан според ГФС методологијата, во декември 2006 година достигна вредност од 1.673 милиони евра, во март 2007 година го задржа трендот на опаѓање и изнесуваше 1.646 милиони евра, а на крајот на април 1.590 милиони евра.

Пресметано според ГФС методологијата, вкупниот јавен долг како процент од просечниот БДП, во декември 2006 година изнесуваше 41,5%, во март забележа опаѓање и изнесуваше 36,8% од просечниот БДП, а во април 35,8% од БДП.

Според ГФС методологијата, долгот на општата Влада како процент од БДП, во декември минатата година изнесуваше 34,3% и е во рамките на Мас-тришкиот критериум за јавен долг, според кој долгот на општата Влада не смее да надмине 60% од БДП. Во наредниот период истиот опадна на 30% во март, а во април на 29% од БДП. Во овој долг се вклучуваат и државните записи за монетарни цели, бидејќи кај нив сепак како издавач се јавува Министерството за финансии во име на НБРМ.

Пресметано според Законот за јавен долг, вкупниот јавен долг во декември 2006 година изнесуваше 1.754 милиони евра, истиот во март 2007 се намали на 1.703 милиони евра, а во април опадна до 1.634 милиони евра.

Воедно, вкупниот јавен долг како процент од просечниот БДП, пресметан според Законот за јавен долг, во декември 2006 година изнесуваше 35%, во март оваа година забележува намалување и изнесуваше 31%, а во април падна на рекордно ниско ниво од 29,8% од БДП.

Со состојба декември 2006, учеството на внатрешниот и надворешниот долг во вкупниот јавен долг изнесуваше 39,7% односно 60,3%. Постои тренд на промена кон зголемување на учеството на внатрешниот долг во вкупниот јавен долг за сметка на надворешниот, така што на крајот на април тоа учество е сведено на 42,9% односно 57,1%. Овој тренд значи постепено намалување на ризикот од девизен курс на должничкото портфолио на Република Македонија, преку пораст на денарскиот долг, а опаѓање на долгот во странска валута.

III. Движења на финансискиот пазар во Р. Македонија

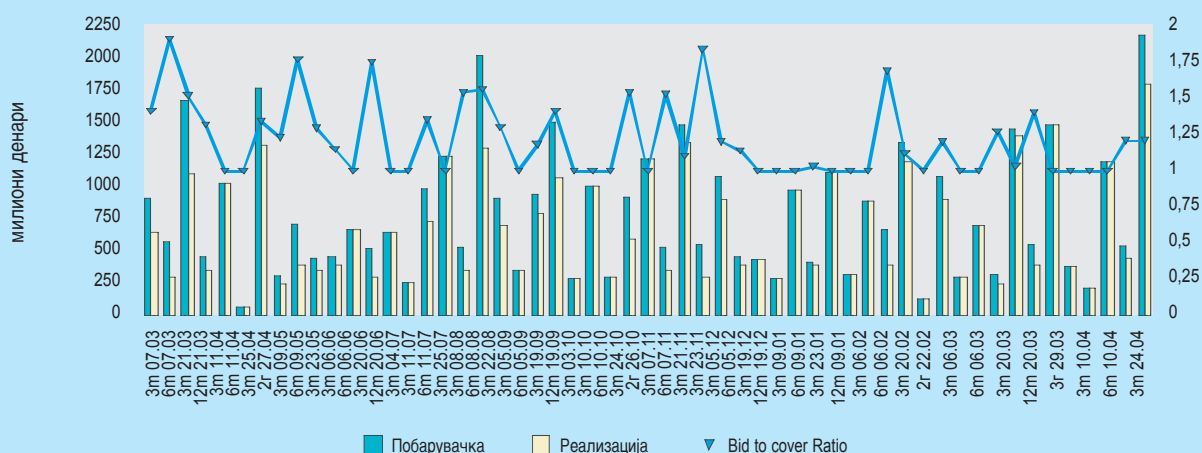
Каматните стапки на 3-месечните ДХВ забележаа благ раст во март и опаѓање на последната аукција во април, додека кај 6-месечните ДХВ каматните стапки забележаа пораст во март и благо опаѓање во април. Кај останатите ДХВ во истиот период, каматните стапки бележат намалување во однос на претходните аукции.

Така, кај 3-месечните ДХВ, каматната стапка на првата аукција во март изнесуваше 6,40%, потоа порасна до 6,43%, а веќе во наредниот месец забележа пораст и го достигна нивото од 6,59%, за да на последната аукција во април забележи пад и го достигне нивото од 6,25%. Каматната стапка на 6-месечните ДХВ, во март изнесуваше 6,96%, а на аукцијата одржана во април забележа благо намалување и го достигна нивото од 6,83%.

Забележан е пад и кај каматната стапка на 12-месечните ДХВ, при што постигнатата каматната стапка од 8,37% е за 0,42 процентни поени помала од каматната стапка постигната на аукцијата одржана во јануари 2007 година. Каматната стапка на 3-годишната ДО во април изнесува 7,999%, односно забележа пад споредено со аукцијата во ноември 2006 година, кога изнесуваше 9,621%.

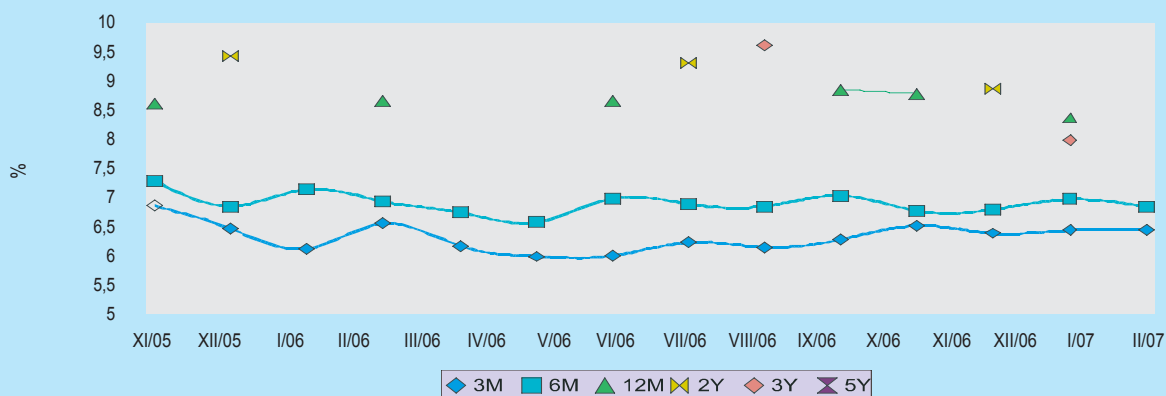
Доколку се направи споредбена анализа на движењата на каматните стапки на ДХВ во 2006 и 2007 година истата ќе покаже тренд на намалување. Илустративно, пондерираната каматна стапка на 3-месечните државни записи постигната на аукциите во март 2006 година изнесуваше 6,85%, додека истата каматна стапка постигната на аукциите во ис-

Побарувачка и реализација на ДХВ на аукциите март 2006 - април 2007

Извор: Министерство за финансии

Пондерираните каматни стапки постигнати на аукциите на ДХВ

Извор: Државен завод за статистика

тиот месец во 2007 година се намали за околу 0,43 процентни поени и изнесуваше 6,42%. Кај 6-месечните државни записи пондерираната каматната стапка во март 2006 изнесуваше 7,28% и со перманентно намалување на истата во текот на годината, во март 2007 беше постигната каматна стапка од 6,96%. Трендот на движење на каматните стапки е идентичен и кај останатите ДХВ.

IV. Нови задолжувања по основ на јавен долг во периодот март-април 2007 година

- Внатрешен долг
Во периодот март –април 2007 година нето повлекувањето по основ внатрешен јавен долг изнесува:

	Во милиони евра	Јануари 2007	Февруари 2007	Март 2007	Април 2007
	Вкупно емитирани државни хартии од вредност	-5,08	7,65	33,12	7,50
1	3 месечни ДЗ	-7,79	4,35	12,75	2,42
2	6 месечни ДЗ	0,79	-0,78	1,77	1,58
3	12 месечни ДЗ	1,92		0,60	
4	2 годишна ДО		4,08		
5	3 годишна ДО				3,50
6	6-та емисија на обврзница за денационализација			18,00	

- Надворешен долг
Во овој период нема ново склучени кредити во областа на надворешниот јавен долг.

Табела 9: БУЏЕТ - ЦЕНТРАЛНА ДРЖАВНА ВЛАСТ

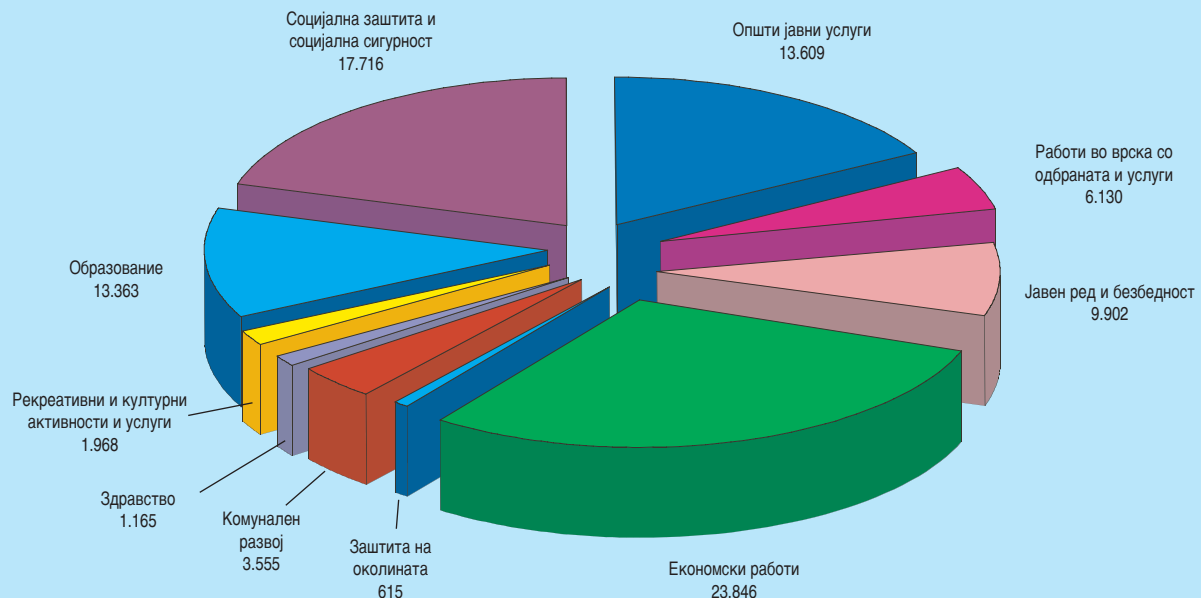
	2002 Завршна сметка	2003 Завршна сметка	2004 Завршна сметка	2005 Завршна сметка	2006 Буџет
ВКУПНИ ПРИХОДИ	71.981.222.938	68.406.577.974	68.257.596.556	77.264.085.977	81.749.000.000
ИЗВОРНИ ПРИХОДИ	58.896.097.958	56.784.247.919	56.534.423.095	60.465.813.344	59.940.000.000
ДАНОЧНИ ПРИХОДИ	54.389.136.894	49.166.396.854	52.527.458.366	55.024.034.252	56.840.000.000
Данок од доход, од добивка и од капитални добивки	10.137.596.496	10.772.545.343	10.068.869.008	10.934.484.390	11.236.000.000
Персонален данок од доход	7.513.310.320	7.502.459.597	7.706.705.300	8.098.696.839	8.051.000.000
Данок од добивка	2.624.286.176	3.270.085.746	2.362.163.708	2.835.787.551	3.185.000.000
Домашни даноци на стоки и услуги	31.235.879.140	31.741.066.910	36.093.219.422	38.172.046.946	40.136.000.000
Данок на промет и ДДВ (од 1.04.2000)	20.521.036.109	21.175.919.119	25.756.854.524	27.081.128.583	28.334.000.000
Акцизи	10.714.843.031	10.565.147.791	10.336.364.898	11.090.918.363	11.802.000.000
Данок од меѓународна трговија и трансакции (царини и давачки)	6.336.011.440	6.141.579.944	5.814.503.205	5.265.767.731	4.848.000.000
Увозни давачки	5.230.636.743	4.909.408.470	4.597.751.176	4.251.685.006	3.817.121.000
Други увозни давачки и такси	1.105.374.697	1.232.171.474	1.216.752.029	1.014.082.725	1.030.879.000
Други даноци	0	51.094	0	0	0
Даноци од специфични услуги	3.359.937	3.894.080	5.216.895	0	0
Такси за користење или дозволи за вршење на дејност	340.562.742	475.513.109	545.887.314	651.735.186	620.000.000
Данок на финансиски трансакции	6.335.727.139	31.746.374	237.478	-	-
НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ	4.506.961.064	7.617.851.065	4.006.964.729	5.441.779.092	3.100.000.000
Претприемачки приход и приход од имот	931.379.088	1.963.471.700	1.752.484.628	3.441.892.427	1.100.000.000
Такси и надоместоци	1.091.976.541	1.366.943.949	1.465.138.734	1.656.889.743	1.500.000.000
Други владини услуги	205.764.069	370.052.922	257.196.740	246.001.080	300.000.000
Други неданочни приходи	2.277.841.366	3.917.382.494	532.144.627	96.995.843	200.000.000
КАПИТАЛНИ ПРИХОДИ	7.193.569.639	4.081.105.548	3.341.846.311	2.045.598.523	16.227.000.000
Продажба на капитални средства	6.244.440.021	4.002.729.305	3.158.721.234	1.455.155.987	16.027.000.000
Продажба на земјиште и нематеријални вложувања	949.129.619	78.376.243	183.125.077	590.442.536	200.000.000
ТРАНСФЕРИ И ДОНАЦИИ	3.808.557.430	3.651.554.878	4.932.545.381	894.339.868	540.000.000
Трансфери од други нивоа на власт	1.167.411.039	1.136.220.479	3.888.654.831	508.533.363	0
Донации од странство	2.641.146.391	2.515.334.399	1.043.890.550	385.806.506	540.000.000
ДОМАШНО ЗАДОЛЖУВАЊЕ	480.521.896		1.908.760.868	1.538.911.272	3.000.000.000
ЗАДОЛЖУВАЊЕ ВО СТРАНСТВО	1.584.121.754	3.766.572.092	1.529.500.321	12.319.422.970	2.042.000.000
Меѓународни развојни агенции	1.584.121.754	3.766.572.092	1.529.500.321	12.319.422.970	2.042.000.000
ПРИХОДИ ОД ОТПЛАТА (наплата) НА ЗАЕМИ	18.354.261	123.097.537	10.520.580	0	0
ВКУПНИ РАСХОДИ	71.700.272.895	64.462.761.283	63.743.917.129	67.090.435.530	81.749.000.000
ТЕКОВНИ ТРОШОЦИ	56.314.747.304	51.104.920.817	51.667.851.725	45.930.102.078	49.295.088.000
Плати, наемнини и надоместоци	18.337.661.335	20.233.542.216	20.943.062.394	21.655.526.155	22.668.904.000
Стоки и останати услуги	13.991.420.289	7.325.808.770	6.833.422.972	7.261.122.028	7.326.925.000
Тековни трансфери	20.586.832.339	21.101.506.628	21.838.665.402	13.950.459.394	14.602.763.000
Тековни трансфери до единиците на локална самоуправа	-	-	-	812.346.952	1.819.000.000
Каматни плаќања	3.398.833.341	2.444.063.205	2.052.700.957	2.250.647.550	2.877.496.000
СУБВЕНЦИИ И ТРАНСФЕРИ	-	-	-	2.675.836.361	2.111.209.000
СОЦИЈАЛНИ БЕНЕФИЦИИ	-	-	-	4.171.063.594	3.633.264.000
КАПИТАЛНИ РАСХОДИ	8.366.132.516	4.687.684.918	4.867.347.044	7.198.053.448	12.543.385.000
ДАВАЊЕ НА ЗАЕМИ, УЧЕСТВО ВО ДЕЛ ОД					
ХАРТИТЕ ОД ВРЕДНОСТ И ОТПЛАТА НА ГЛАВНИНА	7.019.393.075	8.670.155.548	7.208.718.360	7.115.380.049	14.166.054.000
Давање на заеми и учество во дел од хартиите од вредност	931.369.212	637.002.773	76.445.946	0	0
Амортизација (отплата на главнина)	6.088.023.863	8.033.152.776	7.132.272.414	7.115.380.049	14.166.054.000

Табела 10: ФУНКЦИОНАЛНА КЛАСИФИКАЦИЈА НА РАСХОДИТЕ НА ЦЕНТРАЛНИОТ БУЏЕТ

	Буџет 2005	Буџет 2006	Буџет 2005	Буџет 2006	Буџет 2005	Буџет 2006
	во милиони денари		структура		% од БДП	
ВКУПНО	66.327	91.868	100,0	100,0	23,9	31,3
Општи јавни услуги	5.885	13.609	8,9	14,8	2,1	4,6
Работи во врска со одбраната и услуги	5.885	6.130	8,9	6,7	2,1	2,1
Јавен ред и безбедност	8.398	9.902	12,7	10,8	3,0	3,4
Економски работи	15.877	23.846	23,9	26,0	5,7	8,1
Заштита на околината	368	615	0,6	0,7	0,1	0,2
Комунален развој	858	3.555	1,3	3,9	0,3	1,2
Здравство	613	1.165	0,9	1,3	0,2	0,4
Рекреативни и културни активности и услуги	1.471	1.968	2,2	2,1	0,5	0,7
Образование	9.869	13.363	14,9	14,5	3,6	4,6
Социјална заштита и социјална сигурност	17.103	17.716	25,8	19,3	6,2	6,0

Забелешка: Функционалната класификација на расходите на Централниот буџет е подготвена според меѓународните стандарди

График 5: ФУНКЦИОНАЛНА КЛАСИФИКАЦИЈА НА РАСХОДИТЕ 2006 ГОДИНА

Табела 11: БУЏЕТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (централен буџет и буџети на фондови)

	К - 1	К - 2	К - 3	К - 4	Вкупно 2005	Буџет 2006	Реб. Буџ. 2006	I	II
ВКУПНИ ПРИХОДИ	21.732	24.627	27.928	26.641	100.928	103.198	109.029	7.337	6.756
Даночни приходи и придонеси	18.972	21.172	21.285	23.152	84.581	88.198	89.507	5.957	5.933
Даночни приходи (Сметка за сопствени приходи)	68	75	70	91	304	177	240	19	21
Даноци	12.314	13.944	14.107	15.316	55.681	57.581	58.688	4.014	3.382
Персонален данок на доход	1.834	2.052	1.951	2.260	8.097	8.051	8.256	511	662
Данок на добивка	1.080	600	623	534	2.837	3.185	4.423	180	383
ДДВ	5.745	6.767	6.652	7.918	27.082	28.334	27.374	1.760	1.284
Акцизи	2.461	2.937	3.385	2.965	11.748	12.543	11.652	1.191	653
Увозни давачки	1.026	1.441	1.335	1.464	5.266	4.848	5.483	280	327
Други даноци	168	147	161	175	651	620	1.500	92	73
Придонеси	6.590	7.153	7.108	7.745	28.596	30.440	30.579	1.924	2.530
Фонд за ПИОМ	4.230	4.569	4.553	4.948	18.300	19.810	19.933	1.250	1.651
Завод за вработување	312	325	322	353	1.312	1.370	1.370	85	120
Фонд за здравство	2.048	2.259	2.233	2.442	8.982	9.260	9.276	589	759
Неданочни приходи	2.495	3.088	5.284	2.951	13.818	12.943	15.992	684	704
Неданочни приходи (Сметка за сопствени приходи)	1.414	1.673	1.549	1.676	6.312	7.377	8.377	303	372
Профит од јавни финансиски институции	83	260	2.837	139	3.319	1.031	3.084	83	13
Административни такси	387	459	358	453	1.657	1.500	1.500	107	131
Партиципација за здравствени услуги	127	122	70	115	434	573	573	28	27
Други административни такси	58	69	55	64	246	300	300	20	20
Други неданочни приходи	87	52	53	72	264	382	508	47	38
Надоместоци за Фондот за патишта	340	441	462	432	1.675	1.780	1.650	97	103
Капитални приходи	112	107	587	127	933	502	700	52	49
Странски донации	152	259	672	411	1.494	1.555	2.430	613	69
Приход од отплата на заеми	1	1	0	0	2	0	400	31	1
ВКУПНИ РАСХОДИ	22.766	23.875	24.482	29.096	100.219	104.905	111.365	6.903	8.206
Тековни трошоци	21.657	22.180	21.707	24.482	90.026	93.420	98.542	6.687	7.679
Плати и надоместоци	5.640	5.736	5.566	5.894	22.836	23.997	23.922	1.869	1.933
Стоки и услуги	3.197	3.140	2.620	4.028	12.985	12.579	14.868	702	933
Трансфери	12.252	12.639	12.795	13.911	51.597	53.585	56.389	3.624	4.740
Трансфери (сметка за сопствени приходи)	160	220	192	341	913	613	1.047	46	52
Социјални трансфери	11.582	11.670	11.533	12.085	46.870	48.906	49.406	3.419	3.977
Фонд за ПИОМ	6.294	6.241	6.151	6.285	24.971	26.999	29.884	2.020	2.143
Завод за вработување	783	767	715	675	2.940	2.500	2.152	267	203
Социјална помош	965	1.026	1.113	1.034	4.138	3.954	4.279	53	548
Структурни реформи	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Реформи на јавната администрација	0	0	0	0	0	3	4	0	0
Здравствена заштита	3.539	3.637	3.557	4.092	14.825	15.450	16.087	1.079	1.082
Други трансфери	487	704	1.037	1.453	3.681	3.975	5.850	159	704
Трошоци за бегалци	24	45	33	33	135	91	86	0	7
Каматни плаќања	569	666	727	648	2.610	3.259	3.363	492	73
Камати по домашен долг	116	433	163	362	1.074	1.259	1.259	41	30
Камати по надворешен долг	453	233	564	286	1.536	2.000	2.104	451	43
Гаранции	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Капитални трошоци	1.108	1.695	2.775	4.613	10.191	11.486	12.823	216	527
Буџетско салдо	-1.034	752	3.446	-2.455	709	-1.708	-2.336	434	-1.450
Финансирање	1.034	-752	-3.446	2.455	-709	1.708	2.336	-434	1.450
Прилив	2.458	2.015	-1.964	4.554	7.063	16.556	21.154	8.516	1.493
Приходи од приватизација	265	231	147	740	1.383	15.821	20.831	28	1
Странски заеми	139	1.219	838	11.717	13.913	4.309	2.147	45	54
Депозити	1.532	-343	-3.398	-7.588	-9.797	-6.594	-6.585	8.305	1.247
Државни записи	521	905	427	-315	1.538	3.000	3.000	138	171
Продажба на акции	1	3	24	1	29	20	1.761	0	21
Одлив	1.425	2.765	1.483	2.099	7.772	14.848	18.818	8.950	43
Отплата на главница	1.425	2.765	1.483	2.099	7.772	14.848	18.818	8.950	43
Надворешен долг	1.255	331	1.305	404	3.295	10.119	14.089	8.950	43
Домашен долг	170	2.435	178	1.695	4.478	4.729	4.729	0	0

III	K1 2006	K2 2006	K3 2006	K4 2006	Вкупно 2006	Буџет 2007	I	II	III	K1 2007	IV
8.976	23.069	26.306	26.222	28.504	104.101	108.634	8.721	7.651	10.074	26.446	9.567
7.958	19.848	22.782	23.080	24.888	90.598	92.824	7.807	6.735	8.937	23.479	8.447
39	79	50	35	35	199	211	11	30	18	59	13
5.262	12.658	15.097	15.460	16.360	59.575	61.511	5.580	3.986	6.189	15.755	5.754
760	1.933	2.098	2.025	2.358	8.414	7.471	624	589	631	1.844	665
1.162	1.725	914	950	1.119	4.708	3.704	252	397	1.386	2.035	407
2.184	5.228	7.342	7.155	7.534	27.259	30.390	2.940	1.756	2.410	7.106	3.116
698	2.542	2.839	3.374	3.419	12.174	12.627	1.091	786	903	2.780	1.002
386	993	1.494	1.982	3.243	7.712	5.519	417	378	707	1.502	399
72	237	410	390	176	1.213	1.800	256	80	152	488	165
2.657	7.111	7.635	7.586	8.493	30.825	31.102	2.216	2.719	2.730	7.665	2.680
1.718	4.619	4.969	4.893	5.467	19.948	20.671	1.443	1.770	1.759	4.972	1.726
117	322	336	337	375	1.370	1.390	89	128	126	343	120
822	2.170	2.330	2.356	2.651	9.507	9.041	684	821	845	2.350	834
918	2.306	2.721	2.627	2.826	10.480	13.755	775	798	948	2.521	1.013
559	1.234	1.117	1.496	1.656	5.503	6.471	446	470	585	1.501	612
7	103	406	56	258	823	2.370	23	44	5	72	57
157	395	426	308	364	1.493	1.500	129	137	153	419	122
25	80	76	65	22	243	452	25	18	27	70	26
25	65	70	59	26	220	300	24	20	28	72	21
24	109	176	209	125	619	677	29	25	24	78	40
121	321	452	434	374	1.581	1.680	99	84	126	309	135
42	143	390	143	272	948	550	75	43	49	167	51
45	727	299	166	231	1.423	1.505	44	75	140	259	56
13	45	74	153	288	560	0	20	0	0	20	0
8.429	23.538	26.265	25.085	30.871	105.759	112.027	6.855	7.907	9.390	24.152	8.086
8.109	22.475	24.145	22.335	27.569	96.524	100.098	6.522	7.645	8.879	23.046	7.694
1.948	5.750	5.878	5.707	6.086	23.421	24.852	1.981	1.995	2.049	6.025	2.018
1.221	2.856	3.264	2.655	4.128	12.903	14.833	841	904	994	2.739	965
4.716	13.080	14.265	13.167	16.163	56.675	57.279	3.471	4.574	5.678	13.723	4.364
69	167	209	165	240	781	633	76	54	61	191	63
4.170	11.566	12.726	12.072	12.466	48.830	50.987	3.265	4.228	4.843	12.336	3.700
2.233	6.396	6.640	6.751	6.947	26.734	28.865	2.232	2.283	2.365	6.880	2.318
189	659	521	487	450	2.117	2.058	142	138	137	417	153
347	948	945	1.114	1.090	4.097	4.131	84	581	361	1.026	334
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0
1.400	3.561	4.621	3.718	3.979	15.879	15.929	807	1.226	1.980	4.013	895
463	1.326	1.308	911	3.451	6.996	5.601	130	282	767	1.179	598
14	21	22	20	7	70	58	0	10	7	17	3
225	790	736	418	1.193	3.137	2.965	229	172	158	559	347
69	140	444	79	419	1.082	1.337	20	25	49	94	231
156	650	292	339	774	2.055	1.628	209	147	109	465	116
0	0	0	387	0	387	169	0	0	0	0	0
320	1.063	2.120	2.751	3.301	9.235	11.929	333	262	511	1.106	392
547	-469	2	1.083	-2.365	-1.749	-3.393	1.866	-256	684	2.294	1.481
-547	469	-2	-1.083	2.355	1.739	3.393	-1.866	256	-684	-2.294	-1.481
-250	9.759	3.097	-166	5.390	18.080	14.791	918	1.715	413	3.046	2.689
13.899	13.928	3.846	0	0	17.774	750	53	0	609	662	0
61	159	496	484	534	1.673	3.477	31	135	107	273	193
-14.387	-4.835	-4.101	-695	3.741	-5.890	7.014	963	1.478	-449	1.992	2.038
175	484	422	43	1.070	2.019	3.500	-129	102	145	118	458
3	24	2.433	2	0	2.459	50	0	0	1	1	0
297	9.290	3.099	917	3.025	16.331	11.398	2.784	1.459	1.097	5.340	4.170
297	9.290	3.099	917	3.025	16.331	11.398	2.784	1.459	1.097	5.340	4.170
166	9.159	381	917	487	10.944	6.461	2.784	1.459	1.097	5.340	1.177
131	131	2.718	0	2.538	5.387	4.937	0	0	0	0	2.993

Фонд за пензиско и инвалидско осигурување

Приходите што ги оствари Фондот за пензиско и инвалидско осигурување во периодот јануари – април 2007 година се за 6,6% поголеми од истиот период во 2006 година и изнесуваат 10.750 милиони денари. Најголем дел од приходите, односно 60,6% претставуваат приходи по основ на придонеси од плати, каде е остварен пораст од 6.5%. Приходите од Буџетот на Републиката учествуваат со 32,5% во вкупните приходи и се зголемени за 13,2%, додека пак приходите од Агенцијата за вработување за осигурување на невработените лица корисници на паричен надоместок се намалени за 32,4% и нивно-то учество во вкупните приходи изнесува 2,9%.

Расходите на Фондот во анализираниот период изнесуваат 10.671 милиони денари и се поголеми за 7,3% во однос на истиот период во 2006 година. Најголем дел од вкупните расходи, односно 81% е потрошен за исплата на пензии на корисниците. Притоа, 95,6% од пензиите се исплатени за редовни пензии, а нивниот пораст изнесува 4,3%. Расходите за придонес за здравствена заштита учествуваат со 11,5% во вкупните расходи на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување.

Суфицитот на Фондот за Пензиско и инвалидско осигурување во периодот јануари – април 2007 година изнесува 79 милиони денари.

ФОНД ЗА ПЕНЗИСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ

(во милиони денари)

Вид на приходите / расходите	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	јан.-апр.
ПРИХОДИ	22.883	24.289	25.811	28.191	28.983	28.878	31.467	10.750
Придонес од плати	15.722	15.671	15.784	16.882	17.204	17.484	19.369	6.515
Придонес од доходот	311	331	283	307	383	388	303	96
Приходи од Буџетот на Републиката	4.174	5.744	6.961	7.741	8.486	8.291	9.385	3.498
Приходи од приватен сектор	404	377	409	394	412	390	244	78
Приходи од индивидуални земјоделци	58	41	61	71	41	39	33	9
Приходи од акцизи	804	716	688	677	661	659	661	199
Придонес од Агенцијата за вработување за невработени лица	1.101	1.126	1.404	1.536	1.719	1.550	1.230	311
Други приходи	74	73	29	65	57	59	219	44
Приходи од дивиденди и од продажба на хартии од вредност	68	209	192	42	21	18	23	0
Приходи по основ на нови вработувања	167	0	0	0	0	0	0	0
Пренесени приходи од претходна година	0	0	0	476	0	0	0	0
РАСХОДИ	22.940	24.697	25.889	27.740	29.132	29.015	31.204	10.671
Пензии	19.774	21.278	22.255	24.008	25.121	24.969	25.410	8.644
Редовни пензии	18.948	19.041	19.982	21.667	22.824	23.335	24.272	8.266
Воени пензии	505	514	518	499	509	479	455	150
Земјоделски пензии	321	297	262	234	217	178	154	45
Ретроактивна исплата на 8%	0	1.167	1.136	1.131	1.027	455	0	0
Предвремено пензионирање според Законот од 2000 година	0	112	103	121	88	90	70	20
Предвремено пензионирање според Законот од 2001 година	0	148	254	262	247	240	178	60
Предвремено пензионирање според Законот од 2004 година						91	115	46
Разлика за Министерство за внатрешни работи							166	57
Транзициони трошоци							1.325	554
Надоместок за телесно оштетување	72	72	83	80	82	82	82	27
Надоместоци од инвалидско осигурување	94	91	76	98	97	110	138	56
Вработување и интернатско сместување на деца инвалиди	12	7	9	6	6	6	4	0
Придонес за здравствена заштита	2.672	2.805	2.934	3.184	3.349	3.416	3.582	1.225
Надоместок на стручната служба	141	153	165	172	170	172	208	76
Други расходи	175	254	222	192	257	190	258	87
Капитални средства	-	37	145	0	50	70	196	2
Дефицит / Суфицит	-57	-408	-78	451	-149	-137	263	79

Фонд за здравствено осигурување

Во првата третина од 2007 година **приходите** на Фондот за здравствено осигурување изнесуваат 5.313 милиони денари, што е за 6,3% повеќе во однос на истиот период од 2006 година. Во структурата на приходите, најголемо учество (60%) имаат придонесите за здравствено осигурување, каде е реализиран пораст од 8,2%. Придонесите од Пензискиот фонд учествуваат со 23,1% во вкупните приходи и се зголемени за 4,3%, додека придонесите кои ги плаќа Агенцијата за вработување за невработените лица учествуваат со 14,5% во приходите и истите се зголемени за 9,8%.

Расходите на Фондот за здравствено осигурување во периодот јануари – април 2007 година изнесуваа 5.016 милиони денари и се повисоки за 1,5% споредено со истиот период од претходната година. Амбулантните трошоци, кои имаат најголемо учество во расходите (87,8%), забележаа раст од 1,4%.

Во анализираниот период, Фондот за здравствено осигурување реализираше **суфицит** од 297 милиони денари.

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ								
(во милиони денари)								
Вид на приходите / расходите	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	јан.-апр.
ПРИХОДИ	12.790	12.295	13.656	14.698	14.886	15.083	15.698	5.313
Придонеси	7.745	7.528	7.823	8.418	8.762	8.982	9.506	3.184
Придонеси од Пензискиот Фонд	2.649	2.616	3.075	3.184	3.349	3.417	3.584	1.225
Придонеси од Агенцијата за вработување	1.941	1.554	1.763	1.849	1.998	2.062	2.145	772
Придонеси од Министерството за труд	0	48	54	64	41	64	56	24
Други приходи	455	70	734	1.064	676	79	124	12
Приходи по договори за сини картони	0	0	0	0	0	0	0	0
Средства од Буџетот на РМ за задолжително здравствено осигурување	–	166	111	29	60	479	283	96
Пренесен вишок од претходната година	0	313	96	91	1	0	0	0
РАСХОДИ	12.463	12.205	13.611	14.678	14.722	15.206	16.308	5.016
Амбулантни трошоци	2.486	2.505	4.430	5.132	5.959	7.129	14.387	4.405
Болничко лекување	5.737	5.919	4.929	5.038	5.098	6.311	0	0
Трошоци по програми	105	306	123	21	0	0	0	0
Лекови	1.681	1.555	1.305	1.868	2.006	0	0	0
Забна заштита	687	522	521	630	0	0	0	
Ортопедски трошоци	143	111	134	150	280	171	182	80
Лекување во странство	70	90	144	221	117	151	164	21
Друг вид лекување (надоместоци)	694	769	832	968	941	1.062	1.145	402
Администрација	250	268	360	309	254	276	373	101
Опрема и одржување	90	44	656	219	23	106	57	7
Други трошоци	200	48	23	32	27	0	0	0
Кредити и камати	321	71	154	90	17	0	0	0
РАЗЛИКА								
Дефицит/суфицит	326	90	45	21	164	-123	-610	297

Извор: Интерни податоци на Министерството за финансии

Агенција за вработување

Агенцијата за вработување во првите четири месеци од 2007 година оствари вкупни **приходи** од 1.732 милиони денари, што претставува намалување од 13,9% во однос на истиот период лани. Дотациите од Буџетот, кои имаат најголемо учество во структурата на приходите (73%), се намалени за 19,5%. Во самата структура на дотациите од Буџетот, 92,7% се по основ на покривање на дефицитот на Агенцијата. Наспроти тоа, приходите од придонеси се зголемени за 6,4%.

Расходите на Агенцијата за вработување во анализираниот период во 2007 година изнесуваат 1.793 милиони денари, што е за 15,5% помалку во однос на

претходната година. Расходите за функција изнесуваат 1.720 милиони денари, или 95,9% од вкупните расходи и се намалени за 15,8%. Од овие расходи 33,1% се наменети за исплата на паричен надоместок на невработените лица, а речиси 1% се трошоци за активни мерки (за поттикнување на вработеноста и надоместок за преквалификација). На расходите за стручна служба отпаѓаат 4,1% од вкупните расходи и кои во однос на лани бележат пад од 6,4%.

Агенцијата за вработување во првите четири месеци од 2007 година, оствари **дефицит** од 61 милион денари.

АГЕНЦИЈА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

(во милиони денари)

Вид на приходите / расходите	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	јан.-апр.
ПРИХОДИ	5.119	4.827	5.918	6.241	7.456	6.940	5.685	1.732
Приходи од придонеси	1.121	1.136	1.180	1.224	1.270	1.313	1.371	463
Придонес од плати	1.098	1.113	1.178	1.223	1.155	1.192	1.264	373
Придонес од работни луѓе кои самостојно вршат дејност	22	23	2	0	24	23	18	7
Придонес што го уплатуваат работниците на привремена работа во странство	0	0	0	1	4	5	3	0
Придонес од претходната година	0	0	0	0	88	93	86	83
Дотации од Буџетот на Републиката								
За покривање на дефицитот на	3.990	3.677	4.726	5.002	6.163	5.616	4.302	1.265
Агенцијата за вработување	3.470	3.170	3.742	3.958	4.522	4.612	3.865	1.173
За исплата на паричен надомест на вработените од претпријатијата кои во своето работење искажуваат загуба (загубари)	516	481	944	980	988	418	288	80
Реформа на јавната администрација	-	26	19	3	61	22	9	4
По други основи	3	26	21	61	592	564	140	8
Други приходи	8	13	12	16	23	11	12	4
РАСХОДИ	5.110	4.749	5.868	6.214	7.325	6.938	5.933	1.793
Расходи за функцијата	4.913	4.571	5.658	6.005	7.102	6.710	5.699	1.720
Средства за обезбедување паричен надоместок на невработени лица	1.875	1.879	2.273	2.377	2.697	2.425	1.991	570
Придонеси за здравствено осигурување	1.936	1.555	1.763	1.849	1.998	2.063	2.144	770
Придонеси за пензиско и инвалидско осигурување	1.102	1.138	1.453	1.557	1.729	1.552	1.236	313
Средства за вработување на инвалидни лица	-	-	128	121	58	114	219	53
Исплата според Закон за поттикнување на вработеноста	-	-	-	61	592	526	65	0
Надоместок за преквалификација	-	-	41	40	29	30	44	14
Проекти за вработување							0	0
Расходи за стручната служба	198	178	210	209	223	228	234	73
Основни плати и наемнини	118	116	124	134	132	133	135	44
Надоместоци	19	18	22	20	20	22	21	5
Стоки и останати услуги	54	43	42	51	68	69	73	24
Тековни трансфери	0	0	0	0	0	0	0	0
Каматни плаќања	1	0	0	0	0	0	0	0
Капитални трошоци	6	2	22	4	3	4	5	0
РАЗЛИКА								
Дефицит / Суфицит	9	78	50	27	132	2	-248	-61

Извор: Интерни податоци на Министерството за финансии

Фонд за магистрални и регионални патишта

Фондот за магистрални и регионални патишта во периодот јануари – април 2007 година наплати **приходи** во износ од 765 милиони денари, што претставува намалување од 7,8% споредено со истиот период во 2006 година. Најголемо учество од 39,2% во вкупните приходи имаат приходите од Буџетот кои изнесуваат 300 милиони денари, а споредено со истиот период лани се пониски за 14,3%. Износот на средства од годишен надоместок за патни моторни возила е помал за 3,6% и претставуваат 31,4% од вкупните приходи.

Расходите на Фондот за патишта во анализираниот период изнесуваат 726 милиони денари. Најголем дел од трошоците (47%) се направени во делот на инвестициите. За одржување на патиштата потрошени се 216 милиони денари, што претставува намалување од 56,5% во однос на претходната година. За студии, проектирање, надзор, провизии и материјални трошоци потрошени се 11,8% од вкупните расходи.

Фондот за патишта во периодот јануари – април 2007 година оствари **суфицит** од 39 милиони денари.

ФОНД ЗА МАГИСТРАЛНИ И РЕГИОНАЛНИ ПАТИШТА

(во милиони денари)

Вид на приходите / расходите	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	Извршено	јан.-апр.
ПРИХОДИ	3.506	4.012	3.434	3.668	3.299	3.031	2.975	765
Приходи од Буџет	1.590	1.655	1.305	1.603	1.610	1.320	1.350	300
Надоместок за употреба на патишта што ги користат странските моторни возила	82	73	87	82	77	90	102	31
Годишен надоместок за патни моторни возила што подлежат на регистрација	746	704	761	797	853	842	790	240
Надоместок за употреба на автопат	537	375	381	728	741	743	687	173
Странски кредит	538	1.098	862	418	9	0	0	0
Други приходи	14	21	2	39	9	36	46	21
Грант	–	87	36	1	0	0	0	0
РАСХОДИ	3.506	4.013	3.420	3.661	3.889	3.389	3.525	726
Инвестиции	1.662	1.756	1.250	1.107	1.753	1.405	1.630	341
Расходи за студии, проектирање, надзор, провизии и материјални трошоци	179	286	289	205	156	164	148	86
Одржување на патиштата	952	926	900	1.063	1.081	1.013	1.032	216
Отплата на кредити	212	299	304	424	242	254	274	83
Средства за локални патишта	502	596	528	666	611	508	441	0
Останати трошоци	0	0	0	46	45	45	0	0
Обврски од претходната година	0	0	0	0	0	0	0	0
Обврски спрема Агенцијата за санација на банки	0	150	149	150	0	0	0	0
РАЗЛИКА								
Дефицит / суфицит	0	-1	14	7	-590	-358	-550	39

Извор: Интерни податоци на Министерството за финансии

Македонска берза на долгорочни хартии од вредност

БЕРЗАНСКИ ПОКАЗАТЕЛИ - АПРИЛ 2007 ГОДИНА

Во април 2007 година прометот на Македонската Берза за хартии од вредност остварен по пат на класичното тргување изнесуваше 3.943 милиони денари и во однос на претходниот месец бележи пораст за 43,77%. Прометот остварен преку блок трансакции на Берзата во овој месец изнесува 782,4 милиони денари и истиот во однос на претходниот месец бележи пораст за 111,39%. Во април 2007 година не се тргувало со акции од државен сегмент. Вкупниот промет остварен на Македонската Берза во април 2007 година како резултат на прометот остварен при класично тргување и блок трансакции изнесува 4.726 милиони денари и истиот во однос на претходниот месец бележи пораст за 51,81%.

Просечниот дневен промет во април 2007 година изнесуваше 207,5 милиони денари што во однос на претходниот месец бележи пораст за 66,47%. Во анализираниот период просечниот дневен број на трансакции изнесува 1.114 и истиот во однос на март е поголем за 48,14%.

Во вкупниот промет на Берзата остварен преку класичното тргување, кој во април 2007 година изнесуваше 3.943 милиони денари, прометот со акциите изнесува 3.734 милиони денари, што во однос на претходниот месец бележи раст за 43,53%. Прометот на државните обврзници во анализираниот период изнесува 209,4 милиони денари и во однос на претходниот месец бележи пораст за 48,05%.

Прометот на државните обврзници за старо девизно штедење изнесува 23,3 милиони денари, при што просечната цена на овие обврзници изнесуваше 86,90% од нивната номинална вредност и истата во однос на претходниот месец е поголема за 0,09 процентни поени. Во анализираниот период прометот на обврзниците за денационализација од првата емисија изнесуваше 864 илјади денари, а нивната просечна цена изнесуваше 82,30% од нивната номинална вредност.

Обврзниците за денационализација од втората емисија се продаваа по просечна цена од 83,70% од нивната номинална вредност која во однос на март бележи пад за 0,10 процентни поени, а нивниот вкупен промет во месец април изнесува 15,7 милиони денари. Во април 2007 година вкупниот промет на обврзниците за денационализација од третата емисија изнесуваше 26,7 милиони денари, а просечната цена на овие обврзници изнесуваше 82,50%

од нивната номинална вредност, која во однос на претходниот месец бележи пораст за 0,50 процентни поени.

Официјалниот берзански индекс (МБИ-10) како индикатор на движењето на цените на акциите во април 2007 година изнесува 6.827,71 денар и во однос на претходниот месец бележи пораст за 24,55%.

На официјалниот пазар на Македонската Берза за хартии од вредност во април 2007 година остварен е промет во вредност од 2.659 милиони денари, што претставува 56,26% од вкупниот промет на Берзата. На редовниот пазар на Берзата во анализираниот период реализиран е вкупен промет од 1.284 милиони денари, што претставува 27,18% од вкупниот промет на Берзата. Во април 2007 година прометот остварен преку блок трансакциите на Македонската берза изнесуваше 782,4 милиони денари и претставува 16,56% од вкупниот промет на Берзата.

Вкупниот промет на 10-те најликвидни акционерски друштва на официјалниот пазар на Македонската Берза за хартии од вредност во април 2007 година изнесуваше 3.095 милиони денари, при што најзабележително беше тргувањето со акциите на: Комерцијална Банка Скопје со застапеност од 30,42% во прометот, Алкалоид Скопје со застапеност од 7,25% во прометот и РЖ Макстил Скопје со застапеност од 6,76%.

Најголем пораст на просечната цена на акциите во април 2007 година во однос на претходниот месец бележат цените на акциите на: Витаминка АД Прилеп чиј просечен пораст изнесуваше 282,46%, а просечната цена по акција изнесуваше 7.266,67 денари, на Хотел Метропол АД Охрид чиј просечен пораст на цената на акциите изнесуваше 114,49%, а просечната цена по акција изнесуваше 1.385,18 денари. Исто така и цената на акциите на РЖ Макстил АД Скопје во анализираниот период порасна за 93,55%, и истата во април 2007 година изнесуваше 341,72 денари.

Во април 2007 година најголем пад на просечната цена на акциите во однос на претходниот месец бележат цените на акциите на: Стопанска банка АД Битола чија просечна цена на акциите беше помала за 6,34% и изнесуваше 11.576,31 денар, Оteks АД Охрид чија просечна цена на акциите беше помала за 6,31% и истата изнесува-

ше 453,16 денари и приоритетните акции на Стопанска банка АД Битола чија просечна цена на акциите беше помала за 5.35% во однос на претходниот месец и истата изнесуваше 9.181,25 денари.

Пазарната капитализација на акциите на Македонската берза за хартии од вредност во април 2007 година изнесуваше 185,1 милијарда денари и во однос на претходниот месец истата бележи пораст од 28,62%.

Пазарната капитализација на обврзниците на Македонската берза за хартии од вредност во анализираниот период изнесува 23,5 милијарди денари и во однос на претходниот месец бележи пад за 0,54%. Вкупната пазарна капитализација на Македонската берза во април 2007 година изнесува 208,6 милијарди денари и во однос на март бележи пораст за 24,49%.

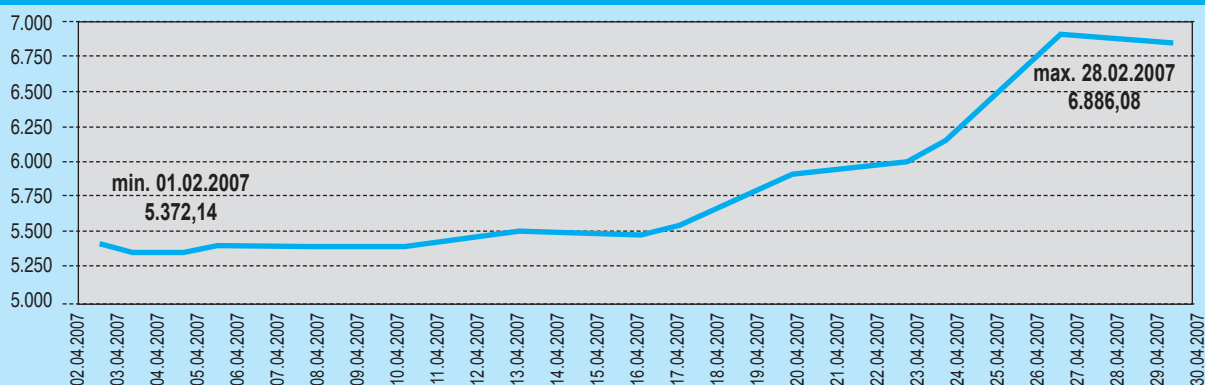
При анализата на сопственичката структура на вкупната главнина на акционерските друштва кои котираат на официјалниот пазар се забележува дека од десетте најликвидни акционерски друштва на Македонската

Берза за хартии од вредност во април 2007 година најголема застапеност на странски инвеститори во вкупната главнина на акционерските друштва има во: Макстил Скопје, со застапеност од 81,95% во вкупната главнина на друштвото, Охридска банка, со застапеност од 72,18% странски капитал во вкупната главнина на друштвото и Комерцијална банка Скопје, со застапеност од 45,84% странски капитал во вкупната главнина на друштвото.

Во вкупниот промет остварен на Македонската Берза во април 2007 година странските инвеститори учествувале со 20,80% и ова нивно учество во однос на претходниот месец е зголемено за 1,63%. Учеството на странските инвеститори во вкупниот промет остварен при продавање на Берзата во анализираниот период изнесува 10,76% и во однос на претходниот месец нивното учество е намалено за 3,12 процентни поени. Учество на странските инвеститори во вкупниот промет остварен при купување на Македонската Берза во април 2007 година изнесува 44,92% и во однос на претходниот месец е зголемено за 2,16 процентни поени.

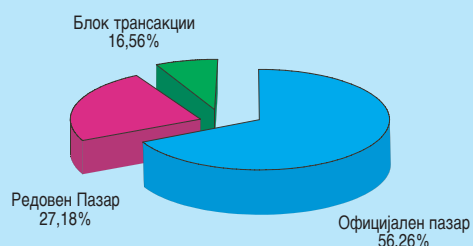
БЕРЗАНСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

	март 2007	април 2007	% ПРОМЕНА
ПРОМЕТ (денари)			
КЛАСИЧНО ТРГУВАЊЕ	2.743.038.982	3.943.624.934	43,77%
АКЦИИ	2.601.546.423	3.734.150.567	43,53%
ОБВРЗНИЦИ	141.492.559	209.474.367	48,05%
ПРОСЕЧЕН ДНЕВЕН ПРОМЕТ (денари)	124.683.590	207.559.207	66,47%
ПРОСЕЧЕН ДНЕВЕН БРОЈ НА ТРАНСАКЦИИ	752	1.114	48,14%
БЛОК ТРАНСАКЦИИ	370.130.872	782.429.990	111,39%
ДРЖАВЕН СЕГМЕНТ (АКЦИИ)	-	-	-
ВКУПНО	3.113.169.854	4.726.054.924	51,81%
ОБЕМ (хартии од вредност)			
АКЦИИ	2.182.588	5.451.509	149,77%
КЛАСИЧНО ТРГУВАЊЕ	2.089.430	5.342.378	155,68%
БЛОК ТРАНСАКЦИИ	93.158	109.131	17,15%
ДРЖАВЕН СЕГМЕНТ	-	-	-
ОБВРЗНИЦИ (НВ во ЕУР)	2.905.416	4.279.606	47,30%
БРОЈ НА ТРАНСАКЦИИ			
КЛАСИЧНО ТРГУВАЊЕ	16.530	21.173	28,09%
БЛОК ТРАНСАКЦИИ	17	12	-29,41%
ДРЖАВЕН СЕГМЕНТ	-	-	-
ВКУПНО	16.547	21.185	28,03%
ПАЗАРНА КАПИТАЛИЗАЦИЈА (денари)			
ПАЗАРНА КАПИТАЛИЗАЦИЈА НА АКЦИИ	143.925.575.285	185.111.078.572	28,62%
БЕРЗАНСКА КОТАЦИЈА-АКЦИИ	81.836.464.739	105.772.343.904	29,25%
ПАЗАР НА ЈАВНО ПОСЕДУВАНИ ДРУШТВА	62.089.110.546	79.338.734.668	27,78%
ПАЗАРНА КАПИТАЛИЗАЦИЈА НА ОБВРЗНИЦИ	23.708.683.560	23.580.528.844	-0,54%
ВКУПНО ПАЗАРНА КАПИТАЛИЗАЦИЈА	167.634.258.845	208.691.607.416	24,49%
МБИ-10	5.481,92	6.827,71	24,55%
ОМБ	100,51	100,07	-0,44%
БРОЈ НА КОТИРАНИ ДРУШТВА	41	41	-
БРОЈ НА ДЕНОВИ НА ТРГУВАЊЕ	22	19	-13,64%

Структура на прометот во април 2007 година

Пазарен сегмент	Промет (денари)	Промет (Еур)	%	Број на транс.
ОФИЦИЈАЛЕН ПАЗАР	2.659.102.689	43.470.630	56,26	13.827
РЕДОВЕН ПАЗАР	1.284.522.245	20.999.388	27,18	7.346
БЛОК ТРАНСАКЦИИ	782.429.990	12.792.218	16,56	12
ДРЖАВА ПАЗАР	–	–	–	–
ВКУПНО	4.726.054.924	77.262.236	100,00	21.185

10 АКЦИИ СО НАЈГОЛЕМ ОСТВАРЕН ПРОМЕТ НА ОФИЦИЈАЛЕН ПАЗАР

Хартија од вредност	Макс. (денари)	Мин (денари)	Просечна цена (денари)	Количина	Промет во денари	Промет во ЕУР	% на учество во прометот	Број на трансакции	Пазар. капитал. (денари)
Комерцијална банка Скопје	6.950	6.100	6.349	148.750	941.495.128	15.392.296	30,42	1.054	13.480.341.131
Алколоид Скопје	10.738	7.600	8.328	26.309	224.476.538	3.669.751	7,25	825	15.155.795.216
РЖ Макстил Скопје	588	198	342	529.731	209.118.837	3.418.666	6,76	1.622	7.609.399.861
Гранит Скопје	1.900	1.250	1.547	115.383	183.151.691	2.994.122	5,92	958	5.571.350.416
Стопанска банка Битола	12.490	10.711	11.576	14.080	159.568.933	2.608.705	5,16	250	4.422.269.647
Макпетрол Скопје	97.000	81.767	87.671	1.850	158.684.811	2.594.160	5,13	261	10.894.143.867
Охридска банка Охрид	11.519	8.000	9.318	13.783	120.283.218	1.966.326	3,89	210	3.392.772.298
Тетекс Тетово	4.800	2.915	3.782	31.714	112.375.249	1.837.063	3,63	640	2.019.095.242
Макошпед Скопје	3.213	1.500	2.328	38.901	88.629.373	1.448.835	2,86	575	1.971.262.467
Фершпед Скопје	380.000	210.000	271.499	277	78.200.772	1.278.453	2,53	85	6.639.104.882
Останати				452.290	819.316.323	13.394.232	26,47	6.651	34.616.808.877
ВКУПНО				1.373.068	3.095.300.873	50.602.609	100,00	13.131	105.772.343.904

3 АКЦИИ СО НАЈГОЛЕМ ПОРАСТ НА ЦЕНАТА*

Акција	март 2007 Просечна цена (денари)	април 2007 Просечна цена (денари)	% на промена
Витаминка АД Прилеп	1.900,00	7.266,67	282,46%
Хотели Метропол АД Охрид	645,81	1.385,18	114,49%
РЖ Макстил АД Скопје	176,55	341,72	93,55%

АКЦИИ СО НАЈГОЛЕМО НАМАЛУВАЊЕ НА ЦЕНАТА*

Акција	март 2007 Просечна цена (денари)	април 2007 Просечна цена (денари)	% на промена
Стопанска банка АД Битола	12.359,35	11.576,31	–6,34
Отекс АД Охрид	483,67	453,16	–6,31
Стоп. Банка АД Битола приор.	9.700,00	9.181,25	–5,35

Преглед на тргување со обврзници

	MAX (%)	МИН (%)	Последна просечна дневна цена	Последен датум на тргување	Обем (НВ во Евра)	Промет (денари)	Промет (Евра)	Принос до достасување на обврзницата*
Обврзници на РМ – „старо девизно штедење„ (РМ01)	87,20	86,70	86,90	30.04.2007	440.001	23.388.583	382.329	8,39%
Обврзници на РМ за денационал. прва емисија (РМДЕН01)	82,30	82,00	82,30	18.04.2007	17.218	864.625	14.134	10,59%
Обврзници на РМ за денационал. втора емисија (РМДЕН02)	84,00	83,70	83,70	30.04.2007	307.404	15.758.008	257.502	8,52%
Обврзници на РМ за денационал. трета емисија (РМДЕН03)	82,80	82,10	82,50	24.04.2007	530.182	26.767.693	437.592	8,11%
Обврзници на РМ за денационал. четврта емисија (РМДЕН04)	82,00	80,00	80,37	30.04.2007	410.511	20.345.320	332.599	8,17%
Обврзници на РМ за денационал. петта емисија (РМДЕН05)	81,00	79,80	79,80	30.04.2007	370.667	18.224.639	297.923	7,59%
Обврзници на РМ за денационал. петта емисија (РМДЕН06)	78,50	76,50	77,20	30.04.2007	2.203.623	104.125.497	1.702.215	7,20%

*Моделот на калкулација на приносот до достасување е прилагоден на карактеристиките на обврзниците. Датум на пресметување е 31.03.2007 година, со последната просечна цена на тргување на обврзниците

Показатели за котираните друштва од МБИ - 10

Друштво	Коефициент цена	Дивиденден принос	Учество на странски		% Промена
	по акција ¹⁾ Добивка по акција ¹⁾		на инвеститори март 2007 ²⁾	на инвеститори април 2007 ³⁾	
Алкоид Скопје*	44,37	0,83%	14,62%	15,20%	0,58%
Бетон Скопје	42,31	0,00%	29,38%	29,84%	0,46%
Гранит Скопје	24,33	0,83%	26,96%	27,57%	0,61%
ЗК Пелагонија Битола*	40,75	0,00%	8,56%	8,78%	0,22%
Комерцијална банка Скопје*	18,33	2,46%	39,87%	45,84%	5,97%
Макпетрол Скопје	73,60	0,65%	9,67%	10,59%	0,92%
Макстил Скопје	52,45	0,00%	82,90%	81,95%	-0,95%
Охридска банка Охрид	31,99	3,53%	19,57%	72,18%	52,61%
Стопанска банка Битола*	22,10	4,51%	31,96%	36,13%	4,17%
Топлификација Скопје	47,88	1,78%	23,55%	23,59%	0,04%

1) Цена на акција на 30.04.2007/
Добивка по акција.

2) Состојба на 30.04.2007 година, според податоците добиени од Централниот депозитар за хартии од вредност, а која се однесува на учество на странските инвеститори во вкупната главнина на друштвото.

3) Состојба на 30.04.2007 година, според податоците добиени од Централниот депозитар за хартии од вредност, а која се однесува на учество на странските инвеститори во вкупната номинална вредност на обврзниците.

4) Состојба на 30.04.2007 година, според податоците добиени од Централниот депозитар за хартии од вредност а која се однесува на учеството на странските и домашните инвеститори во вкупниот промет остварен на Берзата.

Странски инвеститори на Официјалниот пазар на Берзата³⁾

	Странски правни лица апр. 2007	Странски физички лица апр. 2007	Вкупно странски инвеститори апр. 2007	Вкупно странски инвеститори мар. 2007	Промена во %
Акции	26,26%	1,19%	27,45%	25,27%	2,18%
Обврзници	7,16%	3,98%	11,14%	10,73%	0,41%
Вкупно Официјален пазар	18,48%	2,32%	20,80%	19,17%	1,63%

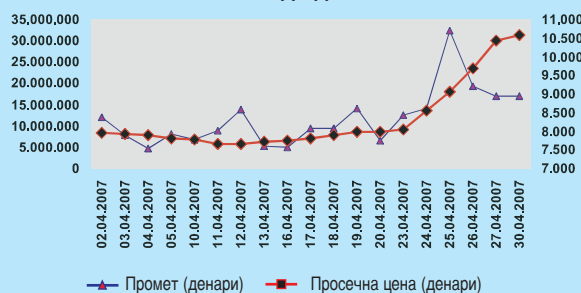
Учество на странските и домашните инвеститори во вкупниот промет остварен на Берзата⁴⁾

Април 2007	Купување % на учество	Продавање % на учество
Странски физички лица	4,68%	2,99%
Странски правни лица	40,24%	7,77%
Вкупно странски	44,92%	10,76%
Домашни физички лица	40,00%	50,88%
Домашни правни лица	15,07%	38,37%
Вкупно домашни	55,07%	89,25%

Промет по членки

Членка	Шифра	Класично тргување	Класично тргување %	Блокови	Блокови %	Држава	Држава %	Вкупно
Комерцијална банка АД Скопје	КБ	1.746.386.456	22,14	0	0,00	0	0,00	1.746.386.456
Фершпед Брокер АД Скопје	ФР	377.335.003	4,78	1.014.300.000	64,82	0	0,00	1.391.635.003
НЛБ Тутунска брокер АД Скопје	ТН	792.811.531	10,05	266.006.422	17,00	0	0,00	1.058.817.953
ИНОВО БРОКЕР АД Скопје	ИН	710.216.765	9,00	11.038.680	0,71	0	0,00	721.255.445
ИЛИРИКА ИНВЕСТМЕНТС АД Скопје	ИЛ	592.939.502	7,52	0	0,00	0	0,00	592.939.502
Бро-Дил АД Скопје	БД	364.223.674	4,62	222.716.477	14,23	0	0,00	586.940.151
МАК Брокер АД Скопје	МК	531.408.289	6,74	0	0,00	0	0,00	531.408.289
ИНВЕСТБРОКЕР АД Скопје	МИ	444.553.297	5,64	0	0,00	0	0,00	444.553.297
ТТК Банка Скопје	ТК	423.653.855	5,37	0	0,00	0	0,00	423.653.855
Стопанска Банка АД Скопје	СБ	377.584.625	4,79	40.718.400	2,60	0	0,00	418.303.025
Алта Виста брокер АД Скопје	АВ	356.879.361	4,52	0	0,00	0	0,00	356.879.361
Унив. Инвестици. Банка АД Скопје	БЛ	303.990.367	3,85	0	0,00	0	0,00	303.990.367
ЕУРОБрокер АД Скопје	ЕУ	278.766.483	3,53	10.080.000	0,64	0	0,00	288.846.483
Охридска Банка АД Охрид	ОХ	223.343.473	2,83	0	0,00	0	0,00	223.343.473
БИТОЛА БРОКЕР АД Битола	ББ	207.355.482	2,63	0	0,00	0	0,00	207.355.482
Поштел Брокер АД Скопје	ПТ	155.801.705	1,98	0	0,00	0	0,00	155.801.705
Вкупно		7.887.249.868	100,00	1.564.859.979	100,00	0	100,00	9.452.109.848

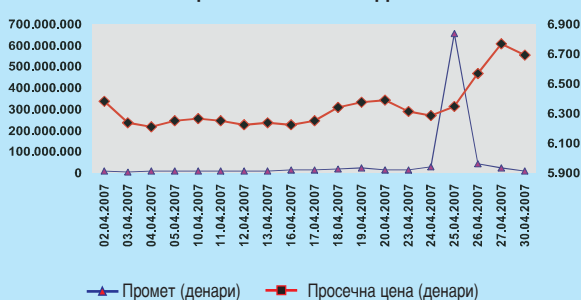
АЛКАЛОИД АД СКОПЈЕ

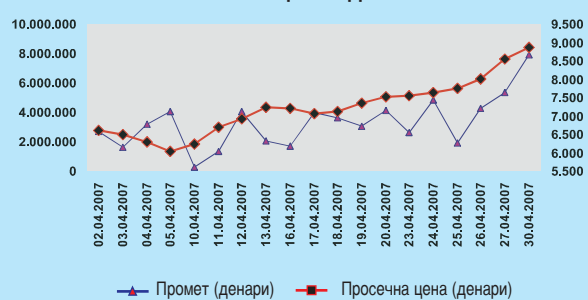
ГРАНИТ АД СКОПЈЕ

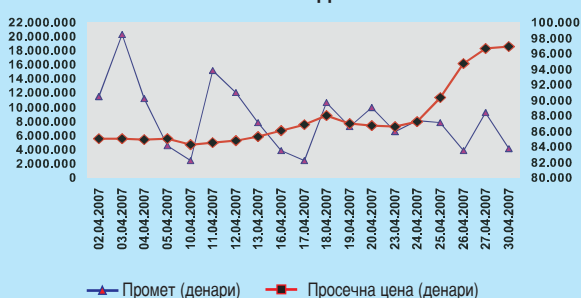
КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

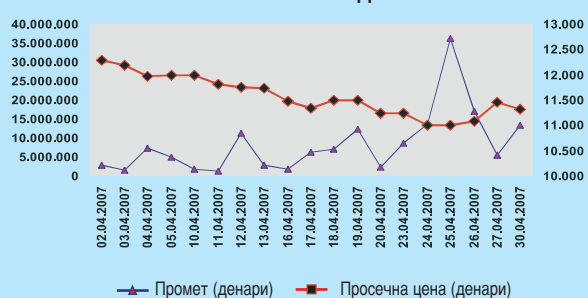
ТОПЛИФИКАЦИЈА АД СКОПЈЕ

МАКПЕТРОЛ АД СКОПЈЕ

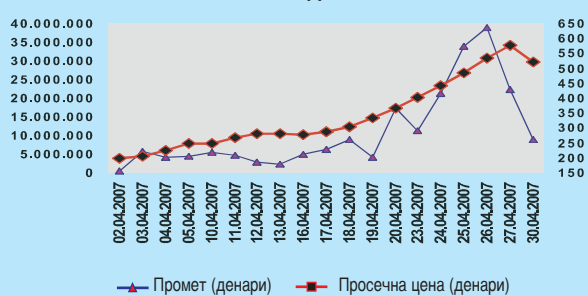
СТОПАНСКА БАНКА АД БИТОЛА

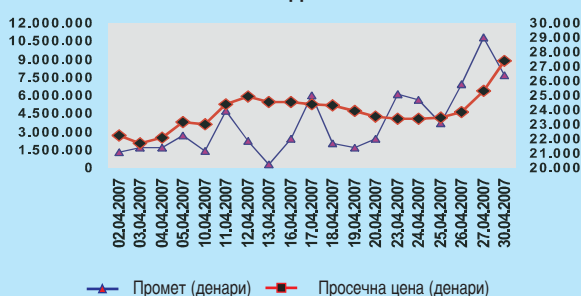
ОХРИДСКА БАНКА АД ОХРИД

МАКСТИЛ АД СКОПЈЕ

БЕТОН АД СКОПЈЕ

ЗЕМЈОДЕЛСКИ КОМБИНАТ ПЕЛАГОНИЈА БИТОЛА

Депозити на населението и на претпријатијата кај банките

Депозити на правни и физички лица

Од почетокот на 2007 година **депозитите на населението** континуирано се зголемуваат. Во **март 2007** година депозитите на населението изнесуваа 75.836 милиони денари, што претставува зголемување за 1,63% во однос на претходниот месец, односно, значителен пораст од 24,43% на годишна основа. Зголемувањето главно се должи на порастот на денарски депозити за 3,52%. Депозитите по видување на населението остварија намалување за 0,75%, додека орочените депозити се зголемија за 4,40%.

Во **април 2007** година **депозитите на населението** изнесуваа 78.868 милиони денари, што во однос на претходниот месец претставува зголемување од 3,99%, односно, позначајно зголемување од 25,94% на годишна основа. Доколку ги анализираме депозитите според рочност, ќе констатираме дека кај депозитите по видување имаме зголемување од 5,49%, односно на годишна основа зголемување за 12,86%, додека орочените депозити се зголемени за 2,91%, а на годишна основа за 37,77%. Гледано по валути, денарските депозити изнесуваат 32.293 милиони денари, со годишно зголемување од 51,87%.

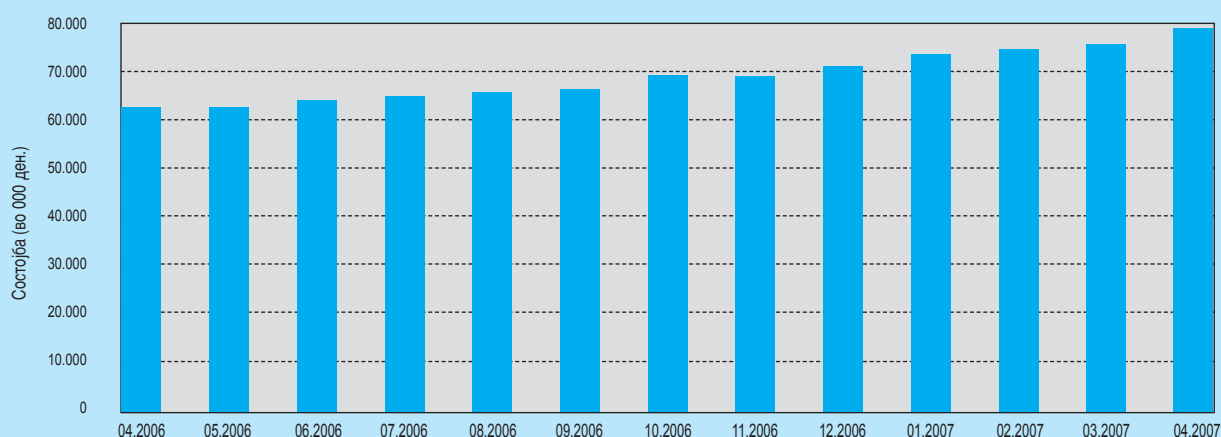
Депозити на Претпријатијата

Анализирано по сектори, месечен пораст остварија и депозитите на населението на корпоративниот сектор, при што позначаен позитивен придонес имаат депозитите на населението од 76,3%. Притоа, најинтензивен пораст е забележан кај денарските депозити на населението. На годишна основа (март 2007 година/ март 2006 година), стапката на пораст на вкупниот депозитен потенцијал на банките изнесува 27,7%.

Фондот за Осигурување на депозитите врши обесштетување само на депозитите на физичките лица кај банките и штедилниците

Од вкупно пресметаната обврска за обесштетување (3 банки и 2 штедилници) во износ од 188.605 милиони денари, до 30.04.2007 година Фондот за осигурување на депозити исплати обесштетување во износ 178.061 милиони денари. Заклучно со април 2007 година, Фондот исплати 94,41% од вкупно пресметаната обврска за обесштетување. Односот на вкупните средства со кои располага Фондот и вкупните депозити на физичките лица во банките изнесува 3,23%.

Состојба на депозитите на физички лица кај банките и штедилниците

Табела 12: КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕНАРСКИ И ДЕВИЗНИ ШТЕДНИ ВЛОГОВИ ВО КОМЕРЦИЈАЛНИТЕ БАНКИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
(по рочност и валута)

Денарски штедни влогови									Девизни штедни влогови							
Банка	По видување	1 мес.	2 мес.	3 мес.	6 мес.	12 мес.	24 мес.	36 мес.	Валута	По видување	1 мес.	3 мес.	6 мес.	12 мес.	24 мес.	36 мес.
Комерцијална банка АД Скопје каматни стапки од јануари, 2007	1,0%	5,25%	5,5%	6,05–6,25%	6,6–6,8%	7,3–7,5%	8,0%	8,25%	EUR	0,80%	1,55%	1,65;1,75%	1,9;2%	2,4;2,5%	2,65%	2,70%
									USD	0,60%	1,50%	1,9;2%	2,15;2,25%	2,4;2,5%	2,75%	3,00%
									CHF	0,10%	0,15%	0,15;0,17%	0,18;2%	0,3;0,4%	0,60%	0,75%
									GBP	1,25%	2,15%	2,25;2,35%	2,45;2,55%	3,15;3,25%	3,35%	3,50%
									Девизни штедни влогови на правни лица							
									EUR	0,50%	1,00%					
									USD	0,50%	1,00%					
									CHF	0,50%	1,00%					
									GBP	0,50%	1,00%					
									Девизни штедни влогови на правни лица							
Прокредит банка АД Скопје каматни стапки од јануари, 2007		5,64%	6,16%	6,70%	7,5%	7,76%	8,03%	8,30%	EUR		1,50%	2,00%	2,50%	2,75%	3,75%	4,50%
									USD		1,20%	1,30%	1,40%	1,80%	2,00%	2,25%
									CHF							
									GBP							
									Девизни штедни влогови на правни лица							
									EUR							
									USD							
									CHF							
									GBP							
									Девизни штедни влогови на правни лица							
Поштенска банка АД Скопје каматни стапки од јануари, 2007	0,8%	5,50%		6,50%	7,0%	7,50%	8,00%	8,50%	EUR		101,50%	102,00%	102,50%	102,75%	103,75%	104,50%
									USD		101,20%	101,30%	101,40%	101,80%	102,00%	102,25%
									CHF							
									GBP							
									Девизни штедни влогови на правни лица							
									EUR							
									USD							
									CHF							
									GBP							
									Девизни штедни влогови на правни лица							
Охридска Банка Ад Охрид каматни стапки од јануари, 2007	1,0%	5,00%		6,00%	6,5%	7,00%	7,50%	8,00%	EUR	0,50%	1,50%	2,00%	2,30%	2,50%	2,60%	2,80%
									USD	0,20%	1,50%	2,00%	2,30%	2,50%	2,60%	2,80%
									CHF	0,10%	0,50%	0,80%	1,00%	1,00%	1,10%	1,20%
									GBP	0,50%				3,00%	3,20%	3,40%
									CAD	0,50%				3,00%	3,20%	3,40%
									AUD	0,50%	3,00%	3,50%	4,00%	4,50%	5,00%	5,50%
									Девизни штедни влогови на правни лица							
									EUR							
									USD							
									CHF							
ИК БАНКА АД СКОПЈЕ каматни стапки од јануари, 2007	1,0%			7,00%	7,5%	8,00%	8,50%	9,00%	EUR	0,80%		2,00%	2,50%	3,50%	4,00%	4,10%
									USD	0,60%		1,00%	1,10%	1,20%	1,50%	2,00%
									CHF	0,10%		0,30%	0,40%	0,60%	0,80%	1,00%
									др. валути	0,50%		1,00%	1,20%	1,50%	1,70%	2,00%
									Девизни штедни влогови на правни лица							
									EUR							

ЗИРАТ БАНКАСИ АД СКОПЈЕ каматни стапки од јануари, 2007		5,00%		5,50%	6,0%	7-8%			EUR	0,00%	1,00%	1,50%	2,00%	2,50%	3,00%	
	0,00%	5,00%	Депозити на правни лица			7-8%			USD	0,00%	1,25%	1,50%	1,75%	2,00%	2,50%	
МАКЕДОНСКА БАНКА АД каматни стапки од јануари, 2007	0,90%	5,50%		6,50%	7,0%	7,30%	7,50%		EUR	0,00%	1,00%	1,50%	2,00%	2,50%	3,00%	
	0,70%	1,30%	Депозити на правни лица			5,50%	6,20%		USD	0,00%	1,25%	1,50%	1,75%	2,00%	2,50%	
АЛФА БАНКА АД СКОПЈЕ Каматни стапки од февруари, 2007	1,00%	4,50%		5,75%	6,25%	7,00%	7,50%	8,00%	EUR	0,80%	1,50%	1,50%	1,70%	1,90%	2,10%	
	0,70%	4,00%	Депозити на правни лица			5,50%	6,00%		USD	0,50%	0,80%	1,00%	1,20%	1,30%	1,50%	
ЕУРОСТАНДАРД БАНКА Каматни стапки од февруари, 2007	1,00%	5,50%	6,00%	6,50%	7,50%	8,00%	9,00%	10,00%	CHF	1,00%	1,60%	1,80%	2,10%			
	0,80%	4,00%	Депозити на правни лица			6,50%			др. валути	0,20%						
УНИ БАНКА АД СКОПЈЕ Каматни стапки од февруари, 2007	2-4%	6,00%		7,50%	8,00%	9,00%	10,00%	11,00%	EUR	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%		
	1,00%	4,50%	Депозити на правни лица			6,50%	7,00%	7,50%	USD	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%		
ИНВЕСТ БАНКА АД СКОПЈЕ Каматни стапки од јануари, 2007	0,6-2%	4,50%		5,00%	5,50%	6,50%	7,00%	7,50%	CHF	0,50%	0,70%	1,00%	1,20%	1,40%	1,70%	2,00%
			Депозити на правни лица			6,50%			AUD	1,70%	2,50%	3,00%	3,40%	4,00%	4,20%	4,60%
ТУТУНСКА БАНКА АД Скопје Каматни стапки од јануари, 2007	1,2-2%	4,00%	4,25%	4,50%	5,25%	6,25%	6,75%		др. валути	1,00%	1,50%	1,70%	2,00%	2,30%	2,80%	3,20%
			Депозити на правни лица			6,25%			EUR	2,00%	2,20%	2,40%	2,60%	2,80%	3,10%	3,50%
			Депозити на правни лица			6,25%			USD	2,00%	2,50%	2,80%	3,00%	3,20%	3,50%	4,00%
			Депозити на правни лица			6,25%			GBP	0,50%	0,70%	1,00%	1,20%	1,40%	1,70%	2,00%
			Депозити на правни лица			6,25%			CAD	1,70%	2,50%	3,00%	3,40%	4,00%	4,20%	4,60%
			Депозити на правни лица			6,25%			CHF	0,70%	1,00%	1,20%	1,40%	1,70%	2,00%	2,30%
			Депозити на правни лица			6,25%			AUD	1,70%	2,50%	3,00%	3,40%	4,00%	4,20%	4,60%
			Депозити на правни лица			6,25%			EUR	0,80%	1,50%	1,75%	1,80%	2,20%		
			Депозити на правни лица			6,25%			USD	0,60%	1,50%	2,00%	2,10%	2,20%		
			Депозити на правни лица			6,25%			CHF	0,10%	0,40%	0,50%	0,60%	0,80%		
			Депозити на правни лица			6,25%			др. валути	0,70%	1,00%	1,20%	1,40%	1,80%		
			Депозити на правни лица			6,25%			EUR	0,53%	1,06%	1,06%	1,08%	1,09%		
			Депозити на правни лица			6,25%			USD	0,96%	1,92%	2,00%	2,09%	2,18%		
			Депозити на правни лица			6,25%			CHF	0,18%	0,36%	0,38%	0,40%	0,45%		
			Депозити на правни лица			6,25%			др. валути	0,96%	1,92%	2,00%	2,09%	2,18%		

* Податоците се обезбедени од банките во Република Македонија и истите подлежат на промени согласно деловната политика на банките

* Само за податоците на Поштенска банка АД Скопје и Стопанска банка АД Битола немаме добиено официјална потврда од овие банки

Табела 13: КРЕДИТНИ ЛИНИИ ЗА МАЛИ И СРЕДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА обезбедени од Владата на Република Македонија, состојба во февруари 2007 година
(податоците се од информативен карактер, деталните услови за сите кредитни линии се достапни во деловните банки, освен информациите за репласирањето на средствата од Компензационите фондови од странска помош и од друга странска помош кои се достапни во Министерството за финансии)

Кредитна линија	Кредитна линија за набавка на опрема од италијанско производство МБПР	Програма за кредитирање на развојот на (микро, мали и средни претпријатија) од страна на KfW од Германија МБПР	Кредитната линија за создавање и одржување на работни места во МСТД од Банката за развој при Советот на Европа МБПР
Износ	до 2.000.000 €	50.000 €	до 400.000 €
Рок на враќање	7 години	До 4 години	До 7 години со вклучен грејс период
Грејс период	до 1,5 год.	до 1 год.	до 2 год.
Годишна каматна стапка	7%	11% до 18% на годишно ниво	Променлива каматна стапка, (моментално околу 7% годишно)
Обезбедување	1. Хипотека на недвижен имот; 2. Рачна залога на опрема; 3. Меници и др.	Бланко меница со изјава заверена кај нотар, со најмалку 2 жиранти; Бариран чек со изјава заверена кај нотар, меница и/или бариран чек од други бонитетни правни лица – гаранти; Хипотека; Рачна залога на подвижни предмети и права; Дело на вредносни предмети и хартии од вредност; Граѓански чекови; по потреба и друго, прифатливо за Банката. При проценување на кредитите се применува посебна кредитна технологија која е фокусирана на социо-економската состојба на претприемачот и неговиот бизнис, во однос на колатералот.	Стандардно обезбедување прифатливо за банките учеснички (хипотека, рачна залога и сл.).
Намена на кредитот	Стоков кредит наменет за набавка на машини и опрема со италијанско потекло	1. Финансирање на основни средства (набавка на опрема, машини, алати, инсталации, градежно земјиште, реновирање и модернизација); 2. Финансирање на обртни средства (суровини, репроматеријали, трговска стока)	Создавање на нови работни места преку инвестиции во сите сектори освен примарно земјоделско производство, од страна на мали и средни трговски друштва.
Целни групи	Профитабилни инвестициони проекти на приватни инвеститори од дејности предвидени во Националната класификација на дејности, освен: Е – Трговија; Ј – Јавна управа, задолжителна социјална заштита; М – Приватни домаќинства со вработени лица; и Н – Екстериторијални организации и тела.	3. Приватни трговски друштва, поединци, индивидуални претприемачи, занаетчи, продавачи на пазар и самостојни вршители на дејност.	Мали и средни трговски друштва
Степен на искористеност на средствата	Владата на Република Италија обезбеди 12.704.840 милиони ЕУР, од кои за користење остануваат 1.700.000 ЕУР. Степен на искористеност 86,62%	4. Првиот и вториот кредит од KfW од Германија во износ од 13 мил. ЕУР е 100% искористен. Од наплатените анuitети се креира револвинг фонд. На 29.01.2007 година доделени се нови 7,7 мил. ЕУР.	Вкупен износ на кредитната линија е 10.000.000 ЕУР, а досега се искористени 5.000.000 ЕУР.
Деловни банки кои го нудат кредитот	Еуро стандард Скопје, ИК Скопје, Инвест Скопје, Комерцијална Скопје, Македонска Скопје, Охридска Охрид, Силекс Скопје, Стопанска Скопје, Стопанска Битола, ТТК Скопје, Тутунска Скопје, УНИ Скопје	Извозна и кредитна банка АД Скопје, Тутунска банка АД Скопје, Прокредит банка АД Скопје и Можности ДОО Скопје	Комерцијална банка АД Скопје, Охридска банка АД Охрид, и Стопанска банка АД Битола
Забелешка	Еднократна провизија од 1,2% се плаќа за услугите на прокураторот, доколку се користат негови услуги. Од наплатените анuitети ќе се креира револвинг фонд за одобрување кредити под следните услови: износ: од 50.000 – 500.000 ЕУР; рок на враќање: од 1 – 3 години; каматна стапка од 7% за фирми кои веќе користеле кредит од Стоковата кредитна линија и 8% за останатите заинтересирани фирми; намена: за трајни обртни средства.	Програмата „Кредитирање мали бизниси, наменета е за поддршка на микро, мали и средни претпријатија кои се 100% во приватна сопственост, се цел да се овозможи пристап на истите до финансиски средства, трансформирање во законски форми и интегрирање на истите во финансискиот пазар.	Средствата од оваа кредитна линија се за парцијално финансирање (до 50%) на издржани инвестициони проекти во корист на МСТД, со што ќе се зајакне нивната оперативна состојба и можност за создавање и задржување на околу 950 работни места по искористување на сите средства кои се на располагање од заемот.

Кредитна линија	Кредитна линија за набавка на опрема од италијанско производство МБПР	Програма за кредитирање на развојот на (микро, мали и средни претпријатија) од страна на KfW од Германија МБПР	Кредитната линија за создавање и одржување на работни места во МСТД од Банката за развој при Советот на Европа МБПР
Износ	до 50.000 – 400.000 €	до 2.000.000 €	До 300.000 €
Рок на враќање	До 4 години со вклучен грејс период	15 месеци (за извозни аранжманмани)	3 години
Грејс период	до 6 месеци	нема (враќањето на кредитот е еднократно)	нема
Годишна каматна стапка	10%	8%	8%
Обезбедување	1. Хипотека; 2. Меници; 3. Залог на подвижни предмети, права и хартии од вредност или залог на недвижен имот	1. Хипотека; 2. Рачна залога на подвижни предмети и права; 3. Бонитетни хартии од вредност; 4. Други вообичаени форми на обезбедување	Хипотека, залог, меници и други инструменти прифатливи за деловните банки
Намена на кредитот	Модернизација и проширување на постоечки приватни МСП, и основање на нови. Минимум 40% од кредитот се користи за основни средства; Максимум 60% од кредитот може да се користи за обртни средства.	Финансирање на извозни аранжмани за сировини и репроматеријали врз основа на склучени договори за извоз.	Финансирање на трајни обртни средства
Целни групи	МСП кои се над 51% во приватна сопственост.	Приватни трговски друштва кои имаат производство наменето за извоз.	Извозно–ориентирани трговски друштва
Степен на искористеност на средствата	KfW од Германија обезбеди 15 милиони ЕУР, кои се 100% искористени. Од наплатените анутети креиран е револвинг фонд.	Македонска банка за поддршка на развојот обезбеди средства за оваа кредитна линија. Почнувајќи од 1999 досега се пласирани 49,9 милиони ЕУР.	
Деловни банки кои го нудат кредитот	Еуро стандард АД Скопје, Извозна и Кредитна банка АД Скопје, Инвест банка АД Скопје, Комерцијална банка АД Скопје, Македонска банка АД Скопје, Охридска банка АД Охрид, Силекс банка АД Скопје, Стопанска банка АД Скопје, Стопанска банка АД Битола, ТТК банка АД Скопје, Тутунска банка АД Скопје, УНИ банка АД Скопје	Балканска банка АД Скопје, Еуро стандард банка АД Скопје, Извозна и кредитна банка АД Скопје, Инвест банка АД Скопје, Комерцијална банка АД Скопје, Македонска банка АД Скопје, Охридска банка АД Охрид, Стопанска банка АД Скопје, Стопанска банка АД Битола, ТТК банка АД Скопје, Тутунска банка АД Скопје, Силекс Банка АД Скопје	Еуро стандард банка, Извозна и Кредитна банка, Инвест банка, Комерцијална банка, Македонска банка, Охридска банка, Силекс банка, Стопанска банка Битола, Стопанска банка Скопје, Тетекс–Кредитна банка, Тетовска банка, Тутунска банка и УНИ банка
Забелешка		Сопствено учество 15%. Провизија на ангажирани средства 0,50% годишно на одобрениот, а неискористен кредит.	

Кредитна линија	Кредити од кредитната линија од Меѓународен фонд за развој на земјоделството ИФАД 1, ИФАД 2 и револвинг фонд	Проектот за развој на приватниот сектор на Фондот за меѓународна соработка и развој од Тајван револвинг фонд НБРМ	Кредити за развој на приватниот сектор од Меѓународна банка за обнова и развој (МБОР) Револвинг фонд -НБРМ
Износ	1. 2.000 ЕУР микро кредити; 2. 50.000 ЕУР за примарно земјоделско производство; 3. 150.000 ЕУР за преработка 4. 150.000 ЕУР за трговија со земјоделски производи	1. до 400.000 \$ за мали и средни претпријатија 2. до 200.000 \$ за земјоделство	нема лимит
Рок на враќање	до 7 години зависно од видот и намената на кредитот	1. до 7 години за МСП, 2. до 5 години за земјоделство	1. до 3 години за обртни средства; 2. до 5 години за инвестициони проекти, во кои се работи на модернизација на технолошки процес
Грејс период	до 3 години, зависно од видот и намената	до 2 години	Согласно кредитната политика на деловните банки
Годишна каматна стапка	– од 6% до 18% годишно за микро кредити, – од 6% до 16% годишно за примарно производство (зависно од финансиската институција преку која се одобрува кредитот), – 7% годишно за преработка и трговија со земјоделски производи	Охридска банка а.д. Охрид – од 7,23% до 8,23% ; Стопанска банка а.д. Скопје – од 7,2388% до 12%; Комерцијална банка а.д. Скопје – 7,23%; Тутунска банка а.д. Скопје – 8,0075%; Инвест банка а.д. Скопје – 6,34%; Македонска банка а.д. Скопје – 7,75%	Охридска банка а.д. Охрид – од 6,75% до 10,00% Тутунска банка а.д. Скопје – од 6,77% до 12,56% Инвест банка а.д. Скопје – од 8% до 10,00% Стопанска банка а.д. Битола – од 8,50% до 9,00%
Обезбедување	1. залог на подвижен имот (опрема, трактори, возила, механизација и друго); 2. хипотека на недвижен имот; 3. кредитно-способни жиранти (физички или правни лица); 4. други инструменти на обезбедување кои ќе ги утврди банката или штедилницата.	Согласно кредитната политика на банките учеснички.	Согласно кредитната политика на банките учеснички во реализацијата на средствата од Револвинг Фондот.
Намена на кредитот	1. Сточарско производство; 2. растително производство; 3. земјоделска механизација; 4. опрема и обртни средства за закуп на земјоделски производи кои ќе се преработуваат; 5. трговија со земјоделски производи и нивна преработка.	1. кредити за мали и средни претпријатија – за основни средства (машини и опрема, од било која природа, освен стекнување на земја), и – за обртни средства (суровини и резервни делови). 2. кредити во областа на земјоделството – набавка на земјоделска механизација, основно стадо, оранжери, подигање на насади, опрема, набавка на суровини, репро-материјали.	1. Финансирање на обртни средства (набавка на суровини, репроматеријали, дополнителна опрема и резервни делови за зголемување на обемот на производството за поддршка на извозни активности или супституција на увоз); 2. Финансирање на инвестициони проекти кога се работи за модернизација на технолошки процес.
Целни групи	1. Примарни земјоделски производители; 2. преработувачи на храна; и 3. трговци со земјоделски производи.	Мали и средни претпријатија и индивидуални земјоделски производители како и претпријатија ангажирани во производството или маркетингот на земјоделски производи.	Претпријатија во приватна сопственост, како и индивидуални земјоделски производители.
Степен на искористеност на средствата	Меѓународен фонд за развој на земјоделството ИФАД додели два кредити: 6.2 мил.\$ (ИФАД 1) и 8 мил.\$ (ИФАД 2). Повлечени се сите средства, а искористени 92 %. Од вратените ануитети е формиран револвинг фонд.	Средствата од Заемот од Фондот за меѓународна соработка и развој (ИЦДФ) – Тајван се целосно искористени. Средствата од Револвинг Фондот од овој Заем се кај банките учеснички кои ги пласираат на крајните корисници под истите услови.	Кредитната линија за развој на приватниот сектор одобрена од Светска Банка (Заеми 4015МК и 4240МК) е целосно искористена. За понатамошно користење на располагање се средствата од Револвинг Фондот.
Деловни банки кои го нудат кредитот	Инвестбанка АД Скопје, Комерцијална банка АД Скопје, Тутунска банка АД Скопје, КИБ Куманово, Стопанска Банка АД Битола, Штедилница Можности и Штедилница ФУЛМ	Охридска банка а.д. Охрид, Стопанска банка а.д. Скопје, Комерцијална банка а.д. Скопје, Тутунска банка а.д. Скопје, Инвест банка а.д. Скопје и Македонска банка а.д. Скопје.	Охридска банка а.д. Охрид, Тутунска банка а.д. Скопје, Инвест банка а.д. Скопје, Стопанска банка а.д. Битола.
Забелешка	Заклучно со 31.12.2006 година, преку Земјоделскиот кредитен дисконтен фонд се рефинансирани 2327 кредити во вкупен износ од 14 милиони евра (ИФАД 1, ИФАД 2 и револвинг фонд)	Со средствата од под-заемот може да се финансираат најмногу 85% од вкупната вредност на под-проектот. Банката и крајниот корисник на под-заемот ќе го финансираат остатокот од најмалку 15%.	Со средствата од под-заемот може да се финансираат до 70% од вкупната вредност на под-проектот. Крајниот корисник ќе го финансира остатокот од најмалку 30%.

Кредитна линија	Поддршка на развојот на мали и средни претпријатија од Владата на Холандија -Македонската развојна фондација за претпријатијата	Кредитна линија за креирање нови работни места во мали и средни претпријатија од Банката за развој при Советот на Европа револвинг фонд НБРМ
Износ	1. Заем тип 1 до 10.000 € 2. Заем тип 2 од 15.000 до 75.000 € 3. Заем тип 3 до 15.000 €	нема лимит
Рок на враќање	до 5 години, (Рокот н враќање може да биде и подолг, во зависност од циклусот на производство).	од 5 до 10 години
Грејс период	до 1 година (Грејс периодот може да биде и подолг, во зависност од циклусот на производство).	Грејс периодот го одредува банката во зависност од вредноста на под-заемот и можниот обрт на средствата во однос на времето за враќање на истиот.
Годишна каматна стапка	Ја одредува индивидуално секоја финансиска институција.	Стопанска банка а.д. Скопје – 9,643% до 9,730%; Комерцијална банка а.д. Скопје – од 6,89% до 6,90%; Охридска банка а.д. Охрид – од 6,93%.
Обезбедување	Согласно кредитната политика на финансиската институција вклучена во спроведување на кредитната линија.	Согласно кредитната политика на банките учеснички.
Намена на кредитот	За инвестиции во основни средства и работен капитал	Изградба/набавка на имот, набавка на машини и опрема, набавка на сировини и резервни делови, како и активност на едукативни тренинг програми.
Целни групи	Заем тип 1: индивидуални земјоделци, самостојно вработени лица и претприемачи на микро претпријатија; Заем тип 2: мали претпријатија со најмногу 50 вработени; Заем тип 3: мали претпријатија со најмногу 10 вработени.	Мали и средни претпријатија и индивидуални земјоделски производители како и претпријатија ангажирани во производството или маркетингот на земјоделски производи.
Степен на искористеност на средствата	Владата на Холандија обезбеди 7,2 мил. ЕУР. Искористени се 100%. Од наплатената главнина се формира револвинг фонд, кој се пласира под истите услови.	Средствата од Заемот одобрен од Банката за развој при Советот на Европа (ЦЕБ) во износ од ЕУР 5,113 милиони се целосно искористени. Средствата од Револвинг Фондот од овој Заем се кај банките учеснички кои ги пласираат на крајните корисници под истите услови.
Деловни банки кои го нудат кредитот	Тутунска банка АД Скопје, ИК банка АД Скопје, Можности ДОО Скопје	Стопанска банка АД Скопје, Комерцијална банка АД Скопје и Охридска банка АД Охрид.
Забелешка	Средствата не може да се користат за проекти од земјоделството, освен за преработка и доработка на земјоделски производи. Се исклучува од финансирање обртниот капитал и услугите поврзани со операциите на проектот (трошоците за одржување, плати и друго). Со средствата од под-заемот може да се финансира најмногу 50% од вкупната вредност на под-проектот. Останатите 50% се финансираат од сопствени средства на крајниот корисник или од средства на банката учесничка.	

Кредитна линија/ Извор на средства	Одлука за условите и критериумите за репласирање на средства од компензациони фондови од странска помош (Одлука од Сл. в. 60/2004)		Одлука за условите и критериумите за репласирање на средства од компензациони фондови од друга странска помош (Одлука од Сл. в. 28/2005)	
Износ	Максималниот износ не е дефиниран во Одлуката, се финансира согласно проектот по вообичаени банкарски услови за МСП.		Максималниот износ не е дефиниран во Одлуката, се финансира согласно проектот по вообичаени банкарски услови за МСП.	
Рок на враќање	9 месеци	5 години	9 месеци	5 години
Грејс период	3 месеци	1 година	3 месеци	1 година
Годишна каматна стапка	3%	3%	3,5% под есконтната стапка на Народна банка на Р.М.	3,5% под есконтната стапка на Народна банка на Р.М.
Обезбедување	Банкарска гаранција	Хипотека во висина 2:1 или банкарска гаранција	Банкарска гаранција	Хипотека во висина 2:1 или банкарска гаранција
Намена на кредитот	суровини, репроматеријали,	инвестициони проекти	суровини, репроматеријали,	инвестициони проекти
Целни групи	МСП од областа на стопанството		МСП од областа на стопанството	
Степен на искористеност на средствата	Отплатени средства од странски помошти кои генерираат компензациони фондови. Со состојба 31.01.2007 година нераспределени се 21.600.000 милиони денари.		Отплатени средства од странски помошти кои генерираат компензациони фондови. Со состојба 31.01.2007 година нераспределени се 77.400.000 милиони денари.	
Деловни банки кои го нудат кредитот / Министерство за финансии	Министерство за финансии, Сектор за управување со капитал, Одделение за странска помош		Министерство за финансии, Сектор за управување со капитал, Одделение за странска помош	
Забелешка	Селекција на пријавените проекти и нивно одобрување врши Комисијата за менаџмент со Компензациони фондови, формирана од Владата на Република Македонија.		Селекција на пријавените проекти и нивно одобрување врши Комисијата за менаџмент со Компензациони фондови, формирана од Владата на Република Македонија.	

Табела 14: ДРУГИ ПРОЕКТИ ЗА ПОДДРШКА НА МАЛИ И СРЕДНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА, состојба февруари 2007 г.
(податоците се од информативен карактер, деталните услови се достапни кај имплементаторите)

Гаранции	Гарантен Фонд на Македонска Банка за Поддршка на Развој - Проект на Владата на РМ	Гарантен фонд - проект на Шведската агенција за меѓународна развојна соработка (СИДА)	Кредитен фонд	Фонд за кредитирање МСП - проект на Американската агенција за меѓународен развој (УСАИД)
Услови под кои се одобрува гаранција	Гаранции се доделуваат за сите долгорочни кредити за инвестиции од кредитните линии дистрибуирани преку банките потписнички на договори за соработка со МБПР	Гаранции за кредит: се издаваат за сите кредити од кредитните линии дистрибуирани преку банките потписнички за соработка со ГФ Гаранции за добавувачи: се издаваат на добавувачите со кои Гаранти Фонд има договор за соработка, а кои продаваат опрема и репроматеријали на одложено плаќање	Видови кредити	Краткорочни иновативни кредити за обртни средства за МСП: кредити за финансирање на нарачки за познат купувач, производство наменето за извоз, факторинг и др.
Видови гаранции	Гаранции за кредит обезбедени со инструменти за обезбедување кои банките не ги прифаќаат.	1. Гаранции за кредит 2. Гаранции за добавувачи 3. Гаранции за добавувачи со кредит (комбинација од претходните два вида)	Намена на кредитот	Финансирање на подготовка на производство и испорака на производи на домашни и странски пазари, набавка на сировини и репроматеријали, трошоци за пакување, работна сила, тестирање, транспорт, царина, даноци, и др.
Максимален износ	максималниот износ на поединечната гаранција за кредит која може да биде издадена од Гарантниот Фонд е 35.000 ЕВРА во денарска противвредност; максималниот износ на кредит за која може да биде издадена гаранција е 150.000 ЕВРА во денарска противвредност; гаранцијата не може да надмине износ од 33 % од главницата на бараниот кредит.	максималниот износ на поединечната гаранција за кредит која може да биде издадена од Гаранти Фондот е 60.000 евра во денарска противвредност; максималниот износ на поединечната гаранција за добавувачи за набавка на основни средства која може да биде издадена од Гаранти Фондот е 60.000 евра во денарска противвредност; максималниот износ на поединечната гаранција за набавка на сировини и репроматеријали која може да биде издадена од Гаранти Фондот е 30.000 евра во денарска противвредност; гаранцијата не може да надмине износ од 60 % од главницата на бараниот кредит/основното средство/репроматеријалите и сировините	Износ	од 10.000 УСД до 120.000 УСД
Рок на враќање на кредит	Гаранција може да се издава на кредити/ набавки со максимален рок на отплата од 10 години.	Гаранција може да се издава на кредити/набавки со максимален рок на отплата од 5 години со вклучен грејс период	Рок на враќање	од 30 до 179 дена
Надомест за гаранција	2,2 % годишно на салдото на гаранцијата	Гаранции за кредит: – 2% од висината на гаранцијата на годишно ниво Гаранции за добавувачи: – 3% од висината на гаранцијата на годишно ниво;	Годишна каматна стапка	од 8% до 12%
Манипулативен трошок		– 1,5% еднократно, за гаранции за кредит; – 1% еднократно, за гаранции за добавувачи.	Провизии	1. 100 УСД за поднесување барање за кредит; 2. 0,5% за обработка на барање; и 3. 2% за управување со кредитот.
Обезбедување	1. Хипотека во однос 1:1,2 дадена кај деловната банка (за целиот износ на кредитот) . 2. Доколку не се располага со таков имот, се обезбедува колатерал кај МБПР (кој што не го прима деловната банка) во однос 1:1,2, само на гарантираниот дел од кредитот.	Движен (опрема, механизација, возила) и недвижен имот (објекти, земјиште), барирани чекови, меници, др.	Обезбедување	Неотповикливи акредитиви, банкарски гаранции, полиса за осигурување извоз, барирани чекови, залог, меници, др.
Целни групи	Занаетчи, трговци поединци, микро, мали и средни трговски друштва (регистрирани во РМ и со најмалку 51% приватен капитал)	– потенцијални основачи на МСП – постоечки МСП со доминантен приватен капитал и најмногу 50 вработени – вршители на земјоделска дејност	Целни групи	Претпријатија од наведените индустриски гранки можат да поднесат барања за кредит: 1. производство на прехранбени производи и пијалаци; 2. производство на текстил и текстилни производи; 3. производство на кожа, предмети од кожа и кожна галантерија; 4. производство на основни метали и стандардни метални производи; 5. производство на градежни материјали; 6. препработка на дрво и производи од дрво, 1. производство на машини и електрични уреди.

Имплементатор	Комерцијална банка ад Скопје, Стопанска банка ад Битола, Инвестбанка ад Скопје, Еуростандард банка ад Скопје, ТТК Банка ад Скопје, Силекс банка ад Скопје, Штедилница Можности Скопје	Центар за поттикнување на развојот на мали и средни друштва Скопје	Имплементатор	МСП Фонд Скопје
Намена на гаранцијата	За кредити во инвестиции во постоечки или нови технологии со кои се зголемува извозот од РМ	Започнување или проширување на бизнис (гаранцијата не се издава за потрошувачки и станбени кредити)	Основа на фондот	МСП фондот е основан и управуван од Crimson Capital Corp. САД со 1,5 мил УСД кредитен фонд.
Забелешка	Владата на РМ во декември 2005 година формираше Гарантен фонд, со трансфер на 231 милиони МКД од буџетот на РМ. Целта за формирање на ГФ е на целните групи да им се олесни пристапот до банкарските кредити за инвестиции, во поглед на колатералот по кредитите.	Гаранти Фонд е институција која е основана во 2002 година. Капиталот за издавање на гаранции изнесува 2.500.000 Евра, средствата се обезбедени од СИДА (Swedish international development cooperation agency). Гаранти Фонд заклучно со 31.01.2007 има издадено гаранции во висина на нешто повеќе од 2.500.000 евра, користејќи го и револвингот на средствата. За тековната година Гаранти Фонд располага со околу 800.000 Евра (дел од нив се обезбедени со новите средства доделени во јануари 2007 од СИДА (Swedish international development cooperation agency), а дел се средства од револвингот)	Забелешка	МСП фондот кредитира приватни правни субјекти: 1. кои вршат дејности во производството, трговија и услуги; 2. кои покажуваат позитивни финансиски резултати во досегашното работење; 3. чиј број на вработени се движи од 5 до 200 лица; 4. кредитобарателите треба да ја вршат истата дејност најмалку 3 години, или пак менаџерите на тие претпријатија да имаат искуство во вршењето на таа дејност како физички лица доколку претпријатието е формирано пред помалку од 3 години; 5. приоритет имаат претпријатијата кои се извозно ориентирани, обезбедуваат поголем број на нови вработувања, остваруваат нето девизни приливи, користат домашни сировини и се грижат за заштита на човековата околина.

БИЛТЕН

МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

II. АКТУЕЛНИ ВЕСТИ, СТАТИИ

Актуелни вести

ДРЖАВНИОТ БУЏЕТ ЌЕ СЕ КРЕИРА ПРЕКУ ЕЛЕКТРОНСКИ СИСТЕМ

Државниот буџет во иднина ќе се креира со модернизирани процес преку електронски систем е-Буџет како дел од проектот на УСАИД за електронска Влада. Целта на новиот електронски систем е ефикасно трошење и контрола на буџетските средства. Системот практично треба да овозможи подобра анализа и планирање на Буџетот, следење на неговото извршување, планирање и трошење на парите од обврзниците.

Носителите на проектот за е-Буџет се Канцеларијата на УСАИД во Македонија и Министерството за финансии. Софтверот за електронскиот систем е-Буџет е креиран од македонската ИТ-компанија „Пексим“.

Министерот за финансии, Трајко Славески, вели дека новото софтверско решение веќе е во функција на подготовка на Предлог-Буџетот за 2008 година и дека се врши обука на вработените во Министерството за поефикасна имплементација.

– Софтверот значително ќе го подобри процесот на планирање, создавање и употреба на историските бази на податоци, ќе ги зголеми можностите за паралелна анализа на поголем број податоци, како и подготовка на многубројни симулации и извештаи за Буџетот, со што ќе се обезбеди оптимална реакција на непредвидените настани и евентуални шокови – истакна на презентацијата на проектот е-Буџет, министерот Славески.

Претставникот на УСАИД, Јеркер Торнгрен, вели дека новата алатка за подготовка на Буџетот ќе ја олесни работата на државните институции и изрази надеж оти ќе се користи долгорочно во полза на државата. Торнгрен истакна дека со новиот систем, Министерството за финансии може да прави проекции на различни буџетски сценарија, со што ќе биде подготвено за се што ќе се случува во иднина.

ОХРИДСКА БАНКА ЌЕ СТАНЕ ЛОКАЛЕН БРЕНД

Сосиете Женерал ќе и донесе на Охридска банка финансиска стабилност, интернационална мрежа, банкарска стручност и професионалност. Генералниот директор на Охридска банка, Бернхард Коенинг, најави нови станбени кредити, по успешната понуда на кеш кредитите со каматна стапка од 9,38%.

Според Ратко Чадиковски, член на Одборот на директори на Охридска банка, ваквата трансформација е чекор напред во преродбата на банкарскиот и економскиот развој на земјата.

– Тимот на Охридска банка е горд што стана дел од Сосиете Женерал групата и целосно е ангажиран во натамошно развивање и зголемување на пазарниот дел на Банката и нејзината профитабилност – изјави Чадиковски.

На акционерското собрание на Банката беше одобрен Финансискиот извештај за 2006 година, усвоена е Стратегија за развој во 2007 година и назначени се нови членови на Одборот на директори на Охридска банка.

Сосиете Женерал услужува повеќе од 22,8 милиони клиенти, што Банката ја прави една од најголемите во евро-зоната. Инаку, Сосиете Женерал стана доминантен сопственик на Охридска банка со откуп на 51,47% од капиталот преку јавното преземање во мај оваа година. Французите на Охридска банка и ветија локален бренд, база на локални клиенти и брз развој на дистрибутивната мрежа, а сето тоа со цел да прерасне во водечка банка на македонскиот пазар.

ЗА ЕДЕН МЕСЕЦ ПО ВТОР ПАТ НАМАЛЕНИ ЦЕНИТЕ НА АЕРОДРОМСКИТЕ УСЛУГИ

Само за еден месец, во обид Македонија да стане конкурентна во регионот, Владата по втор пат ги намали цените за опслужување на двата аеродроми во државата. Откако кон средината на април ценовникот на услугите на скопскиот аеродром „Александар Велики“ се намалија до 17%, а на охридскиот аеро-

дром „Свети Апостол Павле“ и до 27%, Владата одлучи да го корегира надоместокот кои странските авиокомпаниии го плаќаат за лендинг, АТЦ– услуги и за осветлување.

Според министерот за транспорт и врски, Миле Јанакиески, намалувањето на цените за овие услуги е детерминирано од видот на летот. Така, за карго-авионите се предвидени попусти до 50%, за авиопревозниците (домашни и странски) кои во текот на еден месец имаат повеќе од 50 слетувања на аеродромот „Александар Велики“, за секое наредно слетување цената на услугите се намалува за 25%.

– Надоместок за осветлување, лендинг и АТЦ нема да плаќаат државните авиони, авионите кои пренесуваат хуманитарна помош, амбулантните летови, авионите кои се во мисија на потрага и спасување, авиони за калибража и тестирање на техничките средства и други – појаснува Јанакиески.

Предвидени се дополнителни попусти на охридскиот аеродром „Свети Апостол Павле“. Сите домашни и странски авиопревозници се ослободуваат од обврската да плаќаат средства на државата за лендинг, како и осветлување за сите видови летови, туристички и комерцијални.

Со овој потег се создаваат неопходните предуслови за развој на туризмот, како една од најперспективните и потенцијално најдоходовните гранки во стопанството. Со последните корекции на цените на опслужување, особено охридскиот аеродром станува најпривлечен во регионот, бидејќи користењето на услугите и на Јавното претпријатие за аеродромски услуги и на Агенцијата за цивилна воздушна пловидба е бесплатно. Власта очекува со тоа да се зголеми бројот на летови во текот на летната сезона и во подоцнежниот период, со што ќе се разработи аеродромот во Охрид, а ќе се привлечат и поголем број туристи.

МАКЕДОНИЈА ДОБИ ЗАЕМ ОД 15 МИЛИОНИ ЕВРА ОД СВЕТСКА БАНКА

Македонија доби 15 милиони евра заем од Светската банка за олеснување на трговијата и транс-

портот во Југоисточна Европа. Со проектот кој ќе се финансира со парите од заемот ќе се отстранат тесните грла во граничните зони и ќе се подобрат патничките и железничките услуги долж Коридор 10.

Со парите ќе се финансира изградбата на делницата Табановце–Куманово што води кон Србија, која треба да стане автопат, како и ќе се модернизира терминалот за патници на граничниот премин Блаце. Со цел да се подобри наплатата на патарините на Коридорот 10, со проектот ќе се финансира и модернизацијата на патниот наплатен систем. Дел од парите ќе се потрошат и за завршување на модернизацијата на телекомуникацискиот систем долж железницата по Коридор 10 и ќе ја поддржи хармонизацијата на софтверски апликации на Македонски железници и Царината за регистрација на товар, за да се скрати времето на чекање на товарните возови.

Според водачот на проектот на Светската банка, Пол Гуитник, со проектот Македонија сака да го забрза движењето на стоки и луѓе во и од земјите на Европската Унија.

Југоисточна Европа претставува важен транзитен регион за Европската унија и нејзината инфраструктура е вклучена во Паневропската мрежа на транспортни коридори. Европската унија го идентификува Коридорот 10 како еден од петте, стратегиски најважни, европски транспортни рути и, согласно тоа, инвестициски приоритет.

ЌЕ СЕ ЗАБРЗА ИЗГРАДБАТА НА ПРУГАТА КОН БУГАРИЈА

Министерот за транспорт и врски, Миле Јанакиески најави реализација на повеќе проекти во патната и железничката инфраструктура. Како нови проекти Јанакиески посочи изградба на делници по должината на коридорите 8 и 10 и доизградба на пругата кон Бугарија. Јанакиески, на министерската сесија на Меѓународниот форум за транспорт во Софија најави и подобрување на системот за телекомуникација и сиг-

нализација на железничката линија по должината на Коридорот 10, како и модернизација на аеродромите во земјава.

ИЗРАЕЛЦИТЕ ГО ПЛАТИЈА ЗЕМЈИШТЕТО ЗА СОНЧЕВ ГРАД

Група странски архитекти ќе ја посетат локацијата Сончев град во скопската општина Сопиште, со цел да ја започнат изработката на проектите за изградба на резиденцијалната населба од страна на израелската компанија „Industrial buildings corporation“. Инвеститорите ја официјализирале соработката со општината Сопиште откако во Владата ги договориле деталите со ресорното министерство и ја уплатиле сумата за отуѓување на земјиштето која беше највисоко понудена на јавната лицитација.

На средбата со Израелците договорена е и заедничка изградба на водоводната мрежа за реонот. Имено, Општината со добиените пари за комуналии за Сончев град ќе го изгради магистралниот водоводен вод од Патишка Река до Горно Соње, а пак Израелците ќе го финансираат водоводот од Горно Соње до новата населба.

Согласно со потпишаниот договор, во наредните шест месеци инвеститорот ќе треба да ја извади потребната градежна документација за изградба на ми-

ни-населбата и да ја заврши до крајот на 2011 година. Предвидено е резиденцијалната населба Сончев град да ја сочинуваат 603 куќи, 11 згради и два спортски терени.

STANDARD AND POOR'S ГО ПОТВРДИ РЕЈТИНГОТ НА МАКЕДОНИЈА

– Оцената за Македонија е одраз на структурната ригидност, предизвиците на пазарот на работна сила, ограничената фискална флексибилност и на продолжената тензија меѓу политичките партии во земјата. Од друга страна, позитивно влијание врз рејтингот има разумната макроекономска политика поткрепена од стабилниот економски раст, стабилните фискални резултати и примената на сеопфатни структурни реформи. Рејтингот е поткрепен и од одржливиот напредок во политичката стабилност кој е поддржан од шансите за пристапување кон Европската унија – вели Слаѓана Тепиќ, кредитен аналитичар на Standard and Poor's (S&P's).

Агенцијата S&P's го потврди долгорочниот кредитен рејтинг ББ+ за странска валута и долгорочниот кредитен рејтинг БББ– за локална валута на Македонија. S&P's, исто така, ги потврди краткорочните рејтинзи Б за странска и А–3 за локална валута на Македонија. Генералната прогноза на Агенцијата за Македонија е стабилна.

Експертите на S&P's велат дека структурната ригидност во однос на потрошувачката, како и неефикасните системи за здравствена и социјална заштита ја ограничуваат фискалната флексибилност, но и дека Владата која ја презеде власта по изборите во јули минатата година внесува живост во пазарните реформи и дерегулацијата, вклучувајќи ја и таканаречената „регулаторна гилотина“ и даночните реформи.

– Очекуваме Владата да продолжи да бележи одржлив и опиплив напредок во натамошното спроведување на структурните реформи и одржување на макроекономската стабилност и фискалната дисциплина – вели Тепиќ.

НОВАТА ЦЕФТА ЌЕ СТАРТУВА КОН КРАЈОТ НА АВГУСТ ГОДИНАВА

Реалното заживување на Централноевропскиот договор за слободна трговија – ЦЕФТА ќе започне кон крајот на август годинава. Со примена на Договорот за пристапување на Македонија кон ЦЕФТА престануваат да се применуваат договорите за слободна трговија склучени со земјите кои ќе бидат дел од новата ЦЕФТА. Според информациите од Министерството за економија, досега шест земји го имаат

ратификувано Договорот и откако ќе помине еден месец по ратификацијата, конечно, ЦЕФТА ќе почне да се применува.

Новата ЦЕФТА, откако беше потпишана во почетокот на годинава, поради доцнењето на ратификување на договорите од страна на земјите-потписнички на трговскиот договор, официјално ќе почне да се применува од 24 август годинава.

Според експертите, одложувањето на примената на ЦЕФТА –договорот нема негативно да се одрази врз стопанствата на земјите-потписнички со оглед на тоа дека 90% од трговијата на Македонија се одвива врз основа на веќе склучените билатерални договори со земјите.

За разлика од старата ЦЕФТА, новата ги опфаќа и секторите на трговија и услуги, поттикнувањето на инвестиции, јавни набавки и заштита на интелектуалната сопственост. ЦЕФТА– договорот предвидува поголема либерализација и трговија без царини и квоти, додека размената на земјоделските производи е договорена билатерално.

Новиот договор е модернизирана верзија на „старата“, ЦЕФТА и превидува либерализацијата да се задржи минимум на истото ниво, но и нејзино зголемување. Поради тоа, во рамки на Договорот постојат десет анекси. Договорено е кумулацијата (погодност за домашното производство и можноста за користење преференцијали) да се однесува за сите земји на ЦЕФТА. Притоа, ќе се има предвид и кумулацијата од земјите-членки на ЕУ, ЕФТА и Турција. Со измените ќе започне да се применува еден вид дијагонална или ЦЕФТА– кумулација, која многу се разликува од досега применуваната билатерална кумулација. Одредбите на овој член овозможуваат производите што се добиени во Република Македонија од материјали со потекло од овие земји да се стекнат со македонско потекло, под услов да се надминати минималните операции. Важно е да се знае дека овој член се однесува само за стекнување на македонско потекло кога се применува договорот ЦЕФТА, односно кога стоката е наменета за извоз во една од ЦЕФТА– земјите: Романија, Бугарија или Хрватска. Одредбите на овој член не се однесуваат за стекнување македонско потекло кога стоката е наменета за извоз во ЕУ, ЕФТА или Турција. За извоз во овие земји, стекнувањето на преференцијалното потекло е регулирано во одредбите на соодветните договори за слободна трговија.

Со влезот во Европската Унија, Бугарија и Романија годинава излегоа од ЦЕФТА, па сега потписнички на договорот се Македонија, Хрватска, Албанија, БиХ, Црна Гора, Молдавија, Србија и Косово. Оттука, ЦЕФТА– пазарот опфаќа 27 милиони потенцијални потрошувачи, со заеднички бруто-производ од 85 милијарди долари.

Со одредбите на договорот ЦЕФТА е предвидено пропишаните форми на увоз да се применуваат согласно важечката Одлука за распоредување на стоките на форми на извоз и увоз, бидејќи не претставуваат квантитативно ограничување или мерка со ист ефект, туку се во функција на спроведување на одредбите на повеќе закони.

ВО „ЗОРЛУ ТЕКС“ ВРАБОТЕНИ 220 ЛИЦА

Новата фабрика за текстил на „Зорлу Текс“, која е дел од турската групација „Тач“, беше свечено отворена од страна на премиерот Никола Груевски. Според премиерот Груевски со отворањето на фабриката повеќе луѓе во земјава ќе добијат вработување.

– Владата настојува да се подобрат условите и да се овозможат инвестиции кои ќе донесат нови работни места. Намалувањето на даноците и одлуките што ги направивме во правец на подобрување на бизнис климата се дел од причините за доаѓање на инвеститори во Македонија и ние ќе продолжиме да негуваме таков стил на работење – истакна премиерот Груевски.

Според претставникот на инвеститорот Олгун Зорлу, новата фабрика е продолжување на успешната работа на „Тач“ групацијата која е присутна во Македонија веќе три години. Во фабриката се вработени 220 лица, а до крајот на годината нивната бројка треба да изнесува 600. Од вкупното производство, 90% ќе биде наменето за извоз во земјите од Југоисточна Европа.

НЕГОТИНО ЌЕ ОФОРМИ ИНФОРМАТИВЕН ЦЕНТАР ЗА ВИНСКИ ТУРИЗАМ СО ПАРИ ОД КАРДС

Фондацијата „Тиквешки вински пат“ заедно со општина Неготино чекаат одобрување на проектот за развој на алтернативен туризам од страна на КАРДС програмата, за чија реализацијата треба да добијат грант од 214 илјади евра.

– Аплициравме за проектот во КАРДС програмата, а до крајот на мај треба да добиеме одговор. Ако ни го одобрат проектот, тоа ќе биде чекор напред кон нашата цел–развој на вински туризам во Тиквешкиот регион – вели Дивна Чекорова, директор на Фондацијата „Тиквешки вински пат“ и сопственичка на винаријата „Чекорови“.

Чекорова објаснува дека главната работа во проектот ќе биде обнова на стар објект во Неготино и негово претворање во градски информативен центар за сите вински туристи. Планот е во него посетителите да можат да ги најдат сите потребни информации за винариите, во форма на брошури и промотивни материјали, како и разни сувенири и производи.

Останатиот дел од парите кои се очекуваат е планирано да бидат употребени за подигнување на инфраструктурата на винскиот пат во Тиквешкиот регион. Станува збор за патнички ознаки и сигнали, кои ќе насочуваат каде се наоѓа секоја винарија. Дел од средствата ќе се потрошат и за обуки на винарите во насока на подигнување на винската култура и гостопримливост.

Рокот за реализација на проектот е 18 месеци.

СКОПСКА ПИВАРА ГО РЕБРЕНДИРА „СКОПСКО“

Скопска Пивара спроведе процес на ребрендирање на пивото „Скопско“, еден од најпрепознатливите брендови на македонскиот пазар и во соседните земји.

Ребрендирањето се однесува на етикетата на „Скопско“, односно на неговиот надворешен изглед, како и на маркетинг стратегиите во однос на продажбата на производот.

„СОРАВИЈА“ ЌЕ ГРАДИ „ХИЛТОН“ ХОТЕЛ НА БРЕГОТ НА ОХРИДСКОТО ЕЗЕРО

На Охридското крајбрежје за 2,5 години ќе биде изграден хотел од светски познатиот синџир „Хилтон“, а вредноста на инвестицијата изнесува 25 милиони евра, објави на прес-конференција премиерот Никола Груевски.

Премиерот ја најави изградбата на хотелот по завршувањето на јавното наддавање во Министерството за транспорт и врски за продажба на државното неизградено градежно земјиште со површина од 15.877 метри квадратни лоцирано до хотелот „Инекс Горица“ на Охридското крајбрежје, кое е наменето за изградба на хотел.

Земјиштето го доби странскиот инвеститор „Група Соравија“, во деловен договор со „Хилтон“.

– Со ова може да се заклучи дека Македонија ќе има „Хилтон“ хотел на брегот на Охридското Езеро, истакна премиерот Груевски изразувајќи задоволство од исходот на тендерот за земјиштето поради мошне строгите критериуми за учество на наддавањето.

Хотелот треба да биде изграден според меѓународни стандарди, со најмалку 200 соби и со сите карактеристики типични за тој синџир хотели. Странскиот инвеститор треба да ги обезбеди неопходните дозволи за шест месеци и за 2,5 години да ја заврши изградбата на хотелот.

Според Премиерот, вкупната инвестиција со изградбата на хотелот, која се проценува на околу 25 милиони евра, ќе значи многу за Македонија и туризмот, а особено за Охрид.

– Инвестицијата претставува сериозен сигнал за многу туристички агенции што се занимаваат со оваа дејност, отвора многу можности за привлекување поголем број туристи, странски инвестиции во туризмот и нови вработувања за македонските граѓани – рече премиерот Груевски.

АВИОНСКА ВРСКА ТОРОНТО - ОХРИД

Директна авиолинија Торонто – Охрид ќе биде пуштена на почетокот на 2008 година. Ова е договорено на средбата на министерот за странски инвестиции Глигор Ташковиќ со претставници на авиокомпанијата „Скајсервис Ерлајнс“, за време на неговата посета на Канада.

Министерот Ташковиќ за време на престојот посетил неколку компании од автомобилската, прехранбено-земјоделската и информатичко-технолошката индустрија.

Ташковиќ ги презентирал можностите што ги нуди Македонија за странските инвеститори, посочувајќи ги како клучни намалувањето на даноците, воведувањето рамен данок, слободните економски зони и договорите за слободна трговија. Тој им порачал на македонските иселеници во Канада дека сега е вис-

тинското време да се вратат и да инвестираат во својата држава.

Ташковиќ во Монреал се сретна со претставници на најуспешните компании од овој град, а потоа замина за Отава каде се очекува да оствари средби со министри од канадската Влада. Тој присуствуваше на бизнис-форумот што го организира Стопанската комора на Канада, а на кој учествуваа највлијателните луѓе од бизнисот во оваа држава.

ПЕКСИМ ПРОДАДЕ СОФТВЕР НА БАНКА ОД БЕЈРУТ

Софтверската компанија Пексим потпиша договор за продажба на банкарски софтвер од видот на бизнис интелигенција со една од најголемите банки во Бејрут, Bank of Beirut and Arabian Countries vo Liban.

Славчо Ангеловски, генерален директор на Пексим во Македонија, вели дека станува збор за милионски договор со либанската банка.

– Сметаме дека арапскиот пазар се уште не е доволно покриен со вакви интернационални софтверски решенија во банкарскиот систем и токму затоа решивме први да влеземе на тие пазари. Од друга страна, таму има многу помала конкуренција од европските пазари – вели Ангеловски.

Пексим ја организира четвртата по ред конференција „Нова банкарска визија“, која од шести до деветти јуни ќе се одржува во Охрид.

Повеќе од 40 регионални банки и финансиски институции ќе гостуваат на конференцијата. Ќе се дискутира за трансформацијата на класичната инфраструктура на банките и понудата на нови услуги во нивните филијали, како и за пазарот на капитал и хартии од вредност.

На конференцијата Пексим ќе го презентира својот нов софтвер наречен Revolution. Банките ги користат софтверските решенија на Пексим за анализа на податоците од нивното работење, што им го олеснува процесот на донесување одлуки.

Конференцијата „Нова банкарска визија“ се одржува секоја втора година, а првата е одржана во 2001.

ЗА ЗЕМЈОДЕЛЦИТЕ - 13 МИЛИОНИ ЕВРА

Владата ќе формира посебен фонд за кредитирање на земјоделството бидејќи нема да ги прифати понудените услови на ИФАД 3 кредитната линија, кои се премногу строги. Новиот кредитно-дисконтен фонд што ќе се формира на едно место ќе ги обедини парите од постојните кредитни линии за поддршка на земјоделството. Со окрупнувањето, Владата ќе располага со вкупно 13 милиони евра, средства што ќе бидат веднаш достапни за земјоделците. Кредитите

ќе може да се користат под идентични услови под кои се користеа кредитните линии ИФАД 1 и 2 со единствена каматна стапка од максимални 6% за примарното производство и 7% за помалите фирми за преработка.

Ова беше договорено на седница на Владата каде се реши со сервисирањето на кредитните линии да продолжи да раководи Министерството за земјоделство во координација со Министерството за финансии.

– Кредитната линија – ИФАД 3 е поскапо решение. Со новиот Фонд станува збор за обединување на средствата од преостанатите неискористени средства од кредитите на Светската банка, ПСДЛ 1, ПСДЛ 2 и револвинг средствата на ИФАД. Веднаш ќе можеме да стартуваме зашто постои увежбан тим кој ги сервисира кредитите – рече вицепремиерот Зоран Ставревски. Вицепремиерот Живко Јанкуловски вели дека кредитите од овој фонд ќе бидат поефтини затоа што на ваков начин се избегнуваат административните трошоци кои ги пресметуваат банките.

– Со формирање на овој Фонд и со обезбедување на земјоделски кредитни линии од странски банки за што има интерес, воведуваме конкуренција во кредитирањето на земјоделството. На овој начин индиректно им препорачуваме на банките да увидат дека треба да ги намалат каматните стапки и условите за добивање кредит за производителите – вели вице-премиерот Јанкуловски.

Од идната година производителите преку Платежната агенција ќе може да ги користат и парите од претпристапните фондови на ЕУ од ИПАРД фондот. За тие средства ќе може да аплицираат само регистрираните земјоделци.

АЛКАЛОИД ОТВОРИ ПРЕТСТАВНИШТВО ВО ПОДГОРИЦА

Најголемата македонска фармацевтска куќа „Алкалоид“ отвори своја подружница и во Подгорица, Црна Гора. Официјалниот почеток на работа на претставништвото го означи генералниот директор и претседателот на Управниот одбор Живко Мукаетов. На свеченоста присуствуваше и заменик-министерот

за здравство и социјален труд и директор на управа-та за лекови на Црна Гора, д-р Милорад Дрљевиќ.

Според Мукаетов, позитивните трендови во делов-ната пракса, пласманот на ценовно пристапни и ква-литетни лекови произведени во согласност со нај-строгите, светски стандарди се главната одлика на „Алкалоид“.

– Тоа е она што нашата компанијата ја прави пре-познатлива, како што е препознатливо нејзиното мо-то „Здравјето, пред се“ – рече Мукаетов.

Тој нагласи дека трендовите кои се практикуваат во единаесетте подружници на „Алкалоид“, во Софи-ја, Тирана, Белград, Загреб, Сараево, Љубљана, Приштина, Букурешт, Москва, Фрајбург и Охајо (САД) ќе се пренесат и на дванаесеттата подружница на компанијата.

Директорот на Црногорската управа за лекови, Др-љевиќ смета дека со отворањето на ова претстав-ништво меѓу двете држави ќе почне интензивна заедничка соработка.

– Наша заедничка цел е на пазарот на Црна Гора да се најдат исправни лекови на компаниите кои имаат високо развиена технологија и систем на контроли – смета д-р Дрљевиќ, нагласувајќи дека се надева де-ка ефектите ќе ги почувствуваат граѓаните на Црна Гора и на Македонија.

„ЏОНСОН МЕТИ“ ЌЕ ГРАДИ МЕГАЕВРОПСКА ФАБРИКА ВО МАКЕДОНИЈА

„Џонсон Мети“ во Македонија ќе гради мегаевропс-ка фабрика, која ќе работи одлично во следните не-колку декади, изјави Колин Џефри, директор за стратешки планирања во оваа компанија, која е нај-голем производител на катализатори во светот. Тој најави проширување на бизнисот во земјава и во нафтената и во фармацевтската индустрија.

– Сега единственото прашање е кога, а не каде ќе инвестираме – рече Џефри во својата презентација на тема „Зошто Македонија“ на дебатата за странски

директни инвестиции, која ја организираа Европската агенција за реконструкција и Министерството за еко-номија.

Според Џефри, во фабриката ќе инвестираат 75 милиони евра и ќе вработат 300 луѓе. Изградбата ќе почне во август годинава, а производството треба да почне во март 2009 година.

– Во првите неколку години менаџерите ќе бидат експерти од Велика Британија, а потоа ќе бидат за-менети со домашни, кои ќе одат на специјален тре-нинг во Англија или во Белгија – соопшти Џефри.

„ТРИГЛАВ“ ЌЕ ПЛАТИ 42 МИЛИОНА ЕВРА ЗА „ВАРДАР ОСИГУРУВАЊЕ“

Словенечката компанија „Триглав“ ќе плати 42 ми-лиона евра за 100% од капиталот на „Вардар осигу-рување“, соопшти Стојан Клопчевски, директор на македонската фирма. Според него, предвидено е Словенците веднаш да откупат 75% од акциите, а потоа со одредена динамика и преостанатите 25%.

– Ова е одлична цена за нашите акционери – ис-такна Клопчевски.

Според податоците од Централниот депозитар на хартии од вредност, од „Вардар“ издале 15.046 акции, што значи дека за една акција е постигната цена од над 2.700 евра. Номиналната вредност на акциите е 50 евра, а деновите на Македонската берза се тргу-ваа за околу 2.500 евра.

ХРВАТСКИ „АГРОКОР“ ЌЕ ИНВЕСТИРА 200 МИЛИОНИ ЕВРА ВО МАКЕДОНИЈА

Најголемата хрватска компанија во приватна соп-ственост, „Агрокор“, ќе инвестира 200 милиони евра во изградба на откупни центри за овошје и зеленчук и синџир супермаркети во Македонија.

Првиот човек на Агрокор, Ивица Тодориќ, во Скопје изјави дека неговата компанија ќе инвестира и во из-градба на фабрика за преработка на овошје и зелен-чук во земјава.

Тодориќ на денешната средба во Владата го ин-формираше премиерот Никола Груевски дека најаве-ната инвестиција ќе биде реализирана во текот на следната година. Првиот откупен центар, според на-јавите, треба да почне да работи во Струмица, а се проценува дека неговата изградба ќе чини 10 милио-ни евра.

За локациите на кои ќе се градат откупните центри и маркетите ќе биде објавен тендер.

Тодориќ истакна дека проценките покажале дека се повеќе компании се заинтересирани за инвести-рање во Македонија. Затоа за „Агрокор“ како најго-лем регионален инвеститор е значајно да присуству-

ваат во Македонија. Тој изрази уверување дека ова е почеток на влезот на хрватски компании во Македонија.

„Агрокор“ е регионална компанија од прехранбениот сектор со повеќе од 20 илјади вработени која лани оствари приходи од две милијарди евра.

НИСКОТАРИФНАТА GERMAN WINGS ОД 31 ОКТОМВРИ ЌЕ ЛЕТА И КОН СКОПЈЕ

Нискотарифната германска авионска компанија German Wings од 31 октомври ќе лета кон скопскиот аеродром, пренесе бугарскиот портал SeeNews, повикувајќи се на официјална изјава од авиокомпанијата.

Според SeeNews, German Wings ќе сообраќа на релација Келн–Скопје два пати неделно, почнувајќи од крајот на октомври годинава.

Цената за летовите Келн–Скопје, се уште не се прецизирани, велат од скопската туристичка агенција Скајвингс, која е застапник на German Wings за Македонија.

Во изјавата од германската авиокомпанија истовремено известуваат дека German Wings ќе почне да лета и кон Косово, еднаш неделно на релација Келн–Приштина и Хамбург–Приштина, без прецизирање на датуми.

Оваа информација што ја пренесува SeeNews доаѓа откако German Wings веќе ги направи првите чартер летови кон охридскиот аеродром, на релација Келн–Охрид и назад, два пати неделно во среда и сабота, почнувајќи на 16–ти минатиот месец.

Од Управата на охридскиот аеродром најавија дека German Wings ќе сообраќа на оваа релација до 26 август, а ако има интерес ќе продолжи во текот на целата година.

Цената на билетите во една насока Келн – Охрид е 100 евра, а повратните билети чинат 200 евра, велат од Скајвингс.

Во Југоисточна Европа German Wings лета кон Бугарија, Хрватска, Србија, Романија, Босна и Херцеговина и Албанија. German Wings има флота од 27 авиони и опслужува 60 авиодестинации во Европа. Планот на компанијата за оваа година е преку нејзините летови да транспортира вкупно 7,5 милиони патници, за разлика од лани кога сообраќајот бил 7,1 милиони патници.

German Wings е германска low-cost авиокомпанија, која нуди ефтини авионски летови кон сите главни аеродроми во Европа. Специјален попуст се добива доколку клиентот го закаже патувањето порано од вообичаеното, а воедно се нудат и ефтини хотелски сместувања во Германија.

КРКА ОТВАРА РЕГИОНАЛЕН ДИСТРИБУТИВЕН ЦЕНТАР ВО СКОПЈЕ

Крка ќе отвори дистрибутивен центар во Македонија. Компанијата веќе купи објект во Скопје каде што ќе биде сместен снабдувачкиот центар за лекови. Само за објектот Крка плати еден милион евра. Се најавуваат и дополнителни инвестиции во опрема, а се најавуваат и нови вработувања.

Од снабдувачкиот центар во Скопје со лекови ќе се снабдуваат Косово, Албанија, дел од Србија и Црна Гора.

Словенечка Крка веќе подолго време е присутна на македонскиот пазар. Пазарните активности на компанијата во Македонија се проценуваат на осум милиони евра. Во светски рамки прометот на компанијата се проценува на 750 милиони евра.

ИЗВЕЗЕНИ ОКОЛУ 60.000 ТОНИ РАН ЗЕЛЕНЧУК ОД СТРУМИЧКО

Откупот и извозот на ран зеленчук од струмичкиот регион, по кусиот застој на почетокот на годинашнава раноградинарска сезона, во последните два месеца целосно се нормализира и е поголем од лани во просек за околу 10%.

Извозот и годинава главно е ориентиран во Босна и Херцеговина, Бугарија, Белорусија, Косово, Црна Гора, Руската Федерација, Литванија, Романија, Украина, Австрија, Германија, Чешка и во некои други европски земји. Годинава најголем пораст во извозот е остварен кај доматиите, а се очекува пораст и на пласманот на бостан кој минатата година ја надмина бројката од 40.000 тони или една третина од целокупниот извоз на земјоделски производи.

Инаку, до крајот од годинава во Струмичко се очекува вкупно да бидат набрани околу 180.000 тони ран и индустриски зеленчук од кој речиси две третини ќе бидат продадени за странските пазари.

КРЕДИТНИОТ РАСТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА¹

Регистрираниот пораст на кредитите на банките во последните неколку години е поддржан со истовремен пораст на депозитниот потенцијал, намалување на каматните стапки на банките, стабилно макроекономско окружување, како и отсуство на шокови од неекономска природа

Д-р Анета Крстевска

Д-р Анета Крстевска е директор на Дирекцијата за истражување при Народна банка на Република Македонија. Родена е во 1974 година во Велес. Дипломирала на Економскиот факултет во Скопје во 1996 година, на насоката Финансии и банкарство. Магистрирала на истиот факултет во 2001 година на насоката Монетарна економија, а докторирала во март 2007 година. Посетила повеќе курсеви и семинари во странство од областа на макроекономијата и финансиите и работела на повеќе истражувачки трудови и проекти

Во последниве неколку години за земјите во транзиција од Централна и Југоисточна Европа е карактеристичен општ тренд на интензивирање на кредитната активност од страна на банкарскиот систем. Во зависност од конкретните услови, овој тренд во некои земји започна порано (Полска, Словенија, Унгарија, Естонија во втората половина од 1990-те години), а во други подоцна (Чешка, Романија, Македонија, Албанија, Босна и Херцеговина во периодот 2001–2003 година). Притоа, во речиси сите наведени земји, на интензивираното кредитирање од страна на банките му претходеше процес на јакнење на депозитниот потенцијал (особено по воведувањето на еврото) и сеопфатно подобрување на перформансите на банкарскиот сектор и економијата во целина.

Имајќи го предвид релативно ниското ниво на кредитирање во претходниот период, интензивираниот процес на одобрување на кредити на приватниот сектор во најголем број на транзициони земји само го одразува зголемениот степен на финансиска интермедијација од

страна на банките, но не и „кредитен бум“ и врз таа основа прегрејување на економијата. Во 2005 година, кредитен раст од околу 40% од БДП беше регистриран во Босна и Херцеговина, Бугарија, Унгарија, Словенија. За споредба, овој показател во 2005 година во Евро зоната изнесувал околу 110%. Високото учеството на вкупните кредити на банките кај нефинансискиот сектор во БДП на националните економии претставува показател за обемот на финансиската поддршка на приватниот сектор од страна на банките, односно за нивото на финансиска интермедијација. Сепак, согласно можните макроекономски и микроекономски импликации од брзо растечката кредитна екс-

“Мислењата изразени во овој текст се на авторот и не мора во целост да ги претставуваат ставовите на Министерството за финансии”

1) Трудот претставува дел од докторската дисертација на авторот и содржи лични ставови и согледувања.

панзија на банките, препорачлива е зголемена претпазливост на банкарската супервизија во однос на квалитетот на банкарското портфолио и останатите прудентни стандарди. Така, во Хрватска веќе се појавила потреба од затегнување на монетарната политика во последните години (зголемување на задолжителната резерва), имајќи предвид дека кредитите на банките кај приватниот сектор достигнале околу 55% од БДП во 2005 година.

Во последните години е регистрирано зголемување на учеството на секторот население во вкупните пласмани на банките, кое достигна околу една третина од вкупните пласмани на банките

Анализа на кредитниот раст во Македонија

Понудата на кредити од страна на банкарскиот систем во Република Македонија во почетните години на транзицијата може да се карактеризира како релативно мала и еднообразна, иако од година во година бележеше растечки тренд поддржан од истовремениот пораст на депозитниот потенцијал. Пресвртен момент во однос на зголемување и осовременување на кредитната понуда е влезот на странски капитал во некои од поголемите домашни банки. Со тоа, се зголеми конкуренцијата во банкарскиот сектор, а истовремено странскиот капитал внесе и нови пристапи околу кредитирањето. Во последните неколку години значајно е зголемена и збогатена кредитната понуда за населението, како сектор кој претходно не беше задоволително кредитиран. Анализата на кредитниот раст во Република Македонија упатува на следните заклучоци:

а) депозитниот потенцијал е значајна детерминанта на кредитната понуда на банките. Зголемувањето на депозитниот потенцијал на банките особено од 2001 година наваму (по евро конверзијата) претставуваше основа за експанзија на кредитирањето. Сепак, имајќи предвид дека во вкупниот депозитен потенцијал доминираат краткорочните депозити (околу 90%), следствено и на страната на кредитите доминираат краткорочни кредити (во просек околу 60–70% од денарските пласмани, со тренд на намалување во последните години до ниво од околу 40–50%). Од аспект на валутната структура, денарските кредити (заедно со индексираниите кредити) се доминантни со околу 75–80% од вкупните пласмани, меѓутоа по извршената либерализација на девизното кредитирање на домашните субјекти (2003) расте учеството на девизните пласмани. Анализирани секторски, во последните години е регистрирано зголе-

мување на учеството на секторот на населението во вкупните пласмани на банките, кое достигна околу една третина од вкупните пласмани на банките.

б) динамиката на економската активност и поволниот макроекономскиот амбиент се значајни предуслови за кредитната понуда во Република Македонија. Имено, во услови на експанзија на економијата и поволен макроекономски амбиент, доаѓа до зголемување на побарувачката и понудата за кредити. Секое нарушување на нормалните економски текови, предизвикано од екстерни и интерни шокови, резултира со намалување деловната активност и кредитите во економијата. Тоа беше случај во Република Македонија во 1999 и 2001 година. Имено, во такви услови од една страна замрзува економската активност, а од друга страна се зголемува кредитниот ризик за банките поради неизвесноста околу изведувањето на финансираниот проект и враќањето на средствата.

Анализата на динамиката на кредитната активност на банкарскиот систем во Република Македонија покажува континуиран пораст во периодот по 2001 година. Сепак, треба да се истакне значителното интензивирање на кредитирањето во периодот од 2003 година наваму, при што просечната годишна стапка на раст на кредитите во периодот 2003–2005 година изнесува 19,8%, додека во 2006 и првата половина на 2007 година се одржуваат годишни стапки на раст на кредитите од околу 30%. Регистрираниот пораст на кредитите на банките во последните неколку години е поддржан со истовремен пораст на депозитниот потенцијал, намалување на каматните стапки на банките, стабилно макроекономско окружување, како и отсуство на шокови од неекономска природа. Со тоа, македонската економија се вбројува во групата земји во транзиција кои во последните неколку години бележат кредитна експанзија. Наспроти одредени транзициони економии, кредитната експанзија во Република Македонија започна релативно подоцна како последица на екстерните шокови и зголемениот кре-

дитен ризик, кои наметнаа претпазлива деловна политика на банките. За одбележување е што трендот на квантитативниот пораст на кредитите на банките е придружен со квалитативни подобрувања во кредитирањето изразени преку понуда на кредити со различни карактеристики (рокови, колатерали, каматни стапки). Истовремено, регистрирано е и континуирано подобрување на квалитетот на кредитното портфолио на банкарскиот систем.

в) побарувачката за кредити по обем е голема. Имено, во македонската економија банкарските кредити се најзастапен извор на финансирање во секторот на претпријатијата, додека финансирањето со акционерски капитал е малку застапено. Големата побарувачка, во отсуство на квалитетни и издржани проекти, долг период претставуваше само фактор за одржување на високи каматни стапки. Во услови на транзициони промени и низа шокови, кредитната способност кај голем број на позајмувачи е ниска, што претставува своевидно лимитирање на одобрувањето на кредити, согласно прудентната политика на банките;

г) кредитирањето на приватниот сектор е доминантно во кредитното портфолио на банкарскиот систем на Република Македонија, наспроти кредитирањето на државниот сектор. Така, во просек во периодот 2000–2006 година, 87% од вкупните пласмани на банките во домашната економија се однесуваат на пласмани кај приватниот сектор. Во однос на побарувањата на банките од државата, треба да се наведе дека главно станува збор за обврски на државата превземени во процесот на приватизирање на банките, кои државата редовно ги сервисира, а во последните години и пласмани на банките во државни хартии од вредност. Тоа значи дека во банкарскиот систем на Република Македонија (директно) не постои ефектот на истиснување;

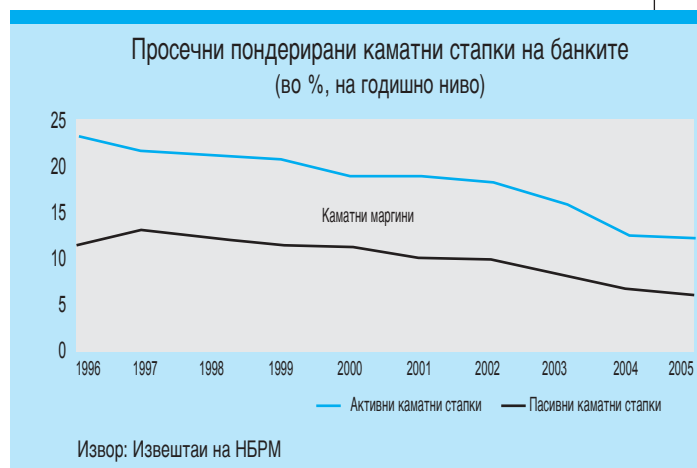
д) монетарната политика на Народна банка на Република Македонија (НБРМ) делува стимулативно во однос на кредитната понуда на банките. Во почетните години од транзицијата (до март 1998 година) се применуваа кредитните лимити како последен директен инструмент на монетарната политика, но со зајакнувањето на банките и нивните прудентни политики, истите беа укинати. Оттогаш наваму, монетарната политика настојува да обезбеди задоволително ниво на ликвидност и со своите инструменти да делува во правец на зголемување на кредитирањето. Во периодот од 2003 година наваму, намалувањето на каматните стапки на монетарната власт беше следено од страна на банките, иако намалувањето на банкарските каматни стапки е со послаб интензитет. Интересно е да се напомене дека во 2004 година, согласно движењата на девизниот пазар и притисоците врз девизниот курс, беше извршено зголемување на

каматните стапки налагајничките записи на НБРМ, меѓутоа тоа не се одрази врз банкарските каматни стапки и кредитите на банките (кредитите на банките во 2004 година се зголемија за 25%, при намалување на активните каматните стапки за 3,6 процентни поени). Ваквата состојба укажува на постоењето на веќе високи каматни стапки на банките, како и на фактот дека во услови на зголемена конкуренција во банкарскиот сектор, особено по влезот на странски капитал, банките при утврдување на нивната каматна политика водат сметка за задржување на комитентите (односно каматната стапка налагајничките записи на НБРМ нема директно значење за активните каматни стапки на банките, бидејќи банкарскиот сектор се одликува со вишок на ликвидност и нема потреба од позајмици од НБРМ, алагајничките записи на НБРМ претставуваат инвестициона опција за банките).

Трендот на квантитативниот пораст на кредитите на банките е придружен со квалитативни подобрувања во кредитирањето изразени преку понуда на кредити со различни карактеристики (рокови, колатерали, каматни стапки)

ѓ) деловните политики на банките во однос на пламирањето на средствата, во изминативе години, упатуваат на ангажирање на слободните ресурси на банките, покрај во кредити, и во депозити во странски банки (независно од висината на каматните стапки во странство и обврската за држење на девизни средства во странство, која постепено се намалуваше и во 2002 година се укина). Таквата практика се одразува неповолно на кредитирањето и домашната економија воопшто, бидејќи во суштина значи одлив на домашна акумулација во странство. Освен во случаи на зголемен ризик во земјата, таквата практика претставува нерационално и конзервативно однесување. Сепак, во последните години, се забележува промена во деловните политики на банките, односно постепено

пено намалување на нето девизната актива во функција на зголемено кредитирање во земјата.

е) Обемот на кредити пласирани во економијата во голема мерка зависи од висината на каматните стапки. Каматните стапки на банките во Република Македонија долг временски период се одржуваа на високо ниво и се одликуваа со висок степен на ригидност. Така, во периодот од 1996 до 2002 година, просечните активни каматни стапки на банките (на кратко-

постепено се приближија до нивото во останатите земји во транзиција. Станува збор за следното:

- континуиран пораст на депозитниот потенцијал на банките, особено по воведувањето на еврото, заради потребата од конверзија на немобилизираните заштеди во рамки на банкарскиот систем по која во значаен дел тие останаа депонирани во банките, но трендот продолжи и понатаму, како одраз на зајакнатата доверба во банкарскиот систем. Зголеменото штедење кај банките дава основа за кредитна експанзија и намалување на каматните стапки;

- влезот на странски банки во неколку поголеми домашни банки придонесе за квалитативно подобрување на конкурентноста во банкарскиот систем (од квантитативен аспект, бројот на банки е голем), збогатување на понудата на банкарски услуги и соодветно намалување на каматните стапки и каматните маргини на банките. Кај банките со странски капитал, каде беа внесени и промени во банкарските практики и стратегии, регистрирана е поголема респонзивност на промените во монетарната политика;

- реформите во банкарското работење насочени кон солидно и прудентно работење на банките, како и влезот на странски капитал, придонесоа за постепено намалување на учеството на нефункционалните пласмани во кредитното портфолио на банките, што овозможи намалување на каматните стапки.

Имајќи го предвид релативно ниското иницијално ниво на кредитите, регистрираната кредитна експанзија во македонската економија во последните неколку години претставува постепено надоместување на ниското ниво на кредитирање и подобро задоволување на постојната побарувачка (во 2006 година вкупните пласмани на банките кај приватниот сектор достигнаа околу 29% од БДП), односно не постојат знаци за „прегревање“ на економијата. Сепак, од претпазливи причини, неопходно е редовно следење на макроекономските ефекти од кредитирањето и континуиран мониторинг на квалитетот на кредитното портфолио.

Кредитен канал на монетарна трансмисија

Во Република Македонија се исполнети две битни претпоставки за функционирање на кредитниот канал на трансмисија на монетарната политика: банките имаат доминантна позиција во структурата на финансискиот систем, а банкарските кредити се најзначаен облик на финансирање. Во однос на влијанието на кредитната активност врз инфлацијата, во периодот 1997–2005 година е утврдена позитивна корелација, што е вообичаен сооднос за овие две варијабли, меѓутоа истата е многу слаба и изнесува 0,06. Притоа, во првиот подпериод 1997–2000 година, пос-

Во просек во периодот 2000–2006 година, 87% од вкупните пласмани на банките во домашната економија се однесуваат на пласмани кај приватниот сектор

рочните денарски кредити) се движеа околу 20% годишно, а просечните пасивни каматни стапки на банките (на тримесечни денарски депозити на населението) беа околу 11% годишно. Одржувањето на високи и ригидни каматни стапки во банкарскиот систем во наведениот период се должи на причини од системски и фундаментален карактер: а) ниско ниво доход и следствено ниско штедење во рамки на банкарскиот систем; б) традиционална ориентација на економските субјекти кон банкарски кредити како извор на финансирање, што создава висока побарувачка, која што го исцрпува ограничениот депозитен потенцијал на банките и неминовно резултира со одржување на високи каматни стапки; в) висок износ на достасани ненаплатени побарувања на банките; г) неефикасни и долготрајни судски постапки за реализација на колатералот, што имплицира вклучување на висока премија за ризик во каматните стапки на банките; д) неефикасност и високи трошоци на банкарското работење, како одраз на тогашниот недоволен степен на конкуренција во банкарскиот систем, што детерминираше одржување на високи каматни маргини од околу 9 – 10 процентни поени.

Од 2003 година наваму, дојде до одредена флексибилност на каматните стапки на банките и намалување на активните каматни стапки на ниво од околу 10% годишно и сведување на каматните маргини на околу 5–6 процентни поени

Од 2003 година наваму, дојде до подобрување кај некои од наведените фактори, што овозможи одредена флексибилност на каматните стапки на банките и намалување на активните каматни стапки на ниво од околу 10% годишно и сведување на каматните маргини на околу 5–6 процентни поени, со што тие

тои јака корелациона врска од 0,52, а во вториот подпериод по 2000 година постои негативна корелација од 0,12, која се должи на фактот што во последните неколку години, интензивната кредитна активност на банките беше придружена со релативно ниски стапки на инфлација (главно детерминирани од други монетарни фактори). Сепак, постоењето на позитивна, но многу слаба корелација меѓу кредитите и инфлацијата во целиот анализиран период укажува на сеуште слабо функционирање на кредитниот канал на трансмисија.

Корелациона анализа за кредитите на банките

1997-2005	DCRED	DDEP	DLIR	DINF
DCRED	1	0.085082	-0.22742	0.061489
DDEP	0.085082	1	-0.21476	-0.05555
DLIR	-0.22742	-0.21476	1	-0.13112
DINF	0.061489	-0.05555	-0.13112	1
1997-2000	DCRED	DDEP	DLIR	DINF
DCRED	1	0.306695	0.665337	0.524831
DDEP	0.306695	1	0.32279	0.069807
DLIR	0.665337	0.32279	1	0.191976
DINF	0.524831	0.069807	0.191976	1
2001-2005	DCRED	DDEP	DLIR	DINF
DCRED	1	0.093136	-0.39713	-0.12338
DDEP	0.093136	1	-0.24338	-0.07754
DLIR	-0.39713	-0.24338	1	-0.28478
DINF	-0.12338	-0.07754	-0.28478	1

*CRED – вкупни пласмани на банките кај приватниот сектор;
DEP – вкупни депозити на банките кај приватниот сектор;
LIR – просечни активни каматни стапки на банките;
INF – стапка на инфлација;
D – промена.

Од аспект на корелационите движења, интересно е да се разгледа соодносот на вкупните кредити со депозитите и со активните каматни стапки. Во периодот 1997–2000 година, меѓу кредитите и депозитите кај банките е утврдена позитивна корелација од 0,31, додека во периодот 2001–2005 година таа слабее и се сведува на 0,09. Тоа се објаснува со огромниот пораст на депозитите при евро конверзијата на крајот на 2001 година, кој сепак не се одрази значајно врз кредитната активност на банките (туку главно врз пораст на нето девизната актива), додека кредитната активност беше интензивизирана подоцна, започнувајќи од средината на 2003 година. Имајќи ги предвид ваквите движења, степенот на корелација во целиот анализиран период изнесува 0,08, што укажува на јакиот ефект од вториот подпериод.

Меѓу кредитите и активните каматни стапки нормално е да постои негативна корелираност, бидејќи во услови на намалување на каматни стапки се очекува пораст на кредитите, односно движењата на овие две варијабли вообичаено се спротивни. Следствено, позитивната корелација во подпериодот 1997–2000 година укажува на влијание на одредени вонредни фактори, како што е кризната 1999 година, низок степен на конкуренција во банкарскиот систем,

каматна нееластичност на побарувачката за кредити во услови на ограничена понуда и слично. Во вториот подпериод, е регистрирана негативна корелација од 0,39, согласно нормализацијата на севкупните состојби по 2001 година, подобрените перформанси на банкарскиот систем особено по влезот на странски капитал во некои од поголемите банки, кои резултираа со постепено намалување на каматните стапки на банките при истовремен пораст на кредитите кај приватниот сектор. Вториот подпериод има посилено влијание врз степенот на корелација за целиот анализиран период и тој е негативен и изнесува 0,22.

Регресионата равенка за кредитите на банките на приватниот сектор се однесува на периодот 1999–2003 година. Иако вклучува поголем број на варијабли, сепак објаснети се 36–45% од варијациите во кредитите на банките, при што земен е предвид релативно краток временски период. При подолг период анализата е уште пооттежната поради постоење на различни околности и влијанија во различни периоди, што потврдува дека кредитната активност е под влијание на бројни фактори кои тешко можат да се квантифицираат, а особено значаен фактор е деловната политика на банките.

Во Република Македонија се исполнети две битни претпоставки за функционирање на кредитниот канал на трансмисија на монетарната политика: банките имаат доминантна позиција во структурата на финансискиот систем, а банкарските кредити се најзначаен облик на финансирање

Регресиона равенка за кредити

Зависна варијабла: вкупни пласмани на банките		
Период: 1999:02 2003:12		
Број на набљудувања: 59		
Променлива	Коефициент	Веројатност
Константа	0.00477	0.0431
Вкупни депозити на банките (-3)	0.052332	0.0899
Каматна стапка на благајничките записи на НБРМ	-0.004285	0.0169
Вредност на увозот (1)	0.04481	0.0006
Инфлација	-0.005047	0.0027
Нето девизна актива на банките	-0.044534	0.0080
Кредити на банките кон државниот сектор	-0.224624	0.0200
Вкупен промет во трговијата	0.058347	0.0079
Индустриско производство (6)	0.000254	0.1271
Коефициент на детерминација	0.454384	
Прилагоден коефициент на детерминација	0.367086	

*Пресметката е во E-views, сериите се во логаритми.

Од равенката се гледа дека порастот на кредитната активност е условен од потрајното зголемување на депозитниот потенцијал (во претходните три месеци), како фактор на понудата на кредити, како и од зголемувањето на прометот во трговијата, како одраз на зголемена потрошувачка и следствено зголемена побарувачка за кредити. Инверзен одраз врз кредитна-

та активност имаат: а) инфлацијата; б) нето девизната актива на банките – секое зголемување на оваа

збор за ефект на истиснување (во 1999 година државата превзеде обврски со издавање на обврзници за санирање на состојбата во една банка во процесот на нејзина приватизација, што значи не се работи за класични пласмани кај државниот сектор).

Активните каматни стапки на банките се покажаа како незначајни за објаснување на движењата на кредитите, во услови на висока и нееластична побарувачка за кредити (што го потврди и корелационата анализа за овој период). Вредноста на увозот и индустриското производство (чиј коефициент е блиску до прифатливост при ниво на значајност од 10%) се ориентирани нанапред и покажуваат дека со одредено задоцнување кредитната активност се одразува позитивно врз увозот и економската активност, што укажува на потенцијалната моќ на кредитниот канал за трансмисија на монетарните сигнали до реалниот сектор од економијата, која сеуште не е задоволително ефектуирана.

Порастот на кредитната активност е условен од потрајното зголемување на депозитниот потенцијал, како фактор на понудата на кредити, како и од зголемувањето на прометот во трговијата, како одраз на зголемена потрошувачка и следствено зголемена побарувачка за кредити

категорија го намалува расположливиот потенцијал за кредити во домашната економија; в) каматната стапка на благajничките записи на НБРМ, иако со многу мал коефициент, имајќи го предвид нискиот износ на пласмани на банките кај НБРМ; г) кредитите на банките кај државниот сектор – сепак не станува

ЕКОНОМИИТЕ ВО ИСТОЧНА ЕВРОПА СТРАВ ОД КОЛАПС

РИГА

Источноевропските економии се уште се силни - но регионот не е добро подготвен доколку временските услови се влошат

Замислете стари крнтии како самоуверено, но не многу вешто, се движат по рамен пат на убаво време. Ова е економската слика на десетте источноевропски земји што сега се дел од Европската унија. Ако патот се намокри и стане лизгав, слабите сопирачки и излижаните гуми многу веројатно ќе доведат до судир, дури и верижен судир.

Земјата што создава најголема загриженост е Летонија. Таа има растечки дефицит на тековната сметка: околу 21% од БДП во 2006 и се зголемува во текот на оваа година. Ова ја рефлектира растечката потрошувачка и долговите на домаќинствата, финансирани главно од странски банки. Платите нагло се зголемуваат – за една третина на годишно ниво. Инфлацијата е над 8%.

Ова укажува на потребата за строги мерки. Но валутата, латот, е врзана за еврото, па така, Централната банка има ограничена можност да ги зголеми каматните стапки. Иако ММФ даде остро предупредување во мај за потребата од фискално затегнување, Владата повеќе сака да ги искористи придобив-

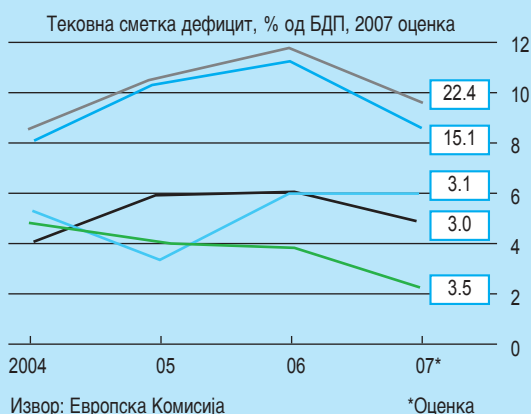
ките од двоцифрениот пораст на БДП отколку да реагира и да го спречи ризикот од колапс.

Свесни за опасноста, банките, главно швајцарски, ги ограничуваат заемите. Цените на нивните акции се разлишаа во текот на кратката финансиска криза во февруари. Прудентното однесување од страна на банките може самото по себе да донесе монетарно затегнување. Другите скромни мерки вклучуваат даночните пријави да бидат задолжителен дел од барањата за добивање заем, што ги обесхрабрува оние со непријавено богатство. Шпекулативниот напад на латот може да ги доведе некои луѓе во искушение, но тоа тешко може да се организира на слабите финансиски пазари во Летонија.

БУМ НАМЕСТО КОЛАПС

БДП, пораст во однос на претходна година

Литванија Полска Унгарија
Естонија Чешка

Летонија е финансиска „ронка“, со само 0,2% од БДП во еврозоната. Доколку „излета од патот“ – на пример – доколку се принуди да ја „одврзе“ својата валута – главни жртви ќе бидат локалните заемо-

примачи и странците кои им даваат заеми (теоретски, но веројатно не и во практика, западните банки би можеле да одбијат да извршат санација на локалните подружници, дури и нивните книги на заеми да покажат загуби). Каков било колапс на Балтикот веројатно нема да влијае на ставовите на аутсајдерите за другите регионални економии. Најверојатната патека за „прелевање“ ќе биде соседна Естонија. И таа се „прегрева“, но нејзината малку поодговорна влада има умерен буџетски суфицит.

Друг кандидат за колапс веќе одамна е Унгарија, која минатата година призна дека има буџетски дефицит од 10% од БДП. Но, комбинацијата од даночни зголемувања и умерени намалувања на трошоците го скроти дефицитот. Извозот и индустриското производство се зголемија. Централната банка започна да ги намалува каматните стапки. Унгарија имаше „исклучителна среќа“, вели Џулиет Сампсон од HSBC.

Дури и да се избегне верижниот ефект, „прегревањето“ сепак е непожелно. Како што увидоа земјите-членки на ЕУ како што е Португалија, „бумот“ поттикнат од ниските каматни стапки и фиксниот девизен курс може да доведе до долг период на неконкурентност и бавен пораст. Освен Словенија, која сега е членка, ниту една од источноевропските земји веројатно нема да влезат во ЕУ одреден период – но тие можеа главно да позајмуваат исто толку ефтино како веќе да се членки.

Како да се смират работите? Земјите кои можат да го сторат тоа, можат да ги држат каматните стапки над еврото и да дозволат апресијација на своите валути. Исто така, можат да доведат работници од странство, како на пример, од Украина за да се намалат се поголемите притисоци за зголемување на платите. Словачка е главен пример за тоа како да се направат двете работи.

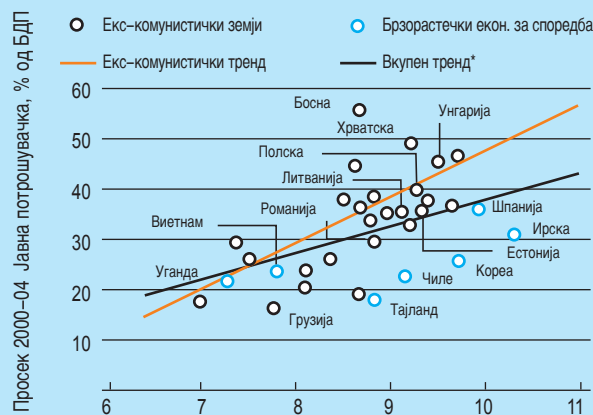
Единствениот долгорочен одговор не е да се додаде „средство за ладење“ или да се „вози“ побавно, туку да се поправи „автомобилот“. За жал, процесот на структурни реформи во регионот во голема мера запре. Брзиот пораст на даночните приходи, плус слабото политичко лидерство, создава помал притисок за преземање контрола врз јавните финансии. Особено Полска и Романија покажаа дека се подготвени за големо трошење од политички причини.

Во новата студија на Светска банка за јавната потрошувачка се истакнува дека даночните обврзници во регионот ќе добијат лоша зделка. Речиси секаде, јавната потрошувачка е повисока отколку што треба да биде за земјите во развој со среден доход. Во Албанија, во студијата се утврдува дека прекумерното вработување, слабата наплата на долгот и лошото управување само на државниот сектор за води чини 1% од БДП. И покрај ширењето на рамните даноци,

даночното оптоварување на работната сила, кое вклучува давачки за социјално осигурување и други давачки, може да изнесува речиси 40% од платите.

КОЈ ШТО МОЖЕ ДА СИ ДОЗВОЛИ

Јавна потрошувачка и БДП per capita

Промената на ова е политичко прашање, а не економско. Но, се покажало дека гласачите не ги сакаат реформите. Владите кои вовеле реформи обично ги губеле следните избори. Во еден извештај од Европската банка за обнова и развој се вели дека во поголемиот дел од регионот, само мал број гласачи, кои понекогаш не се ни мнозинство, поддржуваат и демократија и пазарна економија (многумина ја избираат опцијата „не ме интересира“).

Исто така, не постои очигледна казна за неуспехот на реформите. Романија и Бугарија бележат опаѓање уште од добивањето членство во ЕУ во јануари, а сепак стигнуваат само мали поплаки од Брисел, кој го загуби интензитетот што го имаше пред влегувањето на двете земји. И пазарите на капитал се приспособуваат. Поуката што ја извлекоа другите земји од финансиските проблеми на Унгарија е дека е можно луѓо да се троши за да се добие на избори, а потоа да следи „трезнење“.

Ова ќе се промени кога глобалните услови ќе направат порастот да биде тешко достапен, а не „бонанца“ и кога задолжувањето ќе значи договарање со студени скептици, а не нереалистични авантуристи. Можеби тогаш политичарите ќе мораат да се сконцентрираат на вистинските извори на конкурентноста: умот, напорната работа и „чиста“ влада.

Превземено од:
Економист 07.07.2007

ПОДГОТВУВА И ИЗДАВА

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

ул. „Даме Груев“ 14, 1000 Скопје,
Тел: (389) 02 117 288, Факс: (389) 02 117 280
Интернет адреса: <http://www.finance.gov.mk>

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Д-р Трајко Славески

ЗАМЕНИК

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Доц. Д-р Никица Мојсоска Блажевски
nikica.mojoska@finance.gov.mk

ЧЛЕНОВИ НА УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Снежана Делевска, М-р Мишо Николов
Анета Димовска

ПЕЧАТИ

Трио Графика, Скопје

ТИРАЖ

500 примероци

ПРЕВОД

Жана Шокаровска
Маја Петровска

**ПРИ КОРИСТЕЊЕТО НА ПОДАТОЦИТЕ ОД ОВАА ПУБЛИКАЦИЈА,
ГИ МОЛИМЕ КОРИСНИЦИТЕ ЗАДОЛЖИТЕЛНО ДА ГО НАВЕДАТ ИЗВОРОТ**

ISSN 1409 - 9209
Билт. Минист. Финанс.
3/4-2007